

Ekonomikas ministrija

LATVIJAS MAKROEKONOMISKAIS APSKATS

2025.gada aprīlis

ISSN 2592-852X

© 2025 | Ekonomikas ministrija
Centrālā statistikas pārvalde

Pamatā skaitliskā informācija un dati, izņemot īpaši norādītos gadījumos, ir saņemti no Centrālās statistikas pārvaldes. Eiropas Savienības dati tiek ņemti no *Eurostat* datu bāzes. Latvijas Bankas un Finanšu un kapitāla tirgus komisijas dati ir izmantoti Latvijas maksājumu bilances, banku un monetāro rādītāju raksturojumā. Valsts kases dati ir izmantoti valsts finanšu rādītāju raksturojumā.

Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce ir obligāta

Ja Jums ir komentāri, jautājumi vai ierosinājumi, lūdzam tos adresēt:
Ekonomikas ministrijai
Brīvības ielā 55
Rīga, LV-1519

Tālrunis 371 67 013 109
E-pasts: macro@em.gov.lv
Interneta vietne: <https://em.gov.lv>

ISSN 2592-852X

2025 | 1

SATURS

EKONOMISKĀS ATTĪSTĪBAS TENDENCES	4
PASAULES EKONOMIKAS ATTĪSTĪBA	7
IEKŠZEMES KOPPRODUKTS UN KOPĒJAIS PIEPRASĪJUMS	8
IEKŠZEMES KOPPRODUKTS	8
PATĒRIŅŠ	9
INVESTĪCIJAS	10
EKSPORTS	12
IMPORTS	15
NOZARU IEGULDĪJUMS	16
APSTRĀDES RŪPNIECĪBA	18
LAUKSAIMNIECĪBA, MEŽSAIMNIECĪBA UN ZIVSAIMNIECĪBA	25
PĀRĒJĀ RŪPNIECĪBA	25
BŪVNICĪBA	26
TIRDZNIECĪBA, IZMITINĀŠANA UN ĒDINĀŠANA	26
TRANSPORTS UN UZGLABĀŠANA	28
KOMERCPAKALPOJUMI	29
SABIEDRISKIE PAKALPOJUMI	29
DARBA TIRGUS	30
NODARBINĀTĪBA UN BEZDARBS	30
DARBA SAMAKSA	33
EKONOMISKĀ STABILITĀTE UN KONKURĒTSPĒJA	35
CENAS	35
MAKSĀJUMU BILANCE	37
ĀRVALSTU TIEŠĀS INVESTĪCIJAS	38
MONETĀRIE RĀDĪTĀJI	39
KOPBUDŽETS UN VALSTS PARĀDS	40
BUDŽETA IEŅĒMUMI UN IZDEVUMI	41
PRODUKTIVITĀTE UN KONKURĒTSPĒJA	42
BRĪDINĀŠANAS MEHĀNISMS	43
LATVIJA STARPTAUTISKAJOS REITINGOS	44

2025 | 1

EKONOMISKĀS ATTĪSTĪBAS TENDENCES

Pēc pandēmijas krīzes, kad 2021.gadā IKP Latvijā pieauga par 6,9 %, izaugsme 2022.gadā palēninājās līdz 1,8 %. Ekonomikas attīstību 2022.gadā būtiski ietekmēja Krievijas iebrukums Ukrainā, kas izraisīja piegāžu ķēžu pārrāvumus, energoresursu un pārtikas cenu kāpumu, kā arī globālā pieprasījuma samazināšanos.

Neskatoties uz to, ka 2023.gadā ekonomikas attīstību turpināja ietekmēt ģeopolitiskā situācija un nenoteiktība, augstās cenas un banku procentu likmju celšanās, IKP pieauga par 2,9 %. 2023.gadā saruka privātais patēriņš, eksports un imports, bet pieauga valsts patēriņš un investīcijas.

2024.gadā situācija ekonomikā, lai arī inflācijas tempi stabilizējās, nelabvēlīgās ārējās vides dēļ bija stagnējoša. IKP saruka par 0,4 %. Pieauga privātais un valsts patēriņš,

kamēr atslābums bija vērojams Latvijas ārējās tirdzniecības plūsmās, kā arī investīciju dinamikā.

Ekonomikas ministrija prognozē, ka 2025.gadā ekonomiskā aktivitāte atkal sāks pieaugt. Izaugsmi veicinās globālās ekonomiskās vides uzlabošanās, kas sekmēs aktivitātes atjaunošanos Latvijas eksportā. Situāciju eirozonā, tostarp Latvijā, uzlabos arī zemākas procentu likmes, kas palīdzēs stiprināt patēriņu, nekustamā īpašuma tirgu un būvniecību. Būtisku ietekmi uz Latvijas ekonomiku atstās arī ES fondu investīciju pieaugums, kā arī veiktās reformas konkurētspējas stiprināšanā, tostarp zemāki darbaspēku nodokļi. Tomēr pastāv arī riski, kas saistīti ar ģeopolitisko situāciju un ASV valdības plāniem paaugstināt muitas tarifus importam.

Ekonomikas attīstības pamatrādītāji

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025p
Iekšzemes kopprodukts, faktiskajās cenās, mljrd. eiro	29,6	29,2	32,3	36,1	39,4	40,2	42,3
<i>izmaiņas pret iepriekšējo gadu, procentos</i>							
Iekšzemes kopprodukts	0,7	-3,5	6,9	1,8	2,9	-0,4	2,1
Privātais patēriņš	-0,1	-4,8	8,1	5,1	-1,0	0,6	2,2
Valsts patēriņš	5,6	3,9	3,7	2,4	7,0	7,6	2,6
Kopējā pamatkapitāla veidošana	1,3	-2,4	6,8	-1,6	9,9	-6,7	2,0
Eksports	-0,6	-0,3	9,1	11,4	-4,7	-1,6	2,5
Imports	2,0	-1,1	15,1	9,9	-2,0	-2,3	2,7
Patēriņa cenas	2,8	0,2	3,3	17,3	8,9	1,3	3,0
<i>procentos</i>							
Nodarbināto skaita izmaiņas	0,1	-1,9	-3,2	2,6	-0,2	-0,8	0,2
Nodarbinātības līmenis	65,0	64,2	62,5	63,9	64,2	64,0	64,6
Bezdarba līmenis	6,3	8,1	7,6	6,9	6,5	6,9	6,5
<i>procentos pret iekšzemes kopproduktu</i>							
Vispārējā valdības sektora bilance	-0,5	-4,5	-7,4	-4,9	-2,3	-2,1	-2,9
Vispārējās valdības parāds	37,9	44,0	45,9	44,4	45,0	45,8	47,0
Eksporta-importa saldo	-0,2	1,4	-3,2	-4,9	-3,7	-2,6	-2,7

p – prognoze

Pieaugot iedzīvotāju pirktspējai, privātais patēriņš ir atsācis pieaugt. 2023.gadā privātais patēriņš piedzīvoja samazinājumu, ko negatīvi ietekmēja augstais cenu līmenis un procentu likmju pieaugums. Savukārt 2024.gadā, stabilizējoties inflācijai un pieaugot iedzīvotāju reālajiem ienākumiem, privātais patēriņš pieauga par 0,6 %.

Valsts patēriņš turpina pieaugt lielā mērā uz valsts budžeta deficīta rēķina, lai varētu finansēt valdības prioritāros pasākumus. 2023.gadā valsts patēriņš pieauga par 7 %. Savukārt 2024.gadā tas pieauga par 7,6 %.

Investīciju dinamika ir svārstīga. Investīciju aktivitātes Latvijā ekonomikā būtiski ietekmē ģeopolitiskās situācijas izmaiņas, finansējuma un ražošanas resursu pieejamība, kā arī citi ārējie un iekšējie faktori. Pateicoties ES fondu finansējuma pieaugumam, 2023.gadā ieguldījumi bruto pamatkapitāla veidošanā bija par 9,9 % vairāk nekā pirms gada. 2024.gadā investīcijas saruka par 6,7 %, ko būtiski ietekmēja privāto investīciju vājināšanās. Latvijā piesaistīto ĀTI neto plūsmas turpina palielināties. Uzkrātās ĀTI Latvijā ekonomikā 2024. gada beigās sasniedza 26,3 mljrd. eiro, t.i. 65,4 % no IKP. Gada laikā tās pieauga par 5,7 % jeb 1,4 mljrd. eiro.

Situācija ārējā vidē nelabvēlīgi ietekmē eksportu. Preču un pakalpojumu eksporta apjomi 2023.gadā saruka par 4,7 %, bet 2024.gadā – par 1,6 %. 2024.gadā lielāks kritums bija pakalpojumu eksportam – par 2,4 %. Preču eksporta apjomi saruka par 1,3 %. Galvenās eksporta preces bija lauksaimniecības un pārtikas produkti, koks un koka izstrādājumi, mehānismi, ierīces un elektroiekārtas, ķīmiskās rūpniecības preces. Arī importa apjomi 2024.gadā bija mazākā apjomā nekā pirms gada. Imports samazinājās par 2,3 %. Pēdējos gados ir vērojama tekošā konta deficīta samazināšanās tendence. 2024.gadā tekošā konta negatīvā bilance samazinājās, sasniedzot 2,1 % no IKP, ko galvenokārt noteica importa sarukums. Turpmākajos gados sagaidāms, ka tekošais konts turpinās uzlabosies.

Nozarēs attīstības tendences ir ļoti atšķirīgas. 2023.gadā kopējā pievienotā vērtība pieauga par 3,9 %, bet 2024.gadā tā bija par 0,6 % mazāka nekā iepriekšējā gadā. 2024.gadā samazinājums turpinājās ražojošajās nozarēs par 2,8 %, kas lielā mērā ir saistīts ar vajājām eksporta iespējām, bet pakalpojumu nozares pieauga par 0,4 %.

2024.gadā apstrādes rūpniecība saruka par 4,6 %. Pēc īpatsvara lielākajā apstrādes rūpniecības apakšnozarē – koksnes un koka izstrādājumu ražošanā – apjomi saglabājās iepriekšējā gada līmenī. Lejupslīde bija vērojama gatavo metālizstrādājumu ražošanā – kritums par 9,3 %, datoru, elektronisko un optisko iekārtu ražošanā – par 14,6 %. Pozitīvi kopējo nozares pievienoto vērtību ietekmēja izaugsme nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošanā par 1,6 %, pārtikas produktu ražošanā par 0,6 %, iekārtu un ierīču remontā un uzstādīšanā par 7,2 %.

Samazinājums bija transporta un uzglabāšanas nozarē par 7,9 %. Negatīvu izaugsmi uzrādīja visas transporta un uzglabāšanas nozares apakšnozares, izņemot aviotransportu (pieaugums par 14 %). 2024.gadā kritums bija novērojams arī IKT nozarē par 1,3 %, izglītības nozarē – par 2,6 %, operācijās ar nekustamo īpašumu – par 3,1 %.

Apjomu pieaugums 2024.gadā bija tirdzniecības nozarē – par 3,4 % un izmitināšanas un ēdināšanas nozarē – par 1,3 %. Finanšu un apdrošināšanas nozarē bija pieaugums par 3,1 %, bet kritums bija profesionālo, zinātnisko un tehnisko pakalpojumu nozarē – par 4,6 % un operācijas ar nekustamo īpašumu – par 3,1 %.

Būvniecības nozarē pēc strauja apjoma kāpuma 2023.gadā par 20,9%, 2024.gadā bija vērojams ražošanas apjomu kritums par 6,9 %. Savukārt pieaugums bija lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē – par 3,7 %. Pozitīvi pieauguma tempi saglabājās arī veselības un sociālās aprūpes nozarē par 5,1 %, valsts pārvaldē un aizsardzībā par 4 %.

Covid-19 pandēmija ir izraisījusi būtiskas izmaiņas līdz šim īstenotajā fiskālā politikā. 2020.gadā ES tika aktivizēta „Stabilitātes un izaugsmes pakta (SIP) vispārējā izņēmuma klauzula”, ļaujot ES valstīm palielināt vispārējās valdības budžeta deficītu tādā apjomā, cik ir nepieciešams pandēmijas izsauktā ekonomikas kaitējuma mazināšanai. Ņemot vērā Krievijas-Ukrainas karu un visām ar to saistītajām sekām, SIP vispārējā izņēmuma klauzula bija spēkā arī 2023.gadā.

Covid-19 pandēmijas ietekmē budžeta deficīts Latvijā 2020.-2022.gados būtiski pieauga un pārsniedza 4 % no IKP. Vispārējās valdības budžeta deficīts 2023.gadā bija 0,9 mljrd. eiro jeb 2,3 % no IKP. Atbilstoši Finanšu ministrijas prognozēm 2024.gadā budžeta deficīts varētu būt 2,1 % no IKP. 2025. gadam valdība ir iesniegusi Saeimā budžetu ar deficītu 2,9 % no IKP.

Neskatoties uz budžeta deficīta pieaugumu pēdējos gados vispārējās valdības parāda līmenis Latvijā ir viens no zemākajiem ES. Valsts parāda apjoms 2021.gadā pieauga līdz 45,9 % no IKP jeb 14,8 mljrd. EUR. Tā kā nominālā IKP pieaugums augstas inflācijas apstākļos ir straujš, tad 2022.gadā tas attiecībā pret IKP samazinājās līdz 44,4 %, bet nominālā izteiksmē pieauga līdz 16 mljrd. EUR. 2023.gadā valsts parāds bija 17,6 mljrd. EUR jeb 45 % no IKP. Sagaidāms, ka vidējā termiņā Fiskālās disciplīnas likumā noteiktais parāda nosacījums 60 % no IKP tiks ievērots.

Banku sektors ir spējis saglabāt stabilitāti, neskatoties uz Covid-19 pandēmijas un ģeopolitiskās spriedzes radīto ekonomisko satricinājumu. Banku sektors darbojas ar peļņu. Tomēr kredītiņš attīstība joprojām vērtējama kā vāja, īpaši uzņēmējdarbības kredītišana. Savukārt mājāsaimniecību kredītiņš saskatāmas pozitīvas iezīmes. Noguldījumu apjomi turpina pieaugt.

Inflāciju visbūtiskāk ietekmē kāpums cenām pasaulē energoresursiem un pārtikai. 2022.gada decembrī patēriņa cenas Latvijā bija par 20,8 % augstākas nekā pirms gada, bet gada vidējā inflācija pieauga līdz 17,3 %. 2023.gadā patēriņa cenas stabilizējās, katru mēnesi pieaugumam sarūkot, salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo mēnesi – no 21,5 % 2023.gada sākumā līdz 0,6 % decembrī, bet, ņemot vērā inflācijas dinamikas bāzes efektu, 2023.gadā vidējā gada inflācija saglabājās augsta – 8,9 %.

2024.gadā inflācijas pieauguma temps bija straujāks nekā iepriekšējā gadā. Patēriņa cenas 2024.gada decembrī, salīdzinot ar iepriekšējā gada decembri, pieauga par 3,3 %. Būtiska ietekme uz kopējo cenu pieaugumu gada laikā bija pakalpojumu cenu kāpumam par 6,3 % un pārtikas un bezalkoholisko dzērienu cenu kāpumam par 5,5 %. Savukārt, gada vidējā inflācija 2024.gadā bija būtiski zemākā par 2023.gadā novēroto un bija 1,3 %.

Sagaidāms, ka 2025.gadā kopumā vidējā gada inflācija būs augstāka nekā 2024.gadā vērotā – sasniedzot aptuveni 3 %. Inflācijas pieaugumu galvenokārt veicinās jaunās nodokļu izmaiņas, kuras ietekmēs gan piedāvājuma pusi saistībā ar nodokļu un tarifu palielināšanu, gan pieprasījuma pusi, kur pieaugot atalgojumam pēc nodokļu nomaksas, palielināsies arī iedzīvotāju pirktspēja. Būtiska ietekme uz cenu izmaiņām būs arī globālajām cenu svārstībām, ko noteiks pasaules ekonomiskā attīstība un īpaši ģeopolitiskā situācija. 2025. gada martā, salīdzinot ar iepriekšējā gada martu, patēriņa cenas pieauga par 3,3 %. Gada vidējā inflācija martā bija 1,9 %.

Ņemot vērā nelabvēlīgo situāciju ārējos tirgos, darba tirgus aktivitāte 2024.gadā nedaudz saruka. Nodarbinātības līmenis samazinājās par 0,2 procentpunktiem – līdz 64 %, bet bezdarba līmenis palielinājās par 0,2 procentpunktiem – līdz 6,9%. Savukārt, nodarbināto skaits samazinājās par 0,8 % jeb 6,8 tūkstoši nodarbināto. Nodarbināto skaita samazinājumu lielā mērā ietekmēja gan situācija ekonomikā, gan arī darba tirgus piedāvājuma puses faktori – iedzīvotāju skaita samazinājums darbaspējas vecumā, kā arī kopējā darbaspēka piedāvājuma kritums.

Līdz ar ekonomisko aktivitāšu atgriešanos tautsaimniecībā sagaidāms, ka kopumā situācija darba tirgū 2025.gadā stabilizēsies. Darba tirgu turpinās ietekmēt arī piedāvājuma puses faktori. 2025.gadā bezdarba līmenis varētu atgriezties tuvu 2023.gada rādītājiem t.i. 6,5 %, līdz ar to saasinot darbaspēka pieejamības problēmu. Savukārt nodarbināto skaits varētu pieaugt par 0,2%.

Mēneša vidējā bruto darba samaksa turpina palielināties. 2024.gadā vidējā neto darba samaksa bija 1 221 eiro jeb 72,4 % no bruto algas, un gada laikā tā pieauga par 9,0 %, apsteidzot patēriņa cenu kāpumu. Reālais neto algas pieaugums, ņemot vērā inflāciju, bija 7,6 %.

Pozitīvu ietekmi uz darba algām turpinās uzturēt gan algu konverģences process tuvāk ES ekonomiski attīstīto valstu algu līmenim, gan arvien pieaugošā kvalificēta darbaspēka nepietiekamība – darba tirgus sašaurināšanās, kas rada nepieciešamību uzņēmējiem aktīvāk domāt ne tikai par to, kā piesaistīt jaunus speciālistus, bet arī par to, kā noturēt esošos, tostarp pārskatot darba atalgojuma likmes.

Ekonomikas tālākā attīstība vidēja termiņa periodā ir atkarīga no situācijas ārējā vidē un reformu gaitas. Lielākais Latvijas izaugsmes risks saistīts ar globālās ekonomikas attīstību, īpaši ģeopolitisko situāciju. Svarīga ir arī ES kopējās ekonomikas telpas turpmākā attīstība. Latvijas ekonomiskās priekšrocības vidējā termiņā galvenokārt balstīsies uz panākto makroekonomisko stabilitāti, kā rezultātā ir uzlabojušies Latvijas kredītreitingi, kā arī uz plānoto ES atbalsta programmu efektivitāti un uzlabojumiem uzņēmējdarbības vidē. Ieilgstot karam Ukrainā, ekonomikas atveseļošanās tempi varētu būt lēnāki.

Latvijas ekonomikas konkurētspējas priekšrocības pamatā balstās uz tehnoloģiskiem faktoriem, ražošanas efektivitātes uzlabošanu un inovācijām, mazākā mērā – uz zemu atalgotu darbaspēku un zemām resursu cenām; vidēja termiņa periodā Latvijas izaugsmes tempi potenciāli var sasniegt 4–5 % pieaugumu gadā.

2025 | 1

PASAULES EKONOMIKAS ATTĪSTĪBA

Krievijas neizprovocētais un nepamatotais karš pret Ukrainu ir būtiski ietekmējis **globālo ekonomiku**. Lai gan ir vērojamas uzlabošanās tendences, izaugsme joprojām ir vāja. 2024.gadā globālais IKP pieauga par 3,2 %. Pastāv būtiski riski, tostarp globālās ekonomikas fragmentācija. ASV iniciēto tarifu celšana varētu samazināt izaugsmi un palielināt inflāciju. Sagaidāms, ka Eiropa palielinās izdevumus aizsardzībai, lai stiprinātu savu drošību, taču tas var radīt papildu fiskālos spiedienus. Prognozēts, ka 2025. un 2026.gadā globālais IKP pieaugs par attiecīgi 3,2 % un 3,3 %¹.

Globālā iekšzemes kopprodukta pieaugums procentos

	2024	2025p	2026p
Pasaule (neskaitot ES)	3,2	3,2	3,3
Eirozona	0,8	1,3	1,6
ASV	2,7	2,1	2,2
Ķīna	4,9	4,6	4,4
Vācija	-0,1	0,7	1,3

Avots: European Economic Forecast. Autumn 2024; p – prognoze

Ķīnas ekonomika 2024.gadā pieauga par 4,9 %. Ķīnas ekonomikai ir grūtības, ko veicina zems iekšējais pieprasījums, lēns algu pieaugums un ilgstošas problēmas nekustamo īpašumu tirgū, kas kavē izaugsmi. Tiek prognozēts, ka Ķīnā 2025. un 2026.gadā IKP pieaugs par attiecīgi 4,6 % un 4,4 %. Indijas ekonomika 2024.gadā pieauga par 7,2 %. Savukārt 2025. un 2026.gadā prognozēts, ka IKP pieaugs par attiecīgi 7,2 % un 6,9 %.

ASV IKP 2024.gadā pieauga par 2,7 %. Straujais pieaugums galvenokārt bija saistīts ar spēcīgu iekšzemes

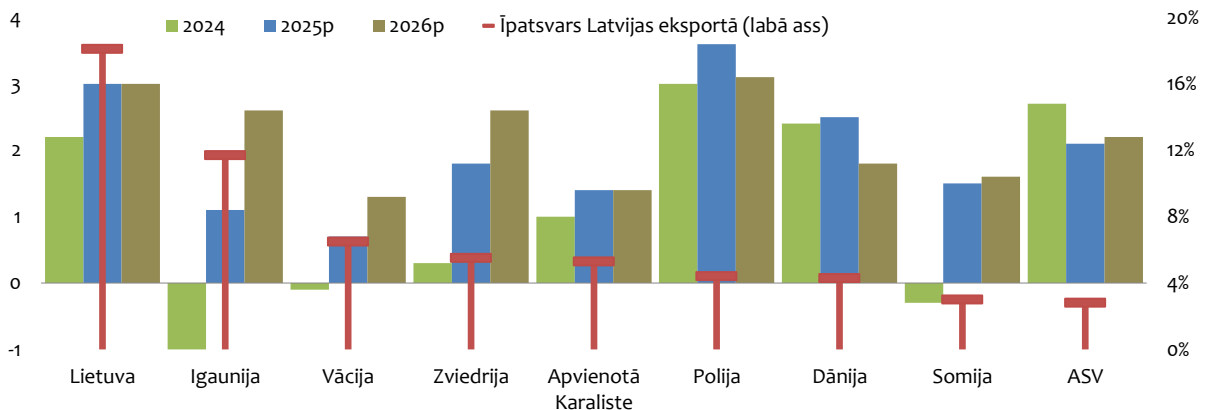
pieprasījumu. Tomēr izaugsmes temps, visticamāk, palēnināsies, jo darba tirgus atdziest un fiskālā politika kļūst nedaudz mazāk stimulējoša. Sagaidāms, ka 2025. un 2026.gadā IKP pieaugs par attiecīgi 2,1 % un 2,2 %.

Eirozonas IKP 2024.gadā pieauga par 0,8 %. Tiek prognozēts, ka 2025.gadā IKP pieaugs par 1,3 % un 2026.gadā – par 1,6 %, jo pastiprinātā ģeopolitiskā nenoteiktība turpina bremsēt izaugsmi. Eiropas ekonomiku būtiski ietekmējis enerģijas cenu kāpums. Globālie naftas un gāzes piegādes riski atkal pieaug. Darba tirgus ir saglabājis noturību, neskatoties uz izaicinājumiem. Tomēr ir jautājums, vai Eiropas ekonomika spēs saglabāt izaugsmi pieaugot nenoteiktībai.

Apvienotajā Karalistē IKP 2024.gadā pieauga par 1 %. Sagaidāms, ka gan 2025. un 2026.gadā IKP palielināsies par 1,4 %.

Vācijā 2024.gadā IKP samazinājās par 0,1 %. Augsta nenoteiktība ir ietekmējusi patēriņu un ieguldījumus, un tirdzniecības perspektīvas ir pasliktinājušās, jo globālais pieprasījums pēc rūpnieciskajām precēm ir vājinājies. Tiek prognozēts, ka 2025. un 2026.gadā IKP pieaugs par 0,7 % un 1,3 %. Zviedrijas ekonomika atveseļojas, 2024.gadā IKP pieaugot par 0,3 %. Inflācija turpinās samazināties, un situācija darba tirgū pakāpeniski uzlabosies. Prognozēts, ka 2025. un 2026.gadā IKP pieaugs par attiecīgi 1,5 % un 1,8 %. Igaunijas IKP 2024.gadā samazinājās par 1 %. Sagaidāms, ka 2025. un 2026.gadā IKP pieaugs par 1,1 % un 2,6 %. Lietuvas IKP 2024.gadā pieauga par 2,2 %. Tiek prognozēts, ka gan 2025. un 2026.gadā Lietuvas ekonomika augs par 3 %.

Lielāko Latvijas tirdzniecības partnervalstu ekonomiskā izaugsme IKP izmaiņas procentos pret iepriekšējo gadu – kreisā ass; īpatsvars procentos 2024.gadā – labā ass

Avots: CSP, Eiropas Komisija (2024); p – prognoze

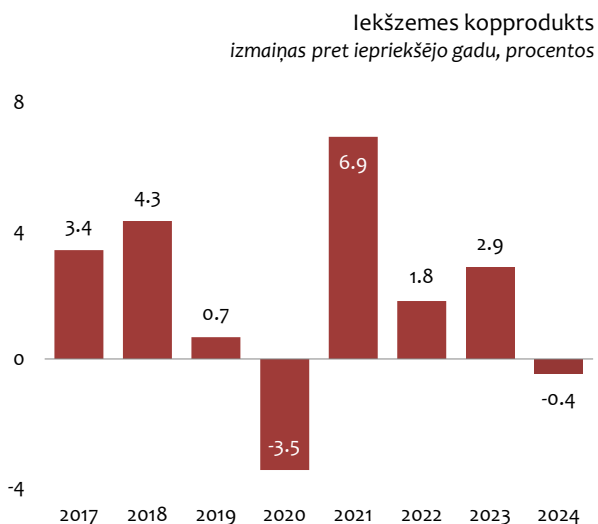
¹ Šajā nodaļā dati ņemti no izdevuma European Economic Forecast. Autumn 2024

2025 | 1

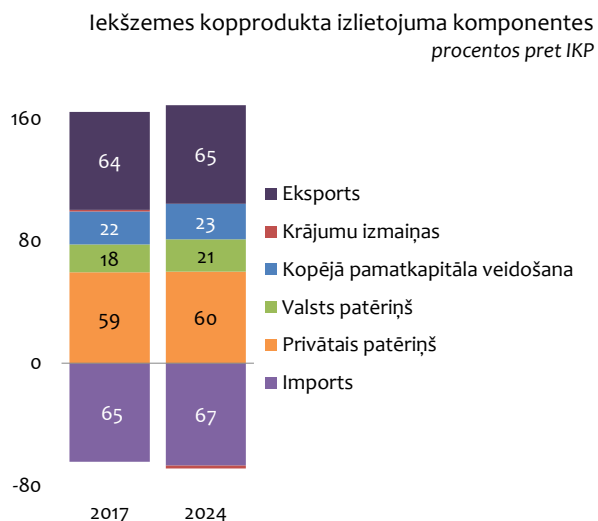
IEKŠZEMES KOPPRODUKTS UN KOPĒJAIS PIEPRASĪJUMS

IEKŠZEMES KOPPRODUKTS

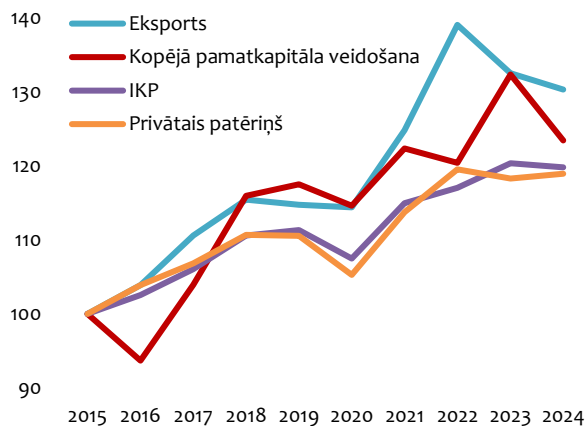
2023.gadā ekonomikas attīstījās straujāk. 2023.gadā IKP pieauga par 2,9 %, ko galvenokārt nodrošināja investīciju un valdības patēriņa pieaugums.

2024.gadā ekonomikas attīstība sabremzējās. 2024.gadā ekonomiskā vide kopumā saglabājās vāja, izraisot IKP samazinājumu par 0,4%, kas bija vienīgais IKP kritums kopš 2010.gada (finansu krīzes), izņemot 2020.gada kritumu Covid-19 pandēmijas dēļ. Ekonomikas attīstību 2024.gadā turpināja ietekmēt ģeopolitiskā situācija un nenoteiktība, augstās cenas un banku procentu likmju celšanās. Lielākā izaugsmi palielinošā ietekme bija valdības patēriņa kāpumam, bet samazinošā – eksporta un investīciju kritumam.

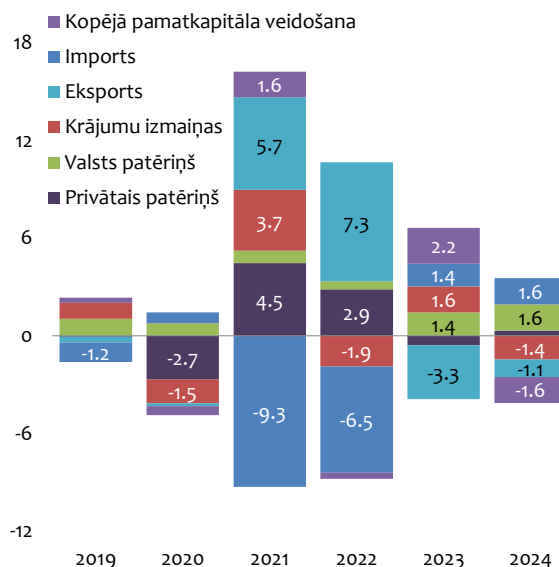

Iekšzemes kopprodukts un tā izlietojums
2015.gads = 100

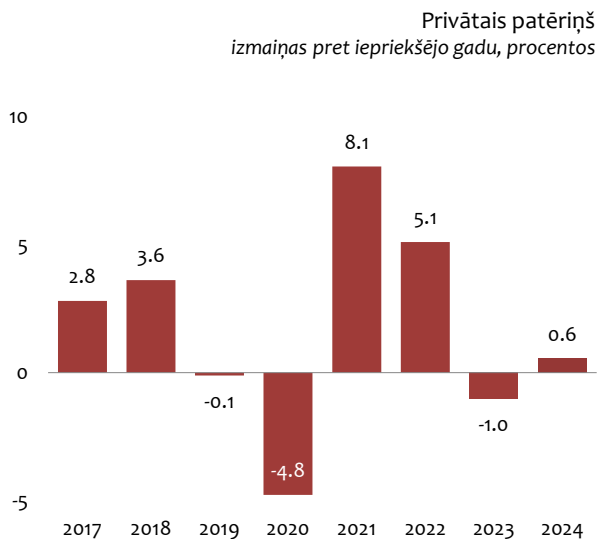
Nelabvēlīgā situācija ārējā vidē un vājais pieprasījums galvenajos mērķa tirgos ietekmēja Latvijas eksporta rādītājus. Saruka gan preču, gan pakalpojumu eksports. Lielā nenoteiktība, vāja kredītēšana un zems pieprasījums ietekmēja arī strauju investīciju samazināšanos, īpaši privāto investīciju apjomu kritumu. Neskatoties uz cenu stabilizēšanos, tās joprojām saglabājās augstas, īpaši pārtikai un pakalpojumiem, kas bremsēja straujāku privāto patēriņu pieaugumu.

Iekšzemes kopprodukta izlietojuma ieguldījums izmaiņās procentpunktos

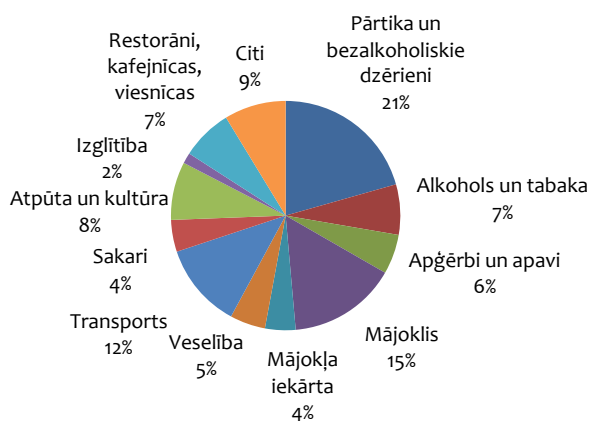
PATĒRIŅŠ

Privātais patēriņš 2024.gadā pieauga ļoti mēreni. Ekonomikai atlabstot, 2021.-2022.gadā bija vērojams straujš privātā patēriņa kāpums. Tomēr cenu pieauguma tempi apsteidza algu kāpumu, kas negatīvi ietekmēja iedzīvotāju pirktspēju 2023.gadā. Neskatoties uz cenu stabilizēšanos un pirktspējas uzlabošanos, 2024.gadā iedzīvotāju noskaņojums tērēt vairāk saglabājās piesardzīgs.

Mājsaimniecību patēriņa struktūrā lielāko daļu veido izdevumi pārtikai. Augstās cenas energoresursiem un pārtikai mudināja mājsaimniecības turpināt taupīt arī 2024.gadā. Samazinājās patērētās pārtikas apjoms ar mājokli saistītie izdevumi, bet pieauga mājsaimniecību izdevumi transportam un veselībai.

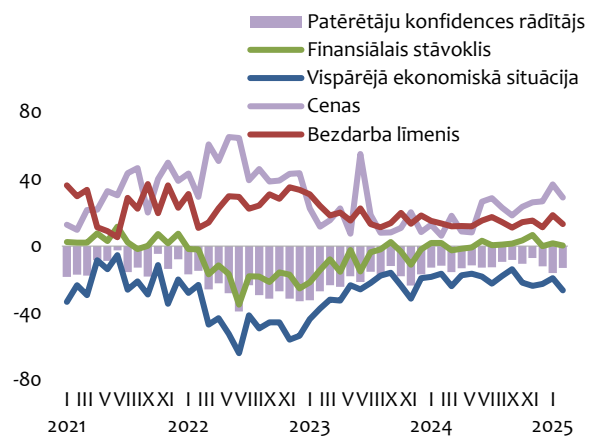
Mājsaimniecību patēriņa struktūra
2023.gadā, procentos

Patērētāju konfidence 2023.gadā kopumā ievērojami uzlabojās. 2022.gadā patērētāju noskaņojums bija krasi pasliktinājies pēc Krievijas iebrukuma Ukrainā un to pastiprināja arī pieaugoša inflācija.

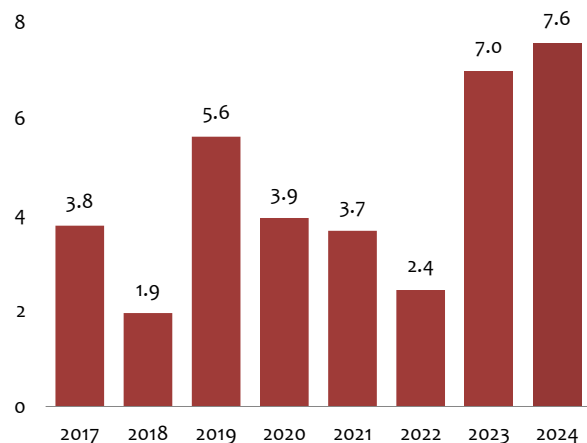
2024.gadā patērētāju konfidence saglabājās salīdzinoši nemainīga. Galvenie konfidences rādītāja posteņi ir stabili. Finansiālā stāvokļa un vispārējās ekonomiskās situācijas nākotnes vērtējumi 2024.gadā nav piedzīvojuši ievērojamas izmaiņas. Arī bezdarba gaidām bija līdzīga tendence. Vienīgais postenis ar straujākām izmaiņām bija inflācijas gaidas, pieaugot un saglabājoties augstākā līmenī kopš jūnija. Diezgan zemas inflācijas apstākļos to var skaidrot ar pieaugošām pakalpojumu cenām un joprojām augstām pārtikas produktu cenām. 2025.gada pirmajos divos mēnešos galveno posteņu attīstības tendences nav būtiski mainījušās.

Patērētāju konfidences rādītājs
patērētāju novērtējums turpmākajiem 12 mēnešiem,
atbilstu saldo, sezonāli izlīdzināti dati

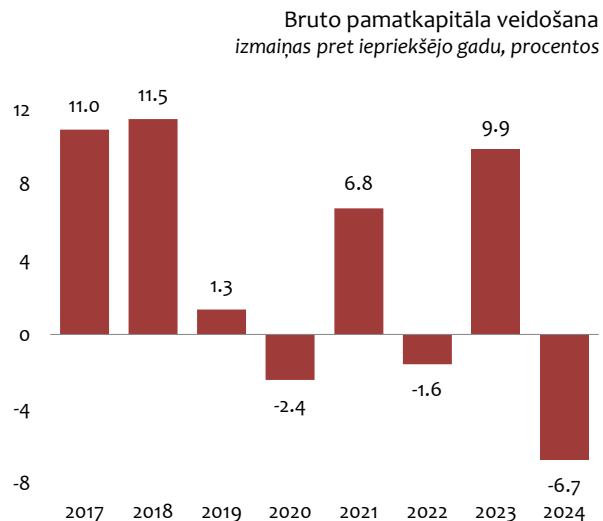
Valsts patēriņš turpina augt. Stablu valsts patēriņu pēdējos gados saglabāja valdības īstenotie atbalsta pasākumi Covid-19 krīzes ietekmes un energoresursu cenu kāpuma mazināšanai, izdevumi aizsardzības un drošības stiprināšanai, ES fondu finansējuma pieaugums u.c..

Valsts patēriņš
izmaiņas pret iepriekšējo gadu, procentos

INVESTĪCIJAS

Investēšanas aktivitātes kopš 2020.gada ir ļoti svārstīgas. Pēdējos trīs gados (2022.-2024.gads) izdevumi kopējā pamatkapitāla veidošanā pieauga ik gadu vidēji par 0,3 %, kas ir daudz mērenāk nekā vēsturiski pirms Covid-19 pandēmijas 2015.-2019.gados, kad investīciju pieauguma tempi bija 2,7 % vidēji gadā.

Ekonomikai stabilizējoties pēc Covid-19 pandēmijas izraisītā šoka, ieguldījumu apjomi 2021.gadā pieauga par 6,8 %. **Karš Ukrainā ir palielinājis nenoteiktību un tas atspoguļojas investēšanas aktivitāšu dinamikā.** 2022.gadā investīcijas samazinājās par 1,6 %, kamēr 2023.gadā bija gandrīz par 10 % lielākā apjomā nekā pirms gada. Investīciju aktivitātes ierobežoja arī būvniecības cenu kāpums un ES finansēto programmu apgušanas kavējumi.

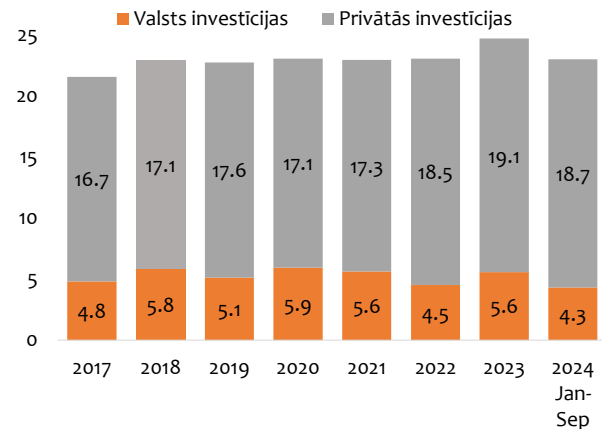
2024.gadā investīciju dinamikai bija lejupvērstās tendences. Izdevumi kopējā pamatkapitāla veidošanā, salīdzinot ar 2023.gadu, samazinājās par 6,7 %, ko būtiski ietekmēja privāto investīciju vājināšanās.

Lai arī pēdējos gados privāto investīciju apjoms mēreni pieaug, to līmenis joprojām ir zems. 2023.gadā, salīdzinot ar 2022.gadu, privāto sektora ieguldījumi kopējā pamatkapitāla veidošanā sasniedza gandrīz 6 mljrd. eiro. Rēķinot salīdzināmās cenās, tās pieauga par gandrīz 6,5 %. Tomēr 2024.gadā privāto investīciju apjoms saruka un bija par gandrīz 5 % zemākā līmenī nekā pirms gada. Privāto investīciju straujāku dinamiku būtiski ierobežo lielā nenoteiktība, vājā kredīvērtība un zems pieprasījums.

Valsts investīcijas Latvijā veido gandrīz 1/5 daļu no kopējām investīcijām Latvijas tautsaimniecībā. To dinamika lielā mērā ir saistīta ar ES struktūrfondu apgušanas cikliskumu. Periodā no 2020. līdz 2023.gadam valsts investīciju dinamika kopumā bija pozitīva – vidēji gadā tās pieauga par gandrīz 3 %, kas ir nedaudz mērenāk nekā gados pirms Covid-19 pandēmijas. Savukārt 2024.gadā,

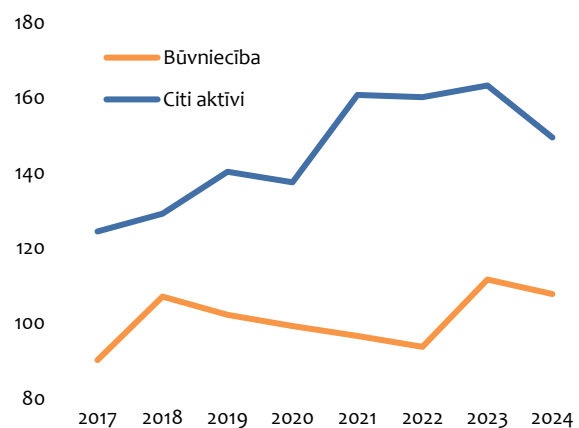
valsts izdevumi kopējā pamatkapitāla veidošanai bija par 9 % mazāki nekā pirms gada (salīdzināmās cenās).

Valsts un privātās investīcijas procentos no IKP

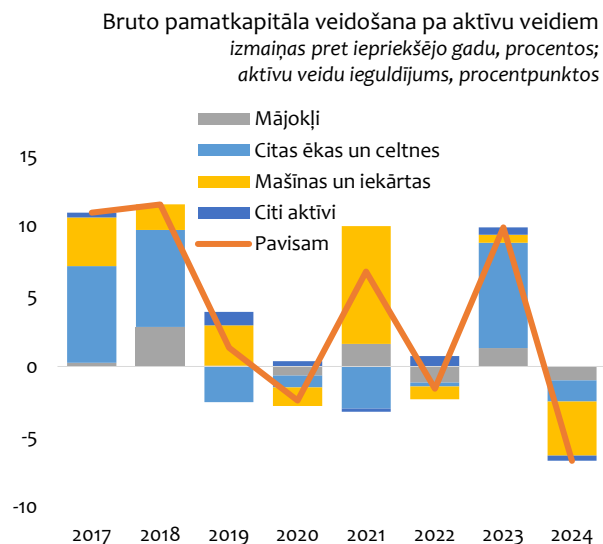
Kopējā investīciju apjomā lielāko daļu veido ieguldījumi būvniecības aktīvos. Galvenokārt tie ir ieguldījumi ēkās un būvēs, kas pēdējos piecos gados (2020.-2024.gadā) vidēji veidoja 52,1 % no izdevumiem kopējā pamatkapitāla veidošanai. Periodā no 2020. līdz 2022.gadam ieguldījumi būvniecības aktīvos (vērtējot salīdzināmās cenās) saruka – ik gadu vidēji par gandrīz 3 %. Tomēr 2023.gadā iepriekšējo gadu lejupvērstās tendences tika pārvarētas. Salīdzinājumā ar 2022.gadu ieguldījumi būvniecības aktīvos pieauga – par 19 %. Pozitīvā dinamika nebija noturīga un 2024.gadā investēšanas aktivitātes būvniecības aktīvos samazinās – par 5 %, tostarp inženierbūvēs un ēkās par 3,9 % un mājokļos – par 8,7 %.

Bruto pamatkapitāla veidošana pa aktīvu veidiem izmaiņas, 2015.gads = 100

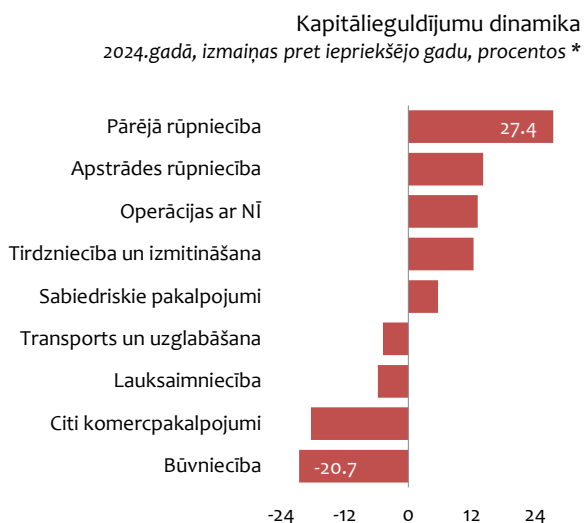

Investīcijas mašīnās un tehnoloģiskajās iekārtās vidēji 2020.-2024. gados veidoja 37,7 % no kopējām investīcijām un to dinamika bija nedaudz straujāka nekā citos aktīvos. Pēdējos piecos gados ieguldījumi šajos aktīvos ik gadu

pieauga vidēji par 1,6 %, ko lielā mērā noteica straujš investīciju kāpums 2021.gadā. Turklāt 2024.gadā ieguldījumi mašīnās un iekārtās bija par 9,6 % mazāka apjomā nekā 2023.gadā, tai skaitā investīcijas transportlīdzekļos samazinājās par gandrīz 9 %.

Kopumā jāatzīmē, ka investīciju apjomu svārstības pēdējos gados lielā mērā noteica ieguldījumi transportlīdzekļos, kā arī inženierbūvēs un ēkās. Lielie ieguldījumi tika veikti informācijas un komunikācijas tehnoloģiju iekārtās, kas ir nepieciešams aprīkojums ražošanas procesu un pakalpojumu digitalizācijai.

* aprēķināts, izmantojot ceturkšņu datus, faktiskajās cenās

Investīcijas intelektuālā īpašuma aktīvos pēdējos gados veido aptuveni 9,5 % no kopējām investīcijām. Tām raksturīga noturība ekonomikas recesijas gados un kopumā vērojama augoša dinamika. Kopš 2020.gada (salīdzināmās cenās) ieguldījumi šajos aktīvos palielinājās par 6 %. 2024.gadā intelektuālā īpašuma produktos bija investēts par 6,6 % mazāk nekā gadu iepriekš un tie veidoja 2,2 % no IKP, kas ir gandrīz par

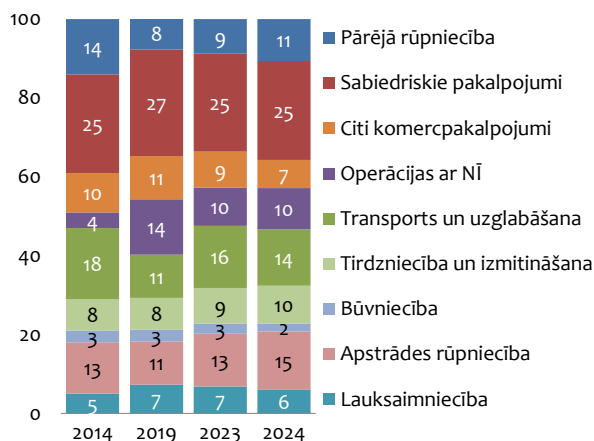
0,4 procentpunktiem vairāk nekā pirms Covid-19 pandēmijas gados.

Kapitālieguldījumi materiālajos pamatlīdzekļos preču ražošanas nozarēs 2024.gadā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu (vērtējot faktiskajās cenās), pieauga par 10,7 %, savukārt pakalpojumu nozarēs kapitālieguldījumi bija 2 % lielākā apjomā nekā pirms gada.

Nozīmīgs devums 2024.gadā bija ieguldījumu palielinājumam enerģētikas nozarē (par 42,3 %), apstrādes rūpniecības nozarē (par 14,1 %, tai skaitā kokapstrādes nozarē – par 29,4 %), kā arī valsts pārvaldes un aizsardzības nozarē (par 18,2 %). Savukārt būvniecības nozarē bija ieguldīts par 20 % mazāk nekā pirms gada. Arī izglītības un veselības un sociālās aprūpes nozarēs 2024.gadā kapitālieguldījumi bija attiecīgi par 22,6 % un 28,6 % mazākā apjomā nekā pirms gada.

Eiropas Investīciju bankas veiktie apsekojumi liecina, ka investīciju jomā Latvijas uzņēmēji par nozīmīgākajiem ilgtermiņa šķēršļiem uzskata kvalificētā personāla nepietiekamību un nākotnes nenoteiktību. Investīcijas ierobežo arī energoresursu dārdzība un nepilnības uzņēmējdarbības regulēšanā, kā arī piekļuve finansējumam. To uzņēmumu īpatsvars, kas finansējuma pieejamību uzskata par galveno šķērslī ieguldījumiem, ir viens no augstākajiem ES.

Kapitālieguldījumu struktūra pa nozarēm, procentos*

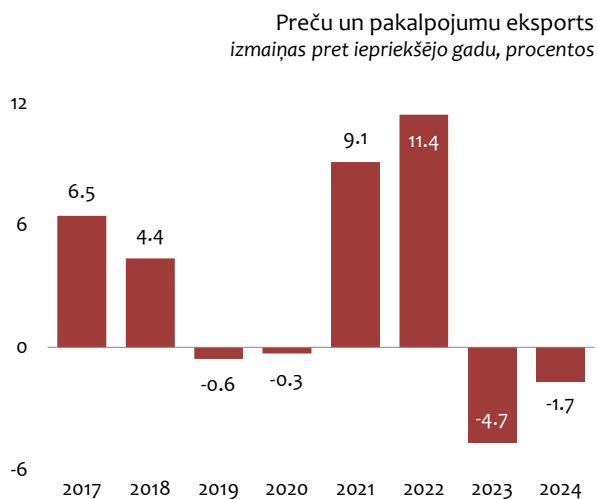

* Bruto kapitālieguldījumi materiālajos aktīvos. Aprēķināts, izmantojot ceturkšņu datus.

Investīciju dinamiku arī turpmāk ietekmēs starptautiskās vides nenoteiktība. Pozitīvā ietekme būs ES finansējumam, kas ir nozīmīgs investīciju līmeņa kāpināšanas stimuls. Būtisks ieguldījums investīciju aktivitāšu palielināšanā būs vairākiem projektiem, kurus paredzēts finansēt Atjaunošanas un noturības mehānisma ietvaros. Liela nozīme ir arī kredītporfeļa palielināšanai, kas ilgstoši ir ļoti mazs. Tomēr jāatzīmē, ka tuvākajos gados investīcijas būtiski ierobežos ģeopolitiskā nenoteiktība sakarā ar karu Ukrainā, darbaspēka ierobežotā pieejamība, kā arī augstas energoresursu un kredītēšanas izmaksas.

EKSPORTS

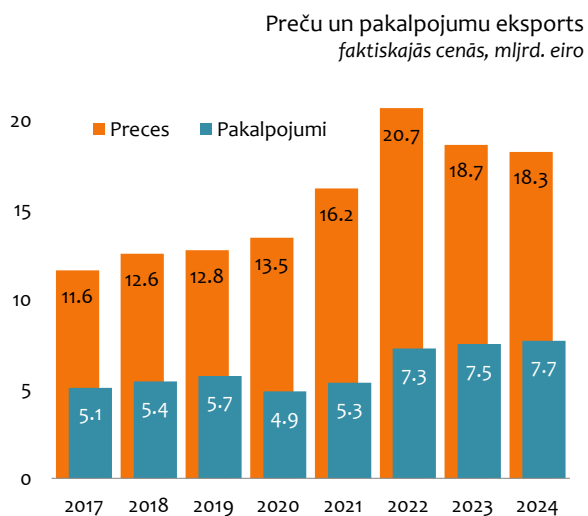
Eksports ir viens no galvenajiem tautsaimniecības attīstības dzinūjiem. Eksporta izaugsme ir cieši saistīta ar ārējo pieprasījumu un galveno partnervalstu ekonomiskās attīstības tempiem.

2019.gadā mazinoties ārējam pieprasījumam, bet 2020.gadā, galvenokārt Covid-19 pandēmijas dēļ, preču un pakalpojumu eksporta izaugsme bija tuvu nullei. 2021.gadā pateicoties būtiskam ārējam pieprasījumam, gan arī daļēji bāzes efekta dēļ, eksporta pieaugums atsāka augt.

2022.gadā, turpinot augt ārējam pieprasījumam, eksporta apjomi būtiski pieauga. Eksporta izaugsme vienlīdz strauja bija 1.-3.ceturksnī, savukārt gada pēdējā ceturksnī tā nedaudz piebremzējās.

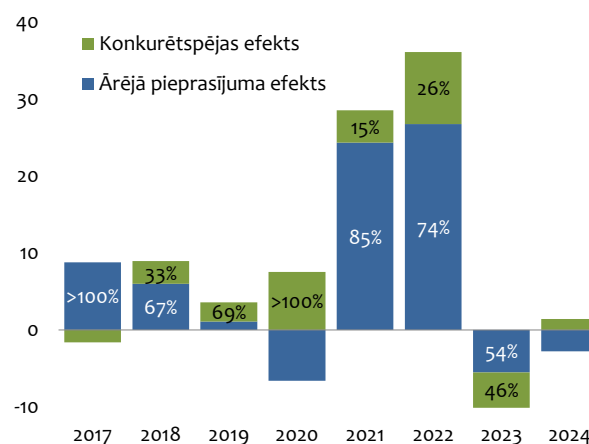
Ierobežota ārējā pieprasījuma dēļ, 2023. un 2024.gadā eksporta apjomi bija zemāki nekā pirms gada.

2019.gadā eksporta izaugsmi veicināja konkurētspējas efekts, kas saistīts ar veiksmīgu jaunu tirgu apgūšanu. Eksporta izaugsmi noteica arī ārējais pieprasījums.

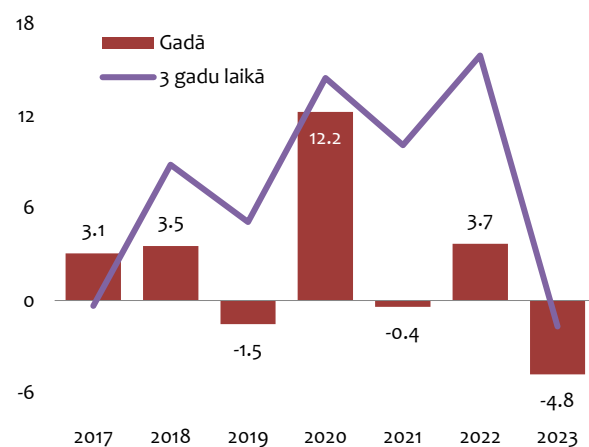
2020.gadā, Covid-19 izplatības ietekmē, strauji saruka ārējais pieprasījums, ko gandrīz pilnībā kompensēja konkurētspējas pieaugums atsevišķās nozarēs. Gan 2021.gadā, gan arī 2022.gadā eksporta izaugsmi veicināja gan straujš ārējā pieprasījuma pieaugums, gan arī konkurētspēja. Savukārt pretējs efekts bija vērojams 2023.gadā. 2024.gadā saglabājoties vājam ārējam pieprasījumam, eksporta izaugsmi pozitīvi ietekmēja uzņēmēju konkurētspēja.

**Eksporta patstāvīgās tirgus daļas analīze
Latvijas preču eksporta uz ES valstīm izmaiņu struktūra, procentos**

Kopš 2021.gada Latvijas eksporta daļai pasaules attīstīto valstu tirgū ir tendence samazināties, izņemot 2022.gadu. Tas liecina, ka aug konkurētspējas vājināšanas draudi.

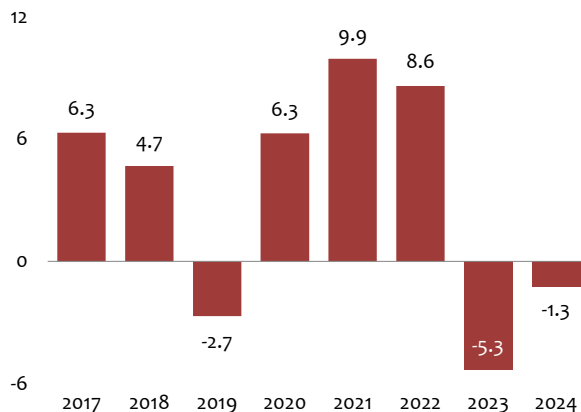
**Eksporta tirgus daļa pasaules eksportā
izmaiņas, procentos**

Preču eksports

Preču eksporta īpatsvars kopš 2020.gada nav būtiski mainījies un veido aptuveni 3/4 daļas no kopējā Latvijas eksporta.

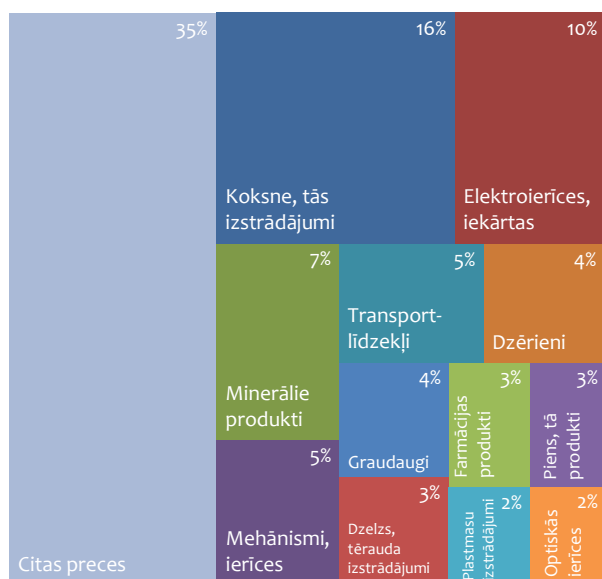
Preču eksporta dinamika
izmaiņas pret iepriekšējo gadu, procentos

Pēc samazinājuma 2019.gadā, 2020.-2022.gados preču eksporta izaugsme bija samērā strauja. 2022.gadā salīdzināmās cenās eksports pieauga par 8,6 %, pie tam būtiski palielinoties eksporta cenām. Pieaugums faktiskajās cenās bija daudz straujāks – par 29,7 procentiem.

Pretējs efekts bija vērojams 2023 un 2024.gados, kad eksporta apjomi samazinājās gan faktiskajās, gan arī salīdzināmās cenās.

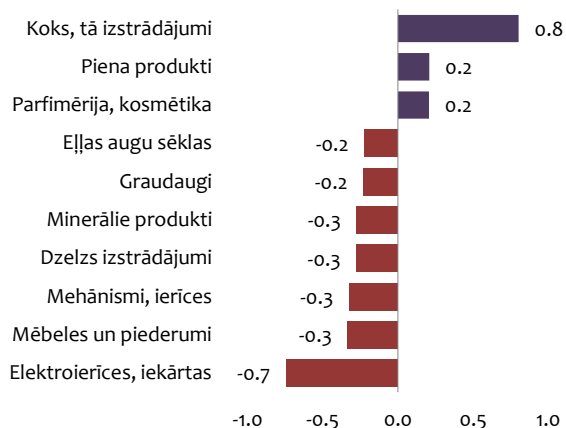
Preču eksporta struktūra
2024.gadā, procentos

2024.gadā preču eksporta vērtība samazinājās par 1,5 %. To noteica mehānismu, elektroierīču un elektroiekārtu, kā arī augu valsts produktu eksporta vērtības kritums,

savukārt to daļēji kompensēja koksnes un tās izstrādājumu un pārtikas rūpniecības ražojumu eksporta izaugsme. Arī 2025.gada janvārī-februārī eksporta apjomi saruka par 1 %, ko būtiski ietekmēja ķīmiskās rūpniecības preču un transportlīdzekļu eksporta vērtības samazinājums.

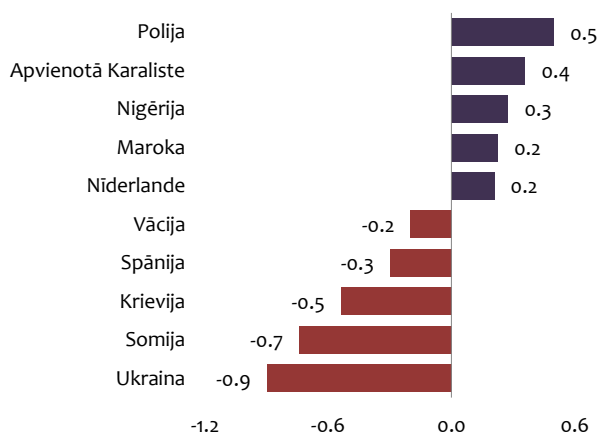
Preču grupas ar lielāko ietekmi Latvijas eksporta izmaiņās
ieguldījums izmaiņās 2024.gadā, procentpunktos

2024.gadā preču eksports straujāk samazinājās uz NVS valstīm, tostarp uz Krieviju, bet mērenāk – uz galveno Latvijas eksporta tirgu – ES un pārējām valstīm.

2024.gadā galvenās eksporta preces uz ES valstīm bija koksne un tās izstrādājumi, elektroierīces un iekārtas, kā arī minerālie produkti. Eksportā uz NVS valstīm lielu daļu sastādīja dzērieni un farmācijas produkti, bet uz pārējām valstīm lielākās eksporta grupas bija koksne un tās izstrādājumi, graudaugi, kā arī elektroierīces un iekārtas.

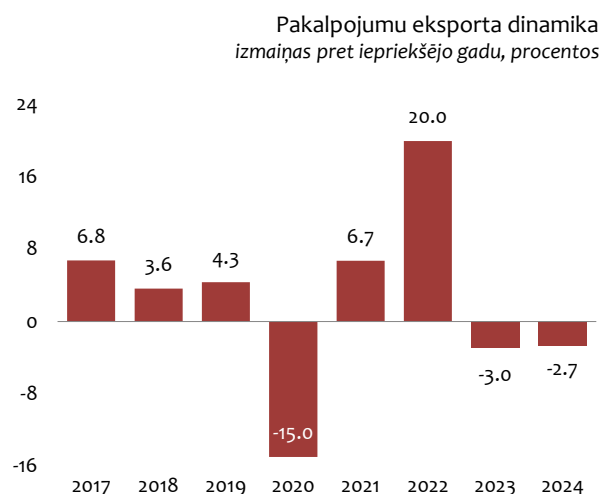
Valstis ar lielāko ietekmi Latvijas preču eksporta izmaiņās
ieguldījums izmaiņās 2024.gadā, procentpunktos

Svarīgākās Latvijas preču eksporta partnervalstis 2024.gadā bija Lietuva, Igaunija, Vācija, Zviedrija, Krievija, Apvienotā Karaliste, Polija, Dānija un Nīderlande. Uz šīm valstīm Latvija eksportēja ap divām trešdaļām no visām precēm.

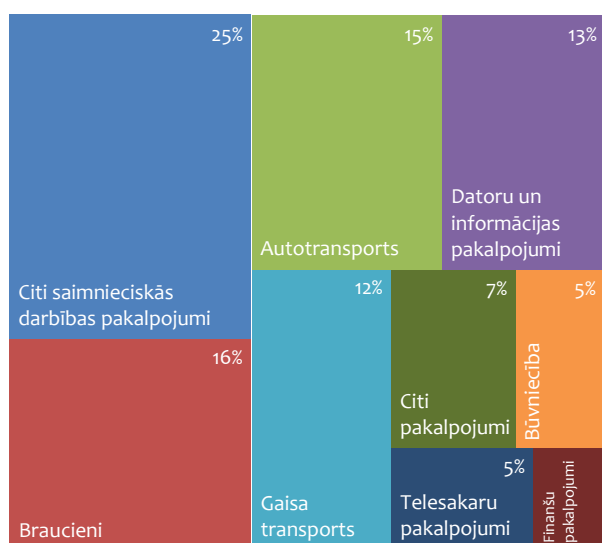
Pakalpojumu eksports

2017.-2019.gados Latvijas pakalpojumu eksporta izaugsme bija stabila. Savukārt 2020.gadā, noteikto Covid ierobežojumu ietekmē, pakalpojumu eksports būtiski saruka. 2021.gadā pakalpojumu eksports atsāka augt, īpaši strauji 2022.gadā, kad pakalpojumu eksporta apjomi pārsniedza pirms-Covid līmeni. Savukārt 2023. un 2024.gados pakalpojumu eksports samazinājās.

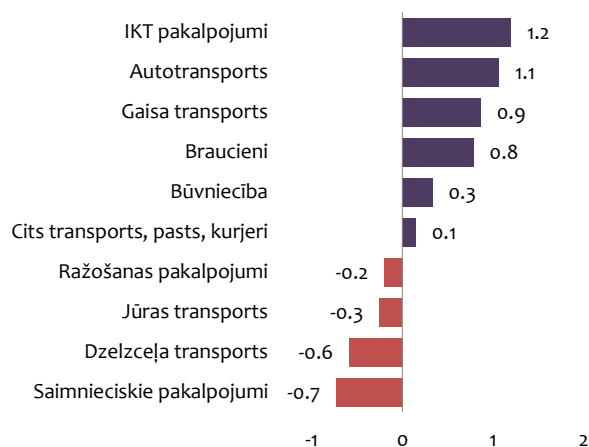

Turpretī, faktiskajās cenās pakalpojumu eksports pieauga gan 2023., gan arī 2024.gadā, attiecīgi par 3,5 % un 2,9 %. 2024.gadā straujāk auga IKT, autotransporta, gaisa transporta, braucieni un būvniecības pakalpojumu apjomi, savukārt samazinājās tirdzniecības starpniecības, dzelzceļa un jūras transporta pakalpojumu eksports.

Pakalpojumu eksporta struktūra pa posteņiem 2024.gadā, procentos

Pakalpojumu posteņu eksporta attīstība ieguldījums izmaiņās 2024.gadā, procentpunktos

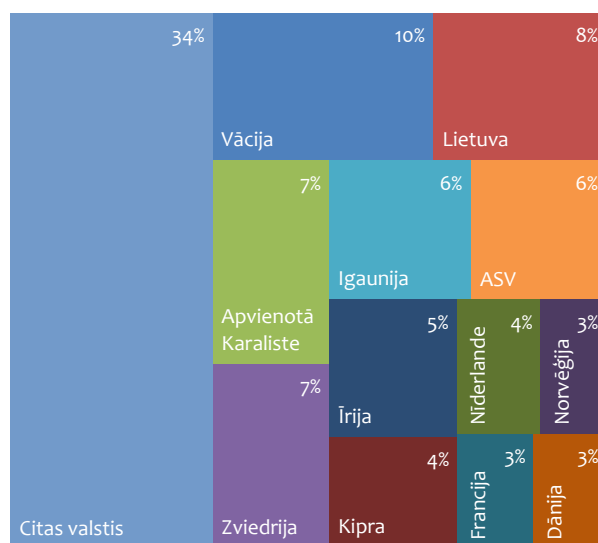

Pakalpojumu eksportā pa valstu grupām arvien lielāku īpatsvaru veido eksports uz ES valstīm. 2019.gadā tas sastādīja 61 %, bet 2024.gadā jau 65 % no visa pakalpojumu eksporta. Lielu daļu pakalpojumu eksportā uz ES valstīm sastāda tirdzniecības starpniecības, autotransporta pārvadājumu, ceļojumu, IKT un gaisa transporta pakalpojumi.

Arvien mazāku pakalpojumu eksporta daļu sastāda eksports uz NVS valstīm, kas pārsvarā saistīts ar tranzītpakalpojumiem. Jāatzīmē, ka pakalpojumu eksporta īpatsvars uz NVS valstīm ir samazinājies no 12 % 2019.gadā līdz 3,1 % 2024.gadā.

Pārējo valstu grupā, izņemot ES un NVS, pakalpojumu eksports 2024.gadā mēreni pieauga. Straujāk tas auga uz Kanādu, nedaudz mērenāk uz ASV un Indiju.

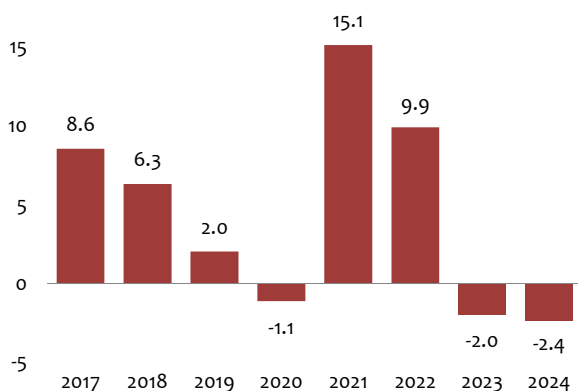
Pakalpojumu eksporta struktūra pa valstīm 2024.gadā, procentos

IMPORTS

Preču un pakalpojumu importa izaugsme līdz 2019.gadam bija līdzīga eksporta izaugsmei. 2020.gadā Covid-19 ietekmē būtiski samazinājās pakalpojumu imports, bet preču imports nedaudz pieauga. 2021.gadā, ievērojami pieauga gan preču, gan pakalpojumu imports. 2022.gadā turpinājās importa izaugsme, straujāk augot pakalpojumu, mērenāk – preču importam. Turpretī 2023.gadā preču imports bija par 2,9 % mazāks, bet pakalpojumu imports par 2,5 % lielāks nekā pirms gada,

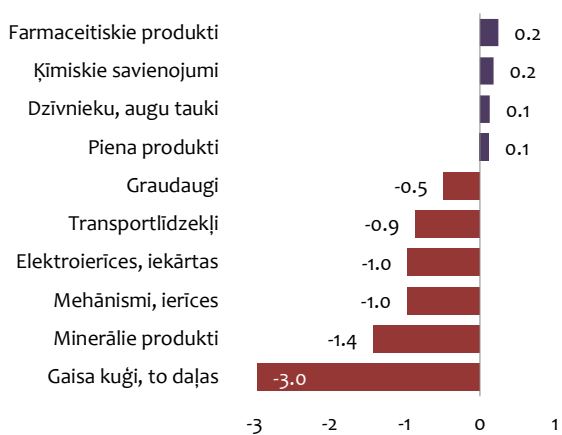
Preču un pakalpojumu imports
izmaiņas pret iepriekšējo gadu, procentos

2024.gadā straujāk samazinājās pakalpojumu imports, bet mērenāk preču imports, attiecīgi par 5,8 % un 1,6 %

Preču importa samazinājumu 2024.gadā ietekmēja gaisa kuģu, to daļu un minerālo produktu importa vērtības sarukums. Savukārt pieauga farmācijas produktu un organisko ķīmisko savienojumu imports.

Preču grupas ar lielāko ietekmi Latvijas importa izmaiņās
ieguldījums izmaiņās 2024.gadā, procentpunktos

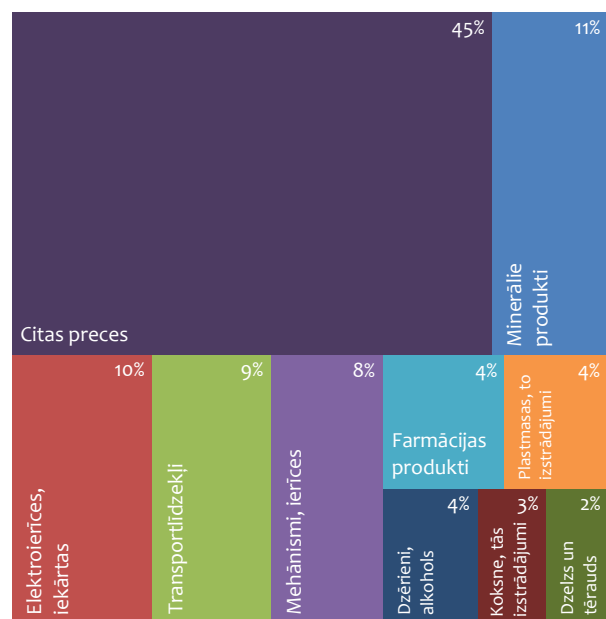

Savukārt 2025.gada janvārī-februārī importa apjomi bija par 9,3 % lielāki nekā pirms gada. To būtiski ietekmēja minerālo produktu importa vērtības pieaugums.

2024.gadā straujāk samazinājās preču imports no Kanādas, Lietuvas, Krievijas, Itālijas, Vācijas, Igaunijas un Francijas, turpretī pieauga imports no Somijas un Indijas.

Galvenās Latvijas preču importa partnervalstis ir Lietuva, Vācija, Polija, Igaunija, Somija, Nīderlande un Ķīna. Imports no šīm valstīm 2024.gadā veidoja aptuveni divas trešdaļas no kopējā Latvijas preču importa.

Latvijas preču importa struktūra
2024.gadā, procentos

2024.gadā galvenās importa preču grupas no ES valstīm bija minerālie produkti, transportlīdzekļi, mehānismi un elektroierīces. Importā no NVS valstīm joprojām lielu daļu sastādīja minerālie produkti, lopbarība, dzīvnieku, augu tauki un dzelzs un tērauds. Jāatzīmē, ka Krievijas importa īpatsvars no visām NVS valstīm ir samazinājies no 82 % 2022.gadā līdz 58 % 2024.gadā.

Galvenās Latvijas pakalpojumu importa partnervalstis ir Īrija, Vācija, Lietuva, Igaunija, ASV, Apvienotā Karaliste un Polija. Pakalpojumu importā aptuveni 2/3 daļas sastāda imports no ES valstīm. Jāatzīmē ka pakāpeniski samazinās pakalpojumu imports no Krievijas, no 4,8 % 2021.gadā līdz 0,4 % 2024.gadā.

Pēdējos gados lielu daļu pakalpojumu importā sastāda tirdzniecības starpniecības darījumu, transporta pakalpojumu un ceļojumu pakalpojumu imports.

2025 | 1

NOZARU IEGULDĪJUMS

2009.-2010.gadā, samazinoties darbaspēka izmaksām, uzlabojās Latvijas ražotāju konkurētspēja, kas bija pamats eksporta pieaugumam. Mainījās arī tautsaimniecības struktūra. 2010.gadā ražojošās nozares (lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība, rūpniecība, kā arī būvniecības) sastādīja 28,2 %, bet 2024.gadā – 27,5 % no kopējās pievienotās vērtības. 2024.gadā, salīdzinot ar 2010.gadu, tautsaimniecības struktūrā ir pieaudzis būvniecības, komercpakalpojumu un sabiedrisko pakalpojumu nozaru īpatsvars, savukārt samazinājies apstrādes rūpniecības, transporta un tirdzniecības nozaru īpatsvars. Lauksaimniecībā, mežsaimniecībā un zivsaimniecībā tas saglabājies nemainīgs.

2015.-2019.gados izaugsme bija visās nozarēs, izņemot pārējo rūpniecību, finanšu darbības un operācijas ar nekustamo īpašumu. Lielākā ietekme izaugsmē bija tirdzniecības un apstrādes rūpniecības apjomu kāpumam.

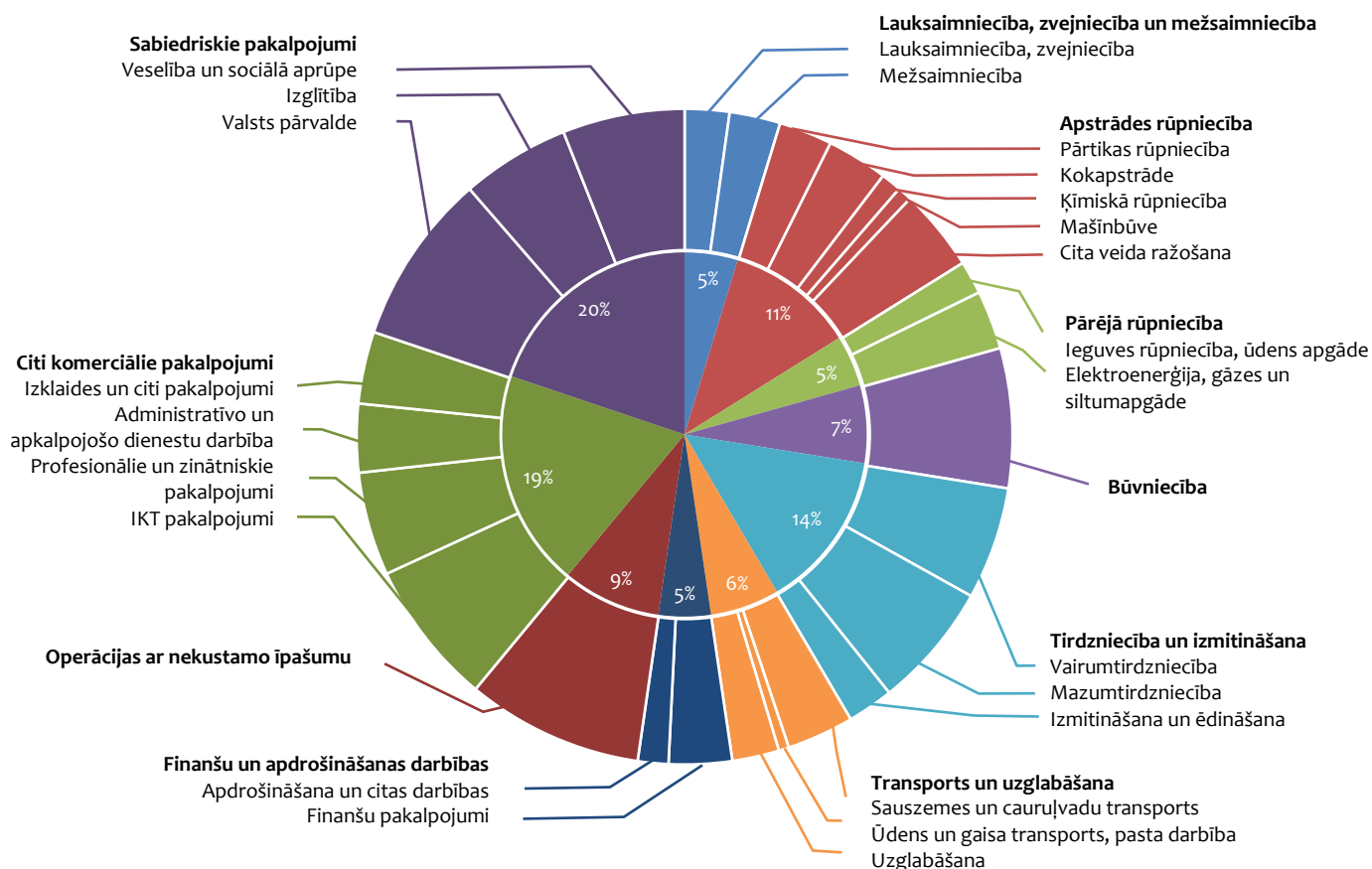
2020.gadā Covid-19 krīze negatīvi ietekmēja praktiski visas nozares un lielākā ietekme bija apjomu kritumam lielā daļā

pakalpojumu nozaru un būvniecībā. Ekonomikai atlabstot, 2021.gadā izaugsme bija vērojama visās nozarēs, izņemot būvniecību, izmitināšanu un izglītību. Lielākā ietekme bija apjomu kāpumam tirdzniecībā un apstrādes rūpniecībā.

2022.gadā ekonomikas izaugsme bija mērena. To ietekmēja nestabilā ģeopolitiskā situācija. Izlaides apjomi samazinājās ražojošajās, bet pieauga visās pakalpojumu nozarēs. Neskatoties uz ģeopolitisko nestabilitāti, ekonomisko nenoteiktību, augsto cenu līmeni un pieaugošajām procentu likmēm, 2023.gadā izaugsme bija straujāka. Lielākā ietekme bija apjomu kāpumam tirdzniecībā un būvniecībā.

2024.gadā, ekonomikai sabremzējoties, apjomi samazinājās lielā daļā pakalpojumu nozaru, apstrādes rūpniecībā un būvniecībā. Lielākā ietekme bija apjomu kritumam apstrādes rūpniecībā, transportā un būvniecībā un kāpumam tirdzniecībā, veselības aprūpē un valsts pārvaldē un aizsardzībā.

Pievienotās vērtības struktūra
2024.gadā*, procentos

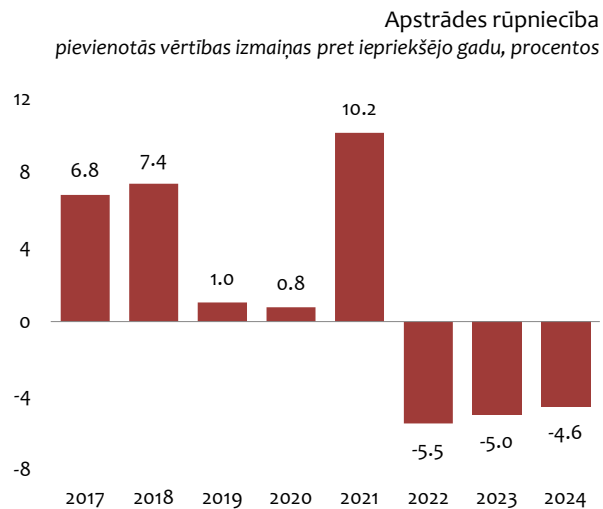
* Ekonomikas ministrijas aprēķini

Nozaru attīstības tendences
izmaiņas pret iepriekšējo gadu, procentos

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Iekšzemes kopprodukts	3,4	4,3	0,7	-3,5	6,9	1,8	2,9	-0,4
Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība	1,5	-3,9	21,3	-0,2	0,4	-14,1	-8,8	3,7
leguves rūpniecība un karjeru izstrāde	9,2	9,1	-8,6	6,2	-5,0	4,9	-19,9	17,1
Apstrādes rūpniecība	6,8	7,4	1,0	0,8	10,2	-5,5	-5,0	-4,6
Pārtikas rūpniecība	5,2	-2,9	-0,7	-1,7	1,3	1,3	2,8	-0,5
Vieglā rūpniecība	7,6	-0,8	-2,6	-9,5	11,8	5,1	-7,2	1,6
Kokapstrāde	2,1	4,5	0,0	4,5	3,7	-1,0	-8,4	0,0
Papīra ražošana un poligrāfija	4,5	-3,7	5,7	4,7	14,0	-2,7	-23,0	7,0
Ķīmiskā rūpniecība	11,4	7,0	3,9	-1,8	14,8	4,1	-7,7	-8,6
Nemetālisko minerālu ražošana	11,1	1,3	-2,1	-1,4	4,4	5,4	-16,8	4,1
Metālapstrāde	12,0	3,6	13,5	-5,6	5,8	16,1	-6,1	-4,6
Elektrisko un optisko iekārtu ražošana	15,8	12,1	11,3	12,1	5,7	3,5	13,6	-9,8
Mašīnu un iekārtu ražošana	21,5	7,0	-1,9	-2,7	24,1	-12,3	4,2	-14,0
Transportlīdzekļu ražošana	22,8	7,3	-7,7	-15,3	17,7	19,5	-15,5	-13,6
Pārējās rūpniecības nozares	4,3	-1,8	2,8	-14,2	11,8	3,8	-4,1	2,1
Elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana	-1,8	-38,6	-10,3	30,3	29,2	-32,2	22,9	-1,0
Būvniecība	15,4	12,4	1,3	-5,8	-13,7	-4,3	20,9	-6,9
Ēku būvniecība	13,3	16,1	11,4	-7,9	-16,2	0,0	26,8	-19,7
Inženierbūves	26,8	6,5	-11,5	-7,3	-15,3	-17,2	10,8	8,4
Tirdzniecība	2,6	3,8	2,2	-4,2	19,7	5,6	10,1	3,4
Mazumtirdzniecība	4,3	3,8	2,3	1,5	-3,5	3,1	-2,2	0,9
Transporta un uzglabāšana	6,8	3,6	-2,2	-15,9	4,9	3,5	-7,2	-7,9
Kravu pārvadājumi dzelzceļā	-8,4	12,5	-15,8	-42,0	-9,5	-2,1	-27,5	-28,2
Ostās pārkrautās kravas	-2,0	6,9	-5,7	-27,9	-7,2	15,2	-19,6	-6,8
Kravu pārvadājumi ar autotransportu	7,0	12,8	-3,8	2,6	7,8	-0,8	-0,3	-3,1
Izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	9,5	7,6	-4,8	-31,4	-4,2	35,8	14,3	1,3
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi	8,6	9,7	4,0	0,8	12,0	8,5	1,8	-1,3
Finanšu un apdrošināšanas darbības	-19,5	2,0	-9,2	-13,3	18,9	1,4	-3,3	3,1
Operācijas ar nekustamo īpašumu	-2,9	4,2	-1,7	-0,5	9,0	4,5	10,3	-3,1
Citi komercpakalpojumi	4,9	2,8	-0,5	-1,8	4,9	5,1	6,3	-0,8
Valsts pārvalde un aizsardzība; obligātā sociālā apdrošināšana	3,8	2,3	-0,2	3,4	0,9	3,9	1,9	4,0
Izglītība	4,9	3,4	-4,5	1,2	-0,6	-1,4	-1,6	-2,6
Veselība un sociālā aprūpe	4,2	9,3	4,8	-3,4	6,4	8,1	7,8	5,1
Māksla, izklaide un atpūta	5,3	6,1	1,9	-33,8	2,8	35,6	13,6	5,5

APSTRĀDES RŪPNIĒCĪBA

Apstrādes rūpniecības attīstību veicina Latvijas ražotāju konkurētspējas uzlabošanās, kā arī pieprasījuma dinamika lielākajos eksporta tirgos. Īpaši strauji ražošanas apjomi pieauga 2017. un 2018.gadā, vājāk – 2019.gadā un Covid-19 krīzes ietekmē, arī 2020.gadā.

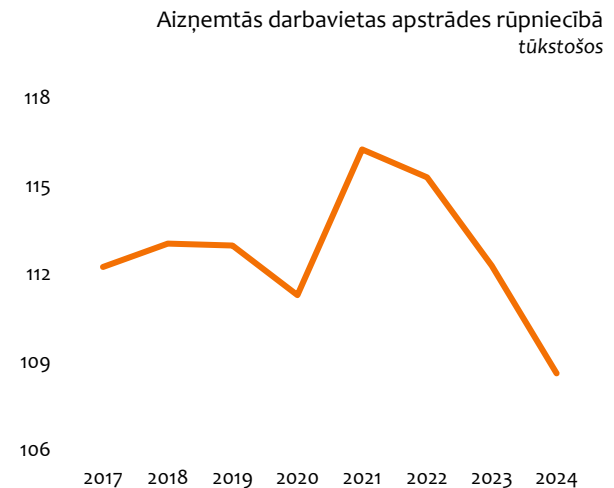

2021.gadā apstrādes rūpniecībā atsākās straujāka izaugsme. Pozitīvi nozares izaugsmes tempi saglabājas arī 2022.gada pirmajā pusē, savukārt otrajā pusē un kopumā gadā izaugsme bija negatīva. Līdzīgas tendences saglabājās arī 2023.gadā.

Lai arī atsevišķos 2024.gadā mēnešos apstrādes rūpniecības izaugsme bija pozitīva, tomēr gadā kopumā tā saglabājās negatīva – pievienotās vērtības kritums par 4,6 % salīdzinot ar 2023.gadu. To lielākoties noteica elektronisko un optisko iekārtu, ķīmiskās rūpniecības un

transportlīdzekļu ražošanas samazinājums. Mērenāk saruka arī metālapstrādes un mašīnu un iekārtu ražošanas apjomi. Savukārt pieaugumi bija vērojami papīra ražošanas un poligrāfijas un nemetālisko minerālu izstrādājumu izlaidē.

2024.gadā apstrādes rūpniecības apgrozījums faktiskajās cenās samazinājās par 2,9 %. Mērenāk saruka vietējā tirgū realizētās, bet nedaudz straujāk – eksportētās produkcijas apjomi.

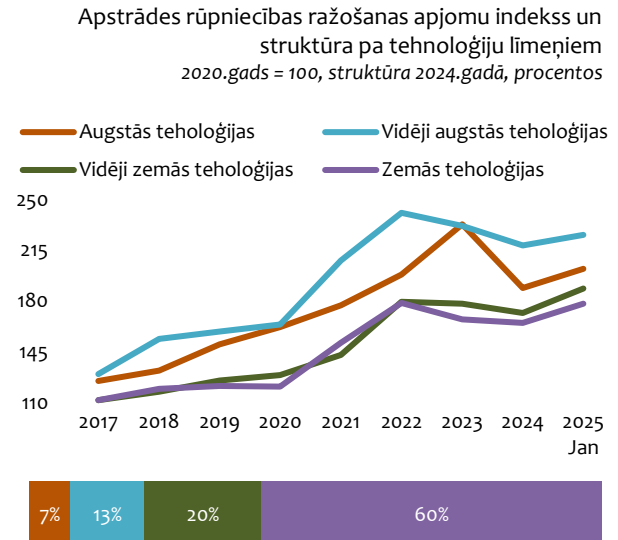
2023. un 2024.gadā aizņemto darbavietu skaits samazinājās par attiecīgi 3 tūkst. un 4,9 tūkst. darbavietām. 2024.gadā straujāk to skaits samazinājās kokapstrādes, vieglās rūpniecības, un metālapstrādes apakšnozarēs, savukārt aizņemto darbavietu skaits pieauga vienīgi pārtikas rūpniecībā

Apstrādes rūpniecības struktūra un nozaru attīstības tendences procentos

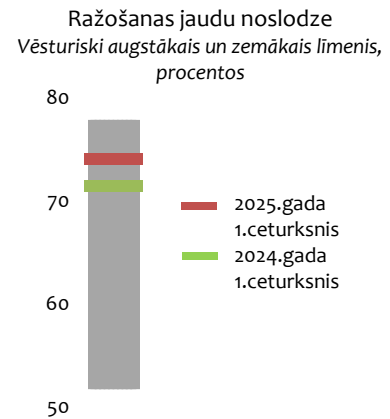
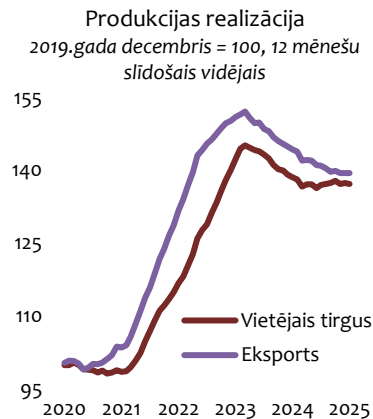
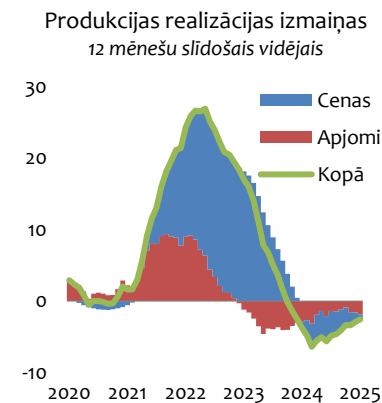
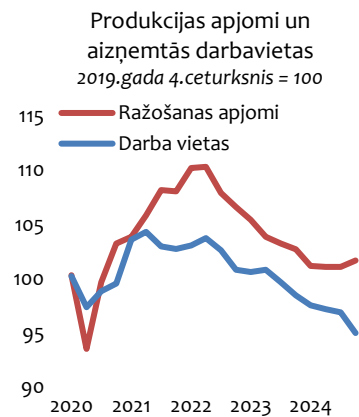
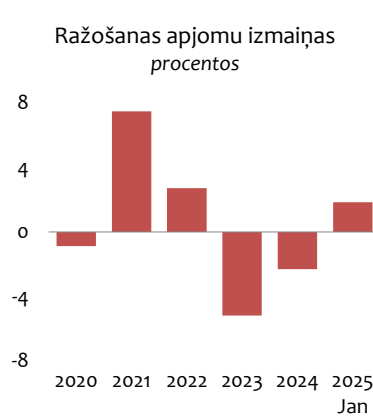
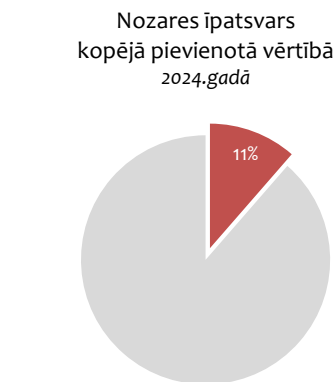
	Struktūra 2024.gadā			Ražošanas apjoma izmaiņas				
	Izlaide	Aizņemtās darbavietas	Eksporta īpatsvars realizācijā	2021	2022	2023	2024	2025 Jan-Feb
Apstrādes rūpniecība	100	100	65,3	7,5	2,7	-5,2	-2,3	0,8
Pārtikas ražošana	23,1	20,0	43,4	1,3	1,3	2,8	-0,5	4,5
Vieglā rūpniecība	3,1	7,5	82,7	11,8	5,1	-7,2	1,6	-2,4
Kokapstrāde	26,4	19,6	66,3	3,7	-1,0	-8,4	0,0	4,4
Papīra ražošana, poligrāfija	3,4	4,4	62,8	14,0	-2,7	-23,0	7,0	1,1
Ķīmija un farmācija	8,8	4,4	77,3	14,8	4,1	-7,7	-8,6	-1,7
Nemetāliskie minerāli	5,1	4,9	50,1	4,4	5,4	-16,8	4,1	17,6
Metālapstrāde	8,9	11,3	64,8	5,8	16,1	-6,1	-4,6	-6,9
Elektroniskās iekārtas	9,2	6,2	87,4	5,7	3,5	13,6	-9,8	-7,5
Mašīnu un iekārtu ražošana	2,5	3,1	88,8	24,1	-12,3	4,2	-14,0	-2,6
Transportlīdzekļu ražošana	3,7	3,7	92,4	17,7	19,5	-15,5	-13,6	-2,8
Pārējās nozares	5,7	11,8	71,5	11,8	3,8	-4,1	2,1	5,7

Vājš pieprasījums lielākajā Latvijas preču noieta tirgū ES lielākoties noteica apstrādes rūpniecības izaugsmes sarukumu 2024.gadā. Tāpat nozares attīstību negatīvi ietekmēja kara darbība Ukrainā, kā rezultātā tiek traucētas līdzšinējās izejvielu piegāžu ķēdes. Savukārt 2025.gada sākumā iezīmējas pozitīvas izaugsmes tendences, ko ietekmē eksporta iespēju uzlabošanās.

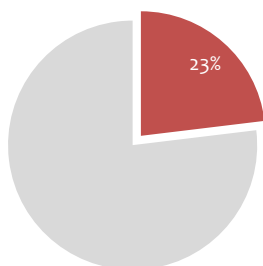
Apstrādes rūpniecības galvenie rādītāji¹

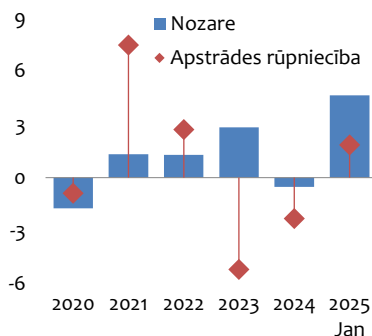
¹ dati par produkcijas realizāciju līdz 2025.gada janvārim

Pārtikas produktu un dzērienu ražošana

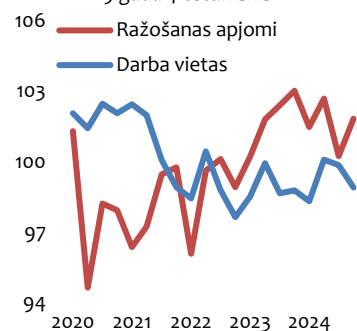
Nozares īpatsvars apstrādes rūpniecībā 2024.gadā

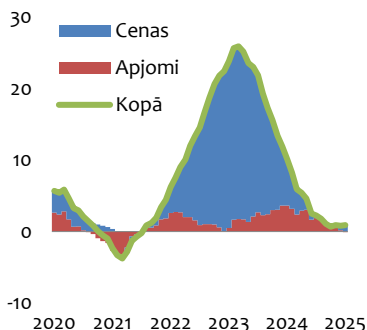
Ražošanas apjomu izmaiņas procentos

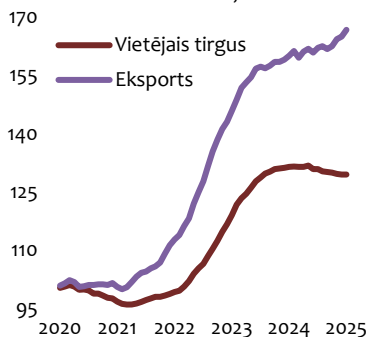
Produkcijas apjomi un aizņemtās darbavietas 2019.gada 4.ceturksnis = 100

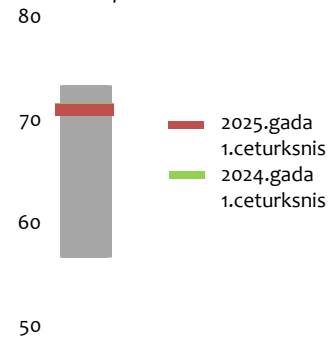
Produkcijas realizācijas izmaiņas 12 mēnešu slidošais vidējais

Produkcijas realizācija 2019.gada decembris = 100, 12 mēnešu slidošais vidējais

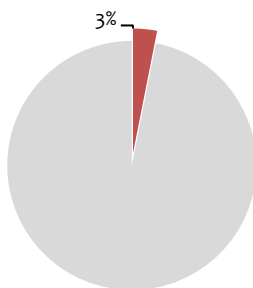

Ražošanas jaudu noslodze Vēsturiski augstākais un zemākais līmenis, procentos

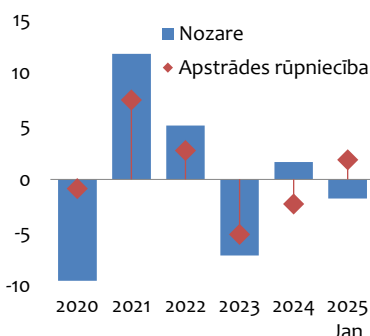

Vieglā rūpniecība

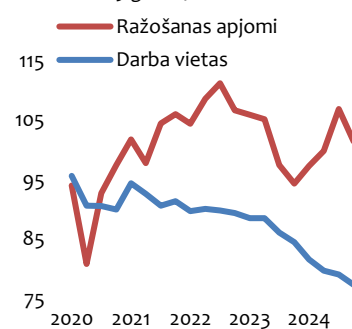
Nozares īpatsvars apstrādes rūpniecībā 2024.gadā

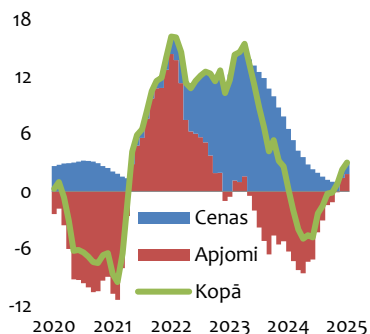
Ražošanas apjomu izmaiņas procentos

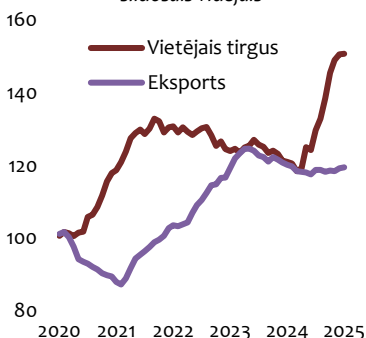
Produkcijas apjomi un aizņemtās darbavietas 2019.gada 4.ceturksnis = 100

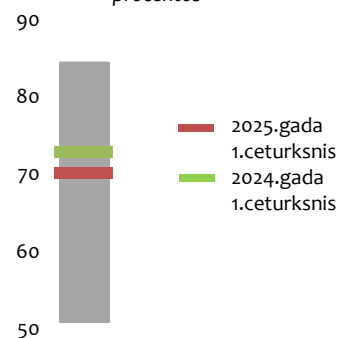
Produkcijas realizācijas izmaiņas 12 mēnešu slidošais vidējais

Produkcijas realizācija 2019.gada decembris = 100, 12 mēnešu slidošais vidējais

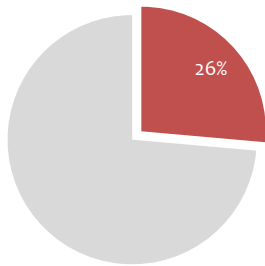

Ražošanas jaudu noslodze Vēsturiski augstākais un zemākais līmenis, procentos

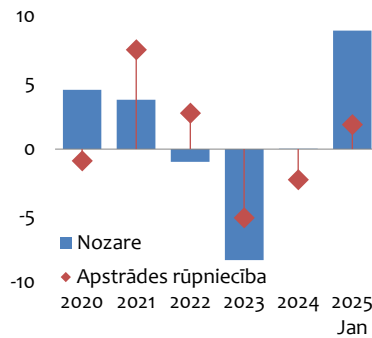

Kokapstrāde

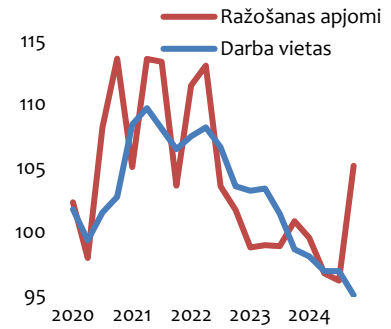
Nozares īpatsvars apstrādes rūpniecībā 2024.gadā

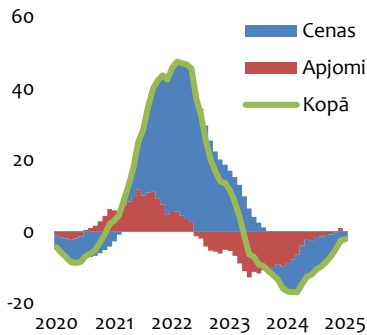
Ražošanas apjomu izmaiņas procentos

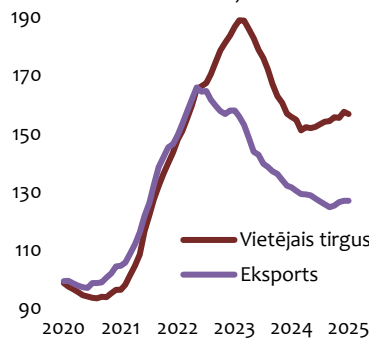
Produkcijas apjomi un aizņemtās darbavietas 2019.gada 4.ceturksnis = 100

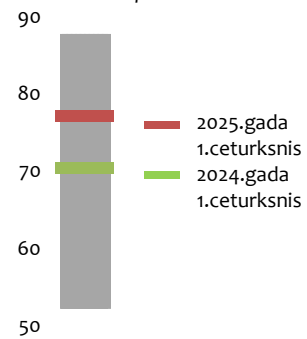
Produkcijas realizācijas izmaiņas 12 mēnešu slidošais vidējais

Produkcijas realizācija 2019.gada decembris = 100, 12 mēnešu slidošais vidējais

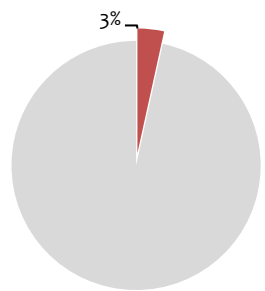

Ražošanas jaudu noslodze Vēsturiski augstākais un zemākais līmenis, procentos

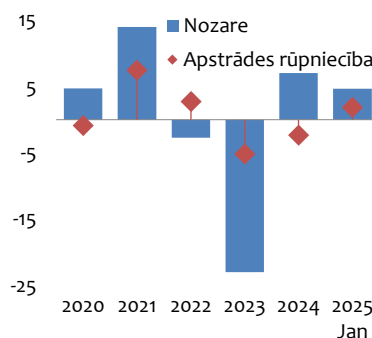

Papīra ražošana un poligrāfija

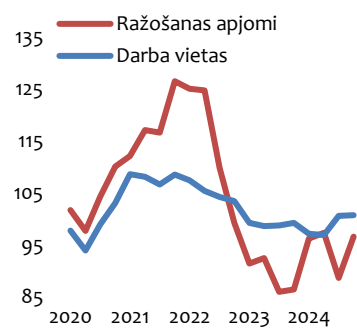
Nozares īpatsvars apstrādes rūpniecībā 2024.gadā

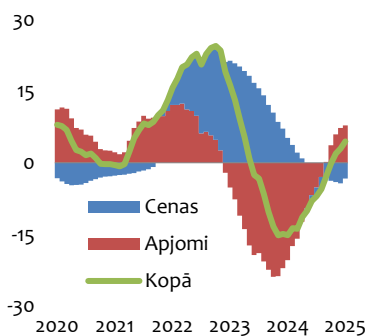
Ražošanas apjomu izmaiņas procentos

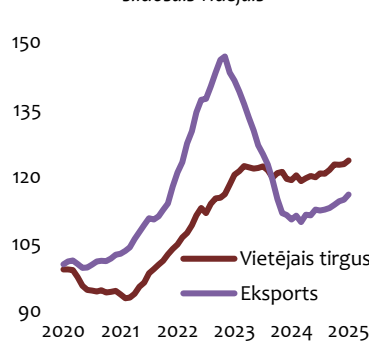
Produkcijas apjomi un aizņemtās darbavietas 2019.gada 4.ceturksnis = 100

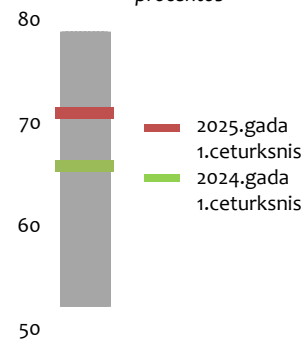
Produkcijas realizācijas izmaiņas 12 mēnešu slidošais vidējais

Produkcijas realizācija 2019.gada decembris = 100, 12 mēnešu slidošais vidējais

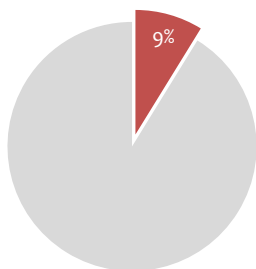

Ražošanas jaudu noslodze Vēsturiski augstākais un zemākais līmenis, procentos

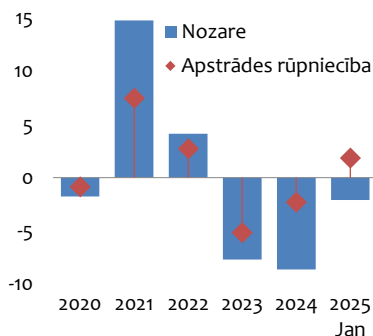

Ķīmiskā rūpniecība

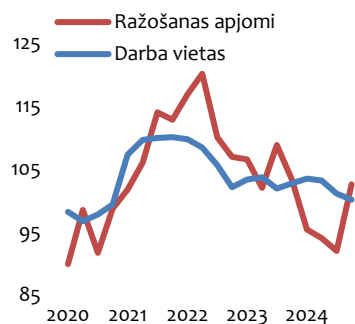
Nozares īpatsvars apstrādes rūpniecībā 2024.gadā

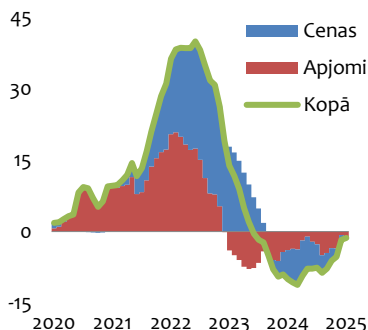
Ražošanas apjomu izmaiņas procentos

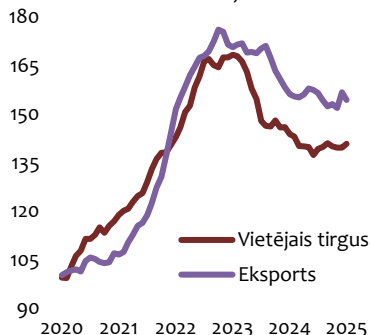
Produkcijas apjomi un aizņemtās darbavietas 2019.gada 4.ceturksnis = 100

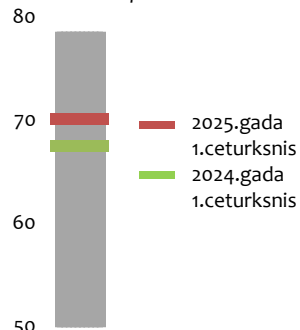
Produkcijas realizācijas izmaiņas 12 mēnešu slidošais vidējais

Produkcijas realizācija 2019.gada decembris = 100, 12 mēnešu slidošais vidējais

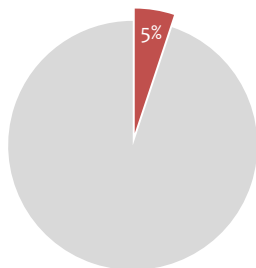

Ražošanas jaudu noslodze Vēsturiski augstākais un zemākais līmenis, procentos

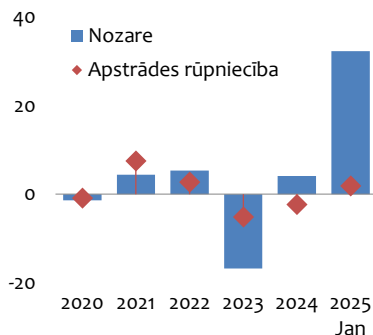

Nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošana

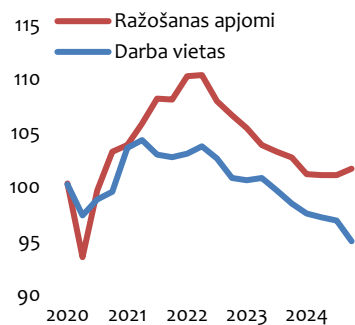
Nozares īpatsvars apstrādes rūpniecībā 2024.gadā

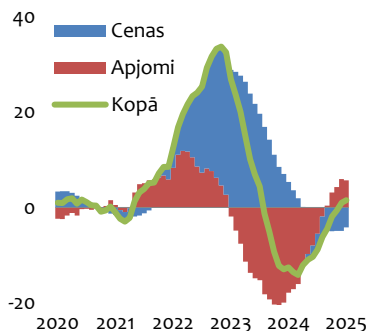
Ražošanas apjomu izmaiņas procentos

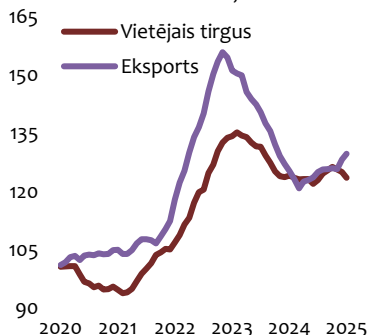
Produkcijas apjomi un aizņemtās darbavietas 2019.gada 4.ceturksnis = 100

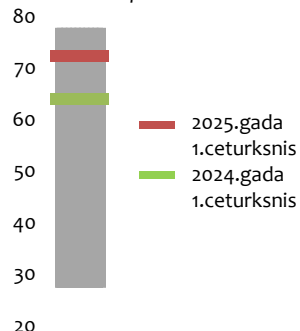
Produkcijas realizācijas izmaiņas 12 mēnešu slidošais vidējais

Produkcijas realizācija 2019.gada decembris = 100, 12 mēnešu slidošais vidējais

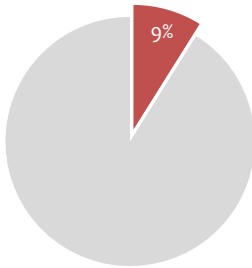

Ražošanas jaudu noslodze Vēsturiski augstākais un zemākais līmenis, procentos

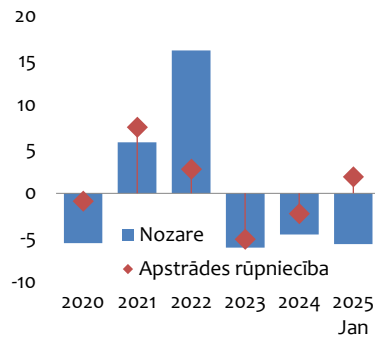

Metālu un metāla izstrādājumu ražošana

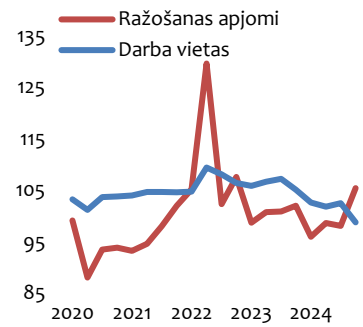
Nozares īpatsvars
apstrādes rūpniecībā
2024.gadā

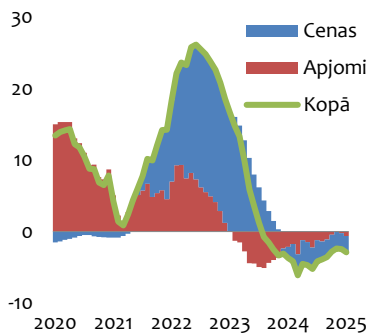
Ražošanas apjomu izmaiņas
procentos

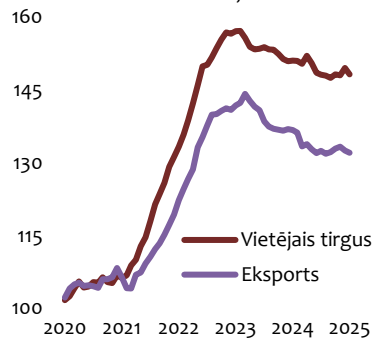
Produkcijas apjomi un
aizņemtās darbavietas
2019.gada 4.ceturksnis = 100

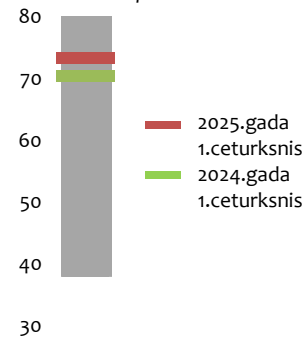
Produkcijas realizācijas izmaiņas
12 mēnešu slidošais vidējais

Produkcijas realizācija
2019.gada decembris = 100, 12 mēnešu
slidošais vidējais

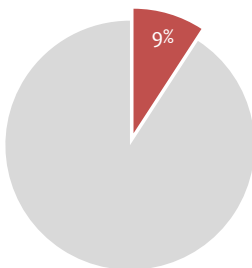

Ražošanas jaudu noslodze
Vēsturiski augstākais un zemākais līmenis,
procentos

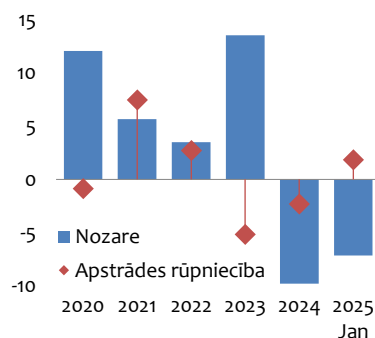

Elektrisko un optisko iekārtu ražošana

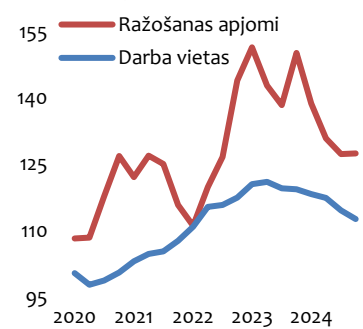
Nozares īpatsvars
apstrādes rūpniecībā
2024.gadā

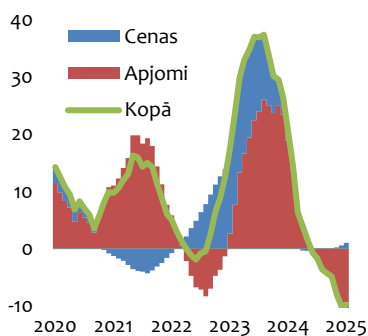
Ražošanas apjomu izmaiņas
procentos

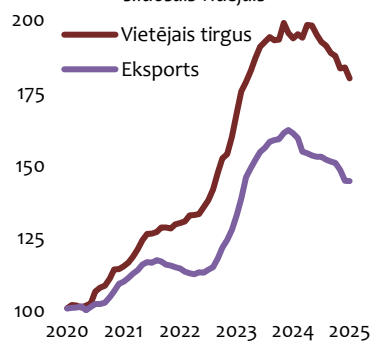
Produkcijas apjomi un
aizņemtās darbavietas
2019.gada 4.ceturksnis = 100

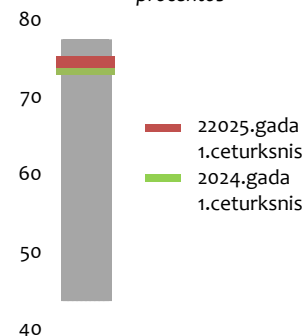
Produkcijas realizācijas izmaiņas
12 mēnešu slidošais vidējais

Produkcijas realizācija
2019.gada decembris = 100, 12 mēnešu
slidošais vidējais

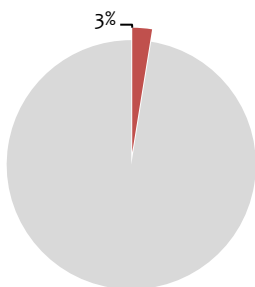

Ražošanas jaudu noslodze
Vēsturiski augstākais un zemākais līmenis,
procentos

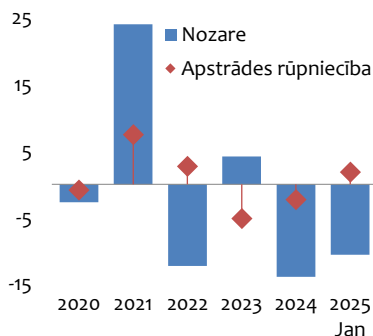

Mašīnu un iekārtu ražošana

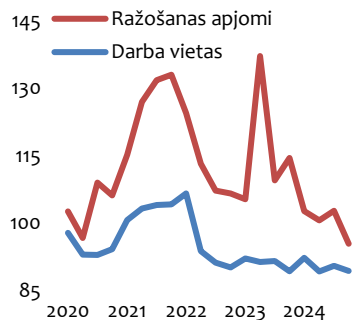
Nozares īpatsvars apstrādes rūpniecībā 2024.gadā

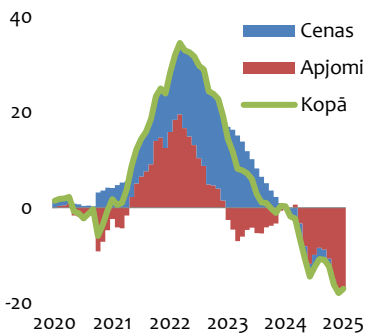
Ražošanas apjomu izmaiņas procentos

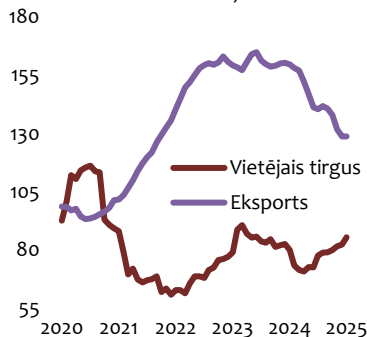
Produkcijas apjomi un aizņemtās darbavietas 2019.gada 4.ceturksnis = 100

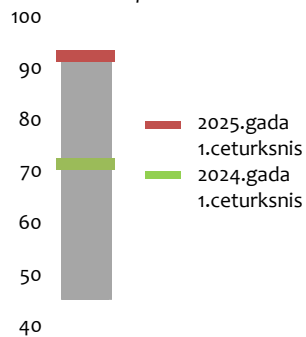
Produkcijas realizācijas izmaiņas 12 mēnešu slidošais vidējais

Produkcijas realizācija 2019.gada decembris = 100, 12 mēnešu slidošais vidējais

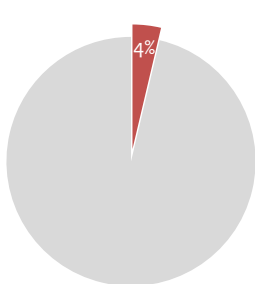

Ražošanas jaudu noslodze Vēsturiski augstākais un zemākais līmenis, procentos

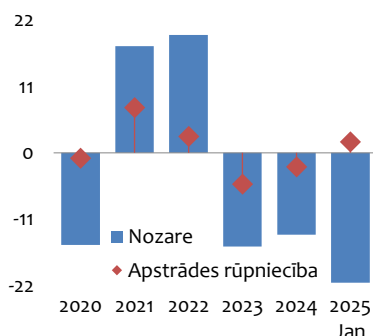

Transportlīdzekļu ražošana

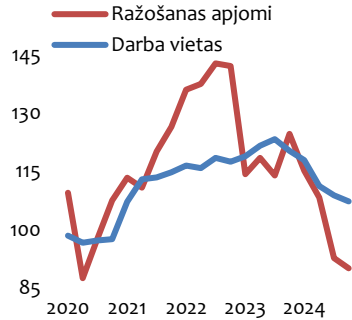
Nozares īpatsvars apstrādes rūpniecībā 2024.gadā

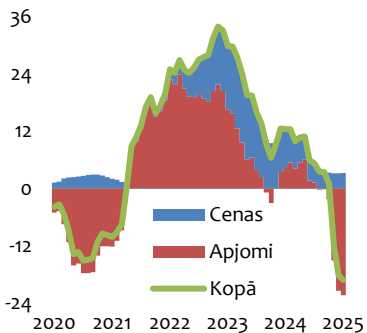
Ražošanas apjomu izmaiņas procentos

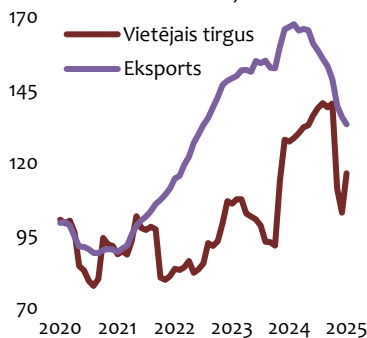
Produkcijas apjomi un aizņemtās darbavietas 2019.gada 4.ceturksnis = 100

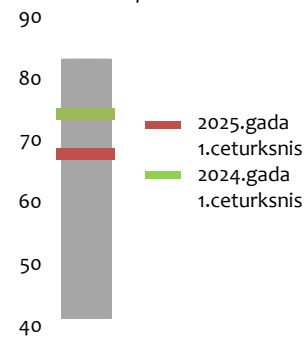
Produkcijas realizācijas izmaiņas 12 mēnešu slidošais vidējais

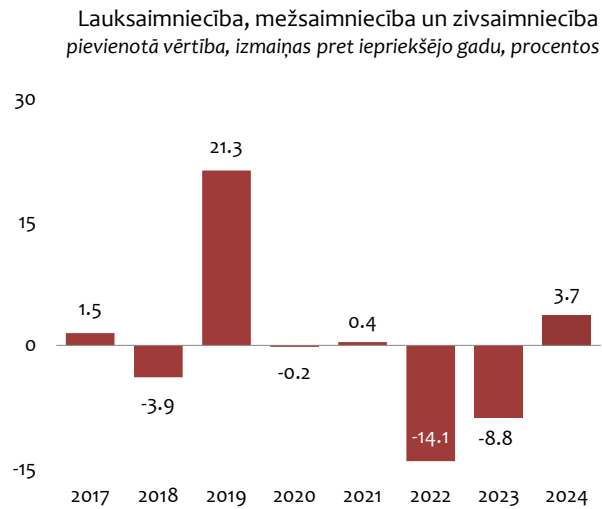
Produkcijas realizācija 2019.gada decembris = 100, 12 mēnešu slidošais vidējais

Ražošanas jaudu noslodze Vēsturiski augstākais un zemākais līmenis, procentos

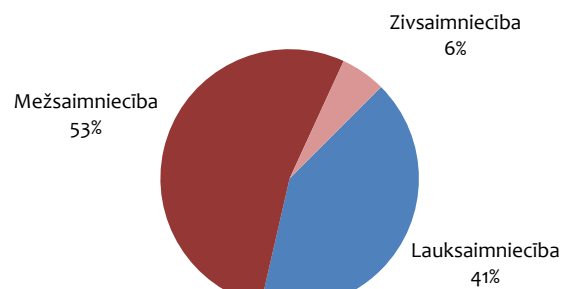

LAUKSAIMNIECĪBA, MEŽSAIMNIECĪBA UN ZIVSAIMNIECĪBA

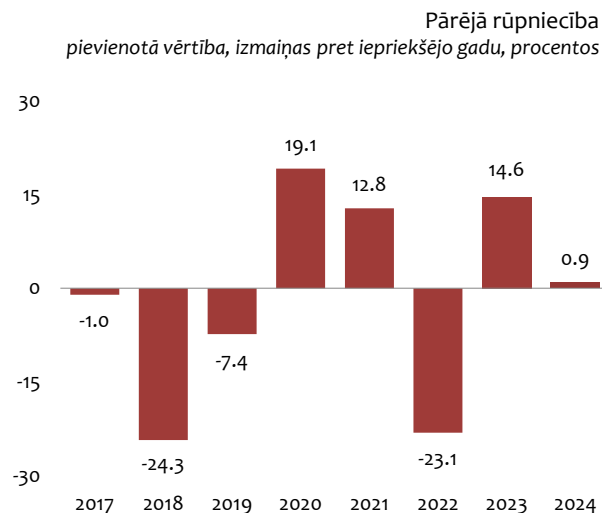
produkcijas apjoms gan lauksaimniecībā, gan mežsaimniecībā. Kopumā nozarē 2022.-2023.gados darbavietu skaits pieauga, ko nodrošināja straujš darbavietu skaita pieaugums mežsaimniecībā. 2024.gadā darbavietu skaits kopumā nozarē saruka, tas turpināja pieaugt mežsaimniecībā, savukārt lauksaimniecībā darbavietu skaits nepārtraukti samazinās kopš 2018.gada.

Lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozares struktūra 2024.gadā, procentos

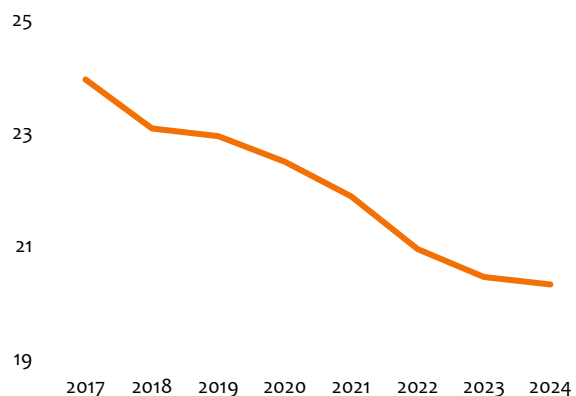
Lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozares struktūrā dominē lauksaimniecība un mežsaimniecība. Nozares darbība ir cieši saistīta ar laika apstākļiem, tādēļ nozarē vērojama svārstīga izaugsme. 2022.-2023.gados nozares apjomi strauji samazinājās, ko veicināja gan nelabvēlīgie laika apstākļi, gan produkcijas cenu un pieprasījuma samazināšanās. 2024.gadā produkcijas apjomi pieauga, ko noteica

PĀRĒJĀ RŪPNIECĪBA

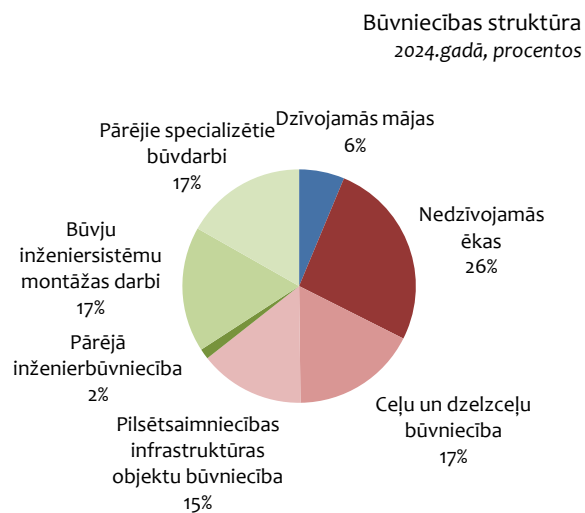
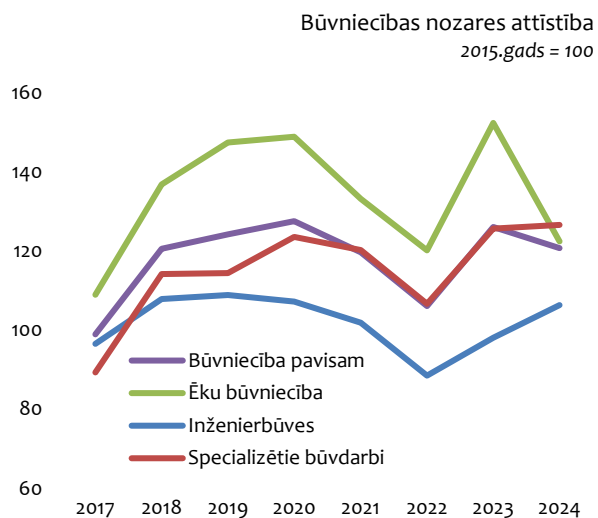
un kondicionēšanas nozarē, jo hidroelektrostacijās saražotās elektroenerģijas apjoma samazinājums bija lielāks nekā koģenerācijas un saules stacijās saražotais, kā arī energoresursu cenu krituma dēļ pieauga to patēriņš, palielinot to importu. Savukārt strauji pieauga apjomi ieguves rūpniecības un karjeru izstrādes nozarē, ko noteica gan apjoma kāpums grants un smilts karjeru izstrādē, gan kūdras ieguvē un pārstrādē. Aizņemto darbavietu skaits 2023. un 2024.gadā saruka visās apakšnozarēs.

Aizņemtās darbavietas pārējā rūpniecībā tūkstošos

Pārējās rūpniecības (ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde, elektroenerģijas, gāzes apgāde, siltumapgāde un kondicionēšana, ūdens apgāde un atkritumu apsaimniekošana) struktūrā dominē elektroenerģijas un gāzes apgāde. 2024.gadā pārējās rūpniecības nozaru apjomi pieauga ļoti mēreni. Lielākā ietekme bija apjomu kritumam elektroenerģijas, gāzes apgādes, siltumapgādes

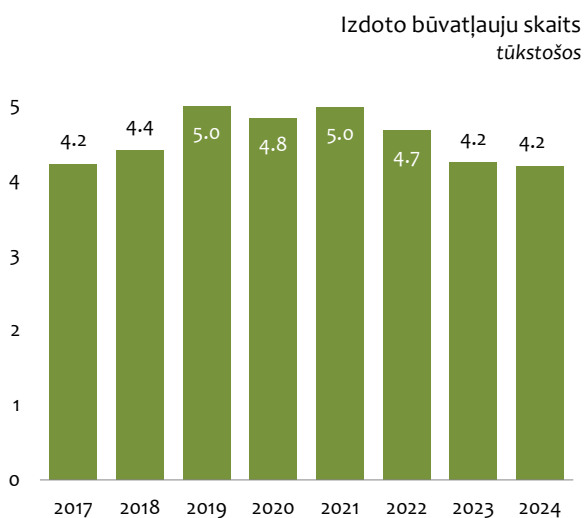
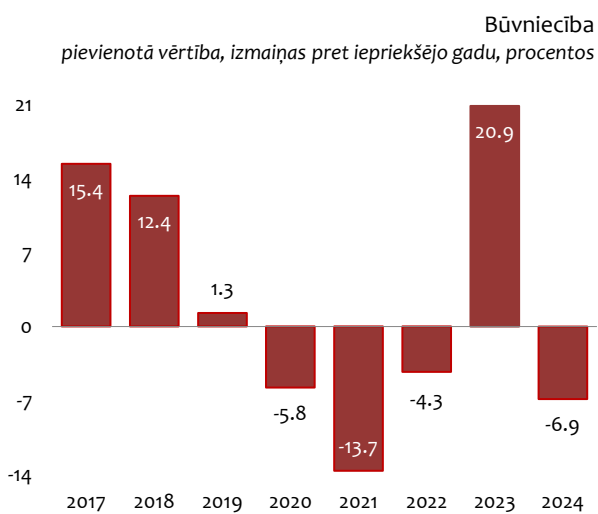
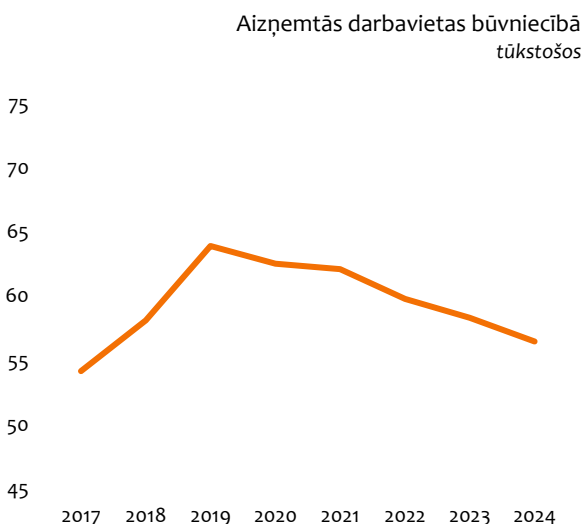
BŪVNIETĪBA

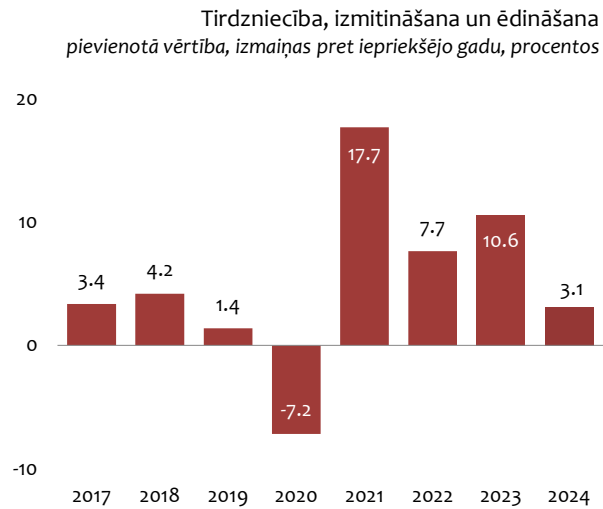
2024.gadā būvniecības nozare piedzīvoja lejupslīdi. Gadā kopumā būvniecības produkcijas apjoms saruka par 4,3 % salīdzinājumā ar 2023.gadu. Nozares līmenī to noteica būtisks aktivitātes kritums ēku būvniecībā, kuru vēl aizvien ietekmē samērā augstās kredītēšanas likmes.

Būvniecības pamatgrupās, 2024.gadā bija redzamas dažādas attīstības tendences. Inženierbūvniecības un specializēto būvdarbu apjomi pieauga, savukārt ēku būvniecībā bija vērojama lejupslīde.

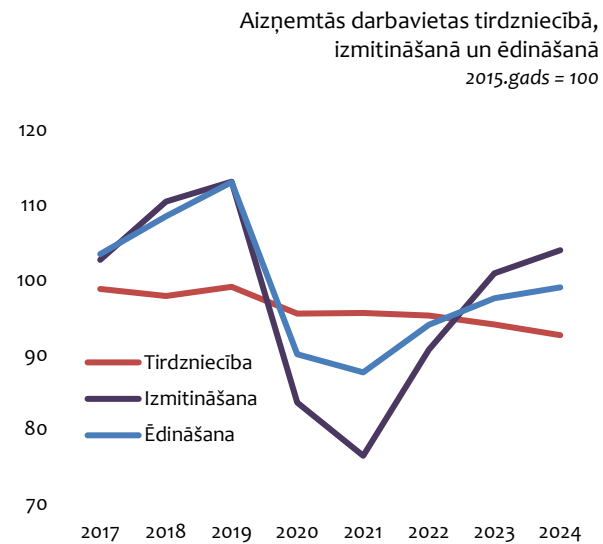
2024.gadā tika izsniegtas 4 187 būvatļaujas, samazinājums par 1,2 %, salīdzinot ar 2023.gadu. Būvatļaujās paredzamās platība turpretim bija lielāka kā gadu iepriekš, pieaugums par 11,7 %. Lielākais pieaugums bija rūpnieciskās ražošanas ēkām un noliktavām, kā arī divu vai vairāku dzīvokļu mājām.

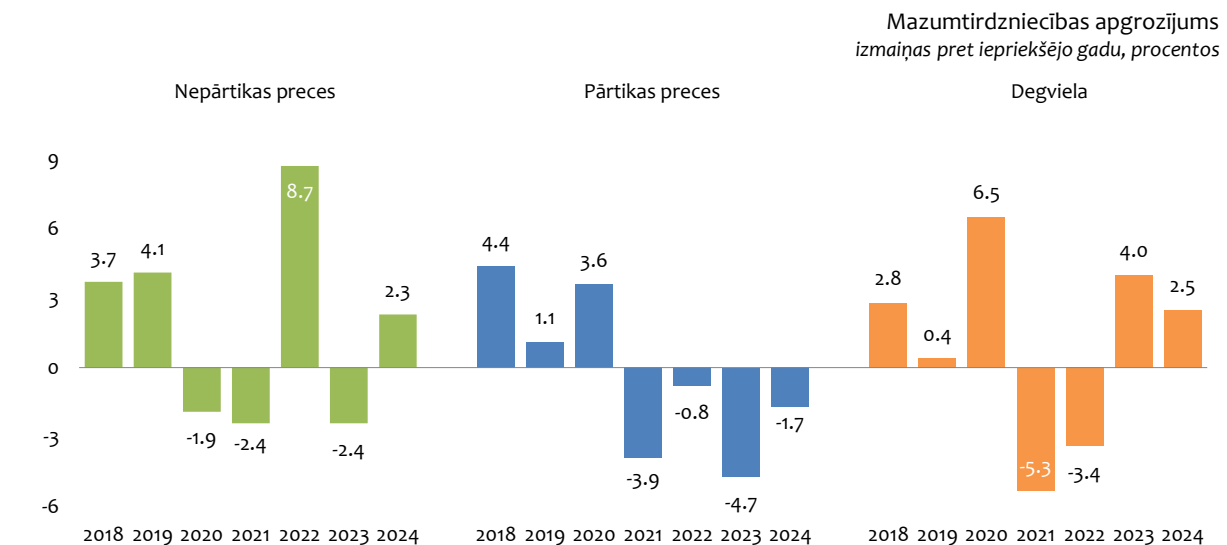
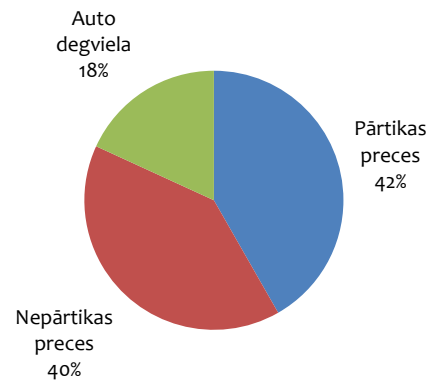
TIRDZNICĪBA, IZMITINĀŠANA UN ĒDINĀŠANA

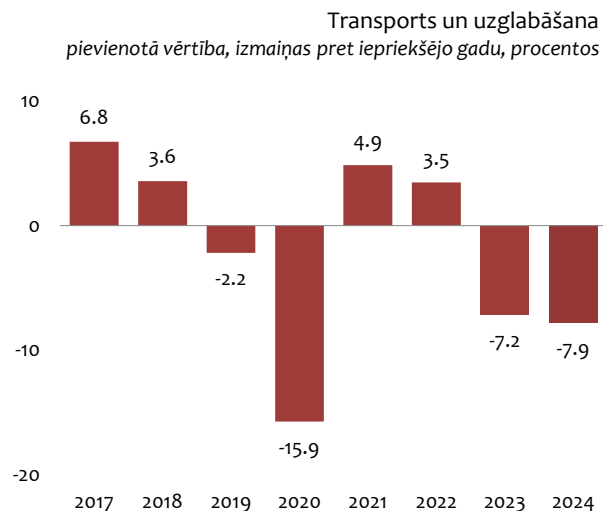
Tirdzniecības, izmitināšanas un ēdināšanas nozarē sniegto pakalpojumu apjomi turpina pieaugt. Tirdzniecības nozares apjomi pēdējos gados pieauga strauji. 2024.gadā pieaugums bija mērenāks – par 3,4 %, ko ietekmēja nelabvēlīgā situācija ārējā vidē, kā rezultātā vairumtirdzniecības apjomi praktiski saglabājās nemainīgi. Savukārt mazumtirdzniecības apgrozījums pieauga tikai par 0,9 %, joprojām pastāvot piesardzīgam iedzīvotāju noskaņojumam veikt lielākus pirkumus. Līdzīgi pieauga mazumtirdzniecības apgrozījuma apjomi nepārtikas precēm un degvielai, bet pārtikai – samazinājās. Izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumu nozaru apjomi 2024.gadā pieauga ļoti mēreni, ko lielā mērā noteica kritums ēdināšanas nozarē. Vienlaikus darbavietu skaits pieauga izmitināšanas un ēdināšanas nozarē, bet tirdzniecībā samazinājās. Lielākais aizņemto darbavietu īpatsvars ir tirdzniecībā.

Mazumtirdzniecības apgrozījuma struktūra 2024.gadā, procentos

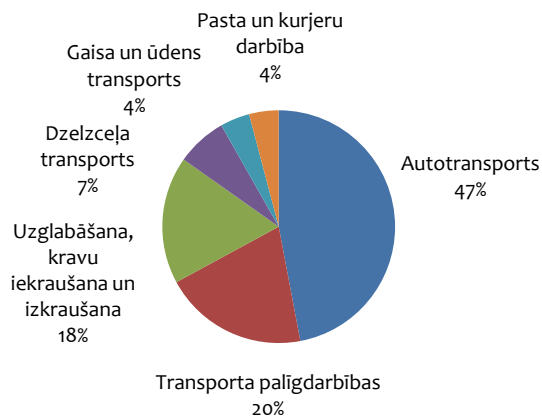
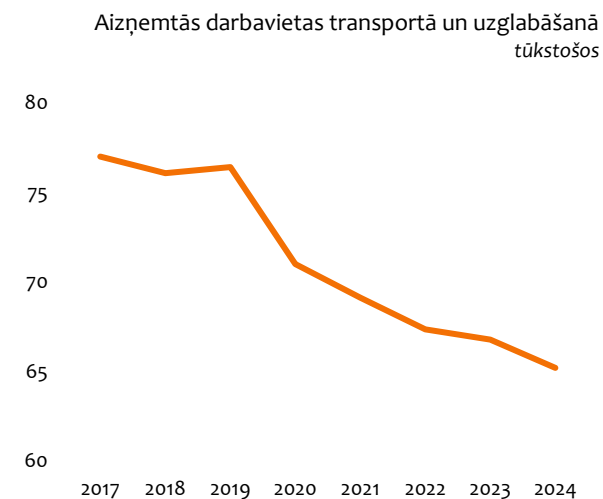

TRANSPORTS UN UZGLABĀŠANA

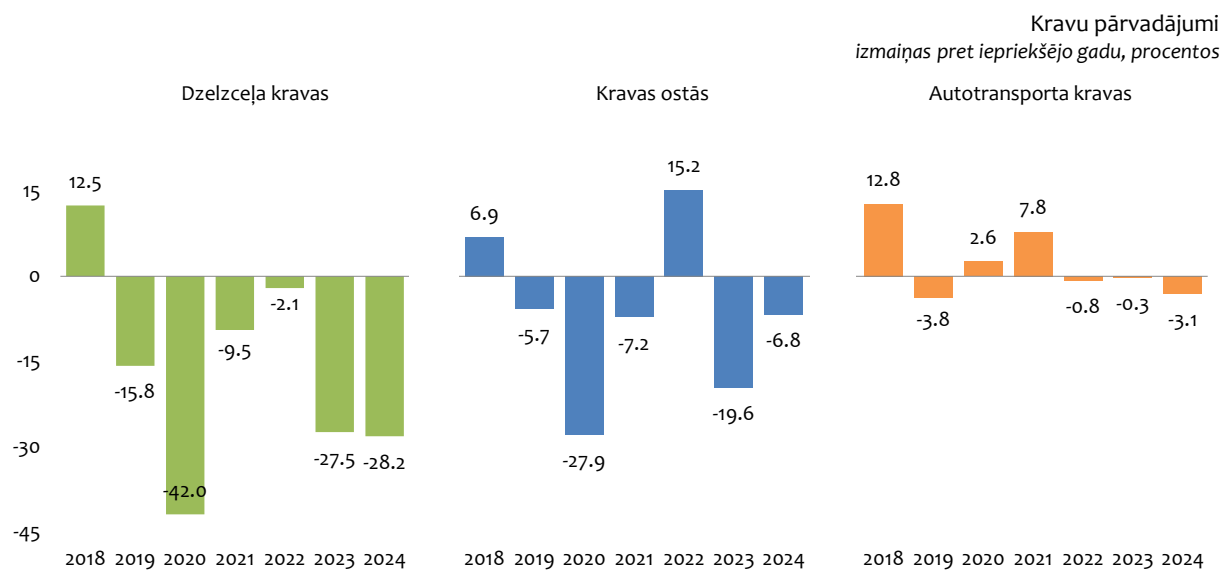

Transporta un uzglabāšanas nozare ir cieši saistīta ar starptautiskajiem pārvadājumiem. 2023.gadā un 2024.gada transporta nozares apjomi saruka, ko noteica samazinājums visās transporta apakšnozarēs, izņemot gaisa transportu. 2023.gadā visstraujāk samazinājās pakalpojumu apjomi sauszemes un cauruļvadu transportā un uzglabāšanas un transporta palīgdarbībās, bet 2024.gadā – ūdens transportā. 2024.gadā pārvadāto kravu apjomi samazinājās visos transporta veidos. Autotransportā kravu apjomu kritumu noteica iekšzēmē pārvadāto kravu apjomu kritums, bet dzelzceļā – starptautiskajos pārvadājumos. Pasāžieru pārvadājumi 2024.gadā visstraujāk pieauga aviopārvadājumos – par 7,3 %, sauszemes pārvadājumos tie pieauga par 2 %, bet ar jūras transportu samazinājās par 3,9 %.

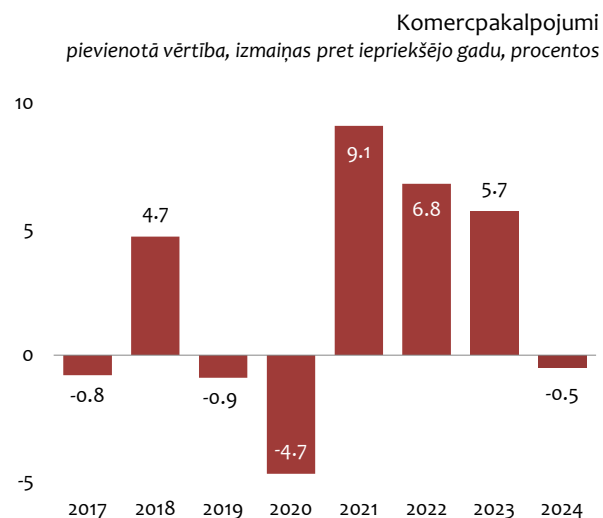
Transporta un uzglabāšanas nozares struktūra 2024.gadā*, procentos

* – EM novērtējums

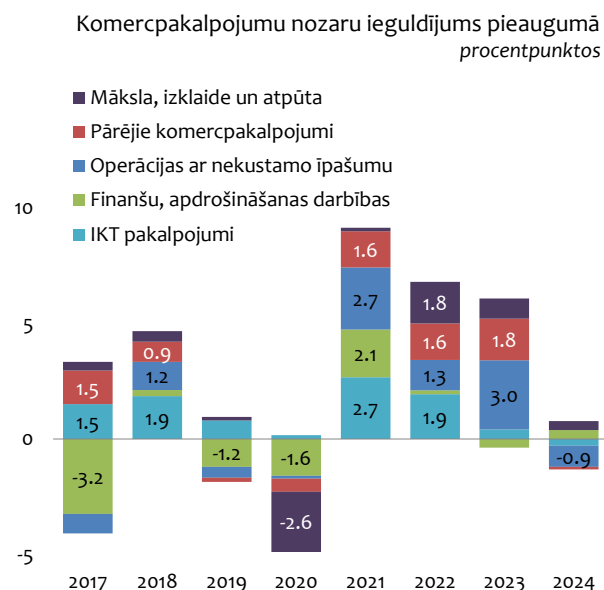

KOMERCPAKALPOJUMI

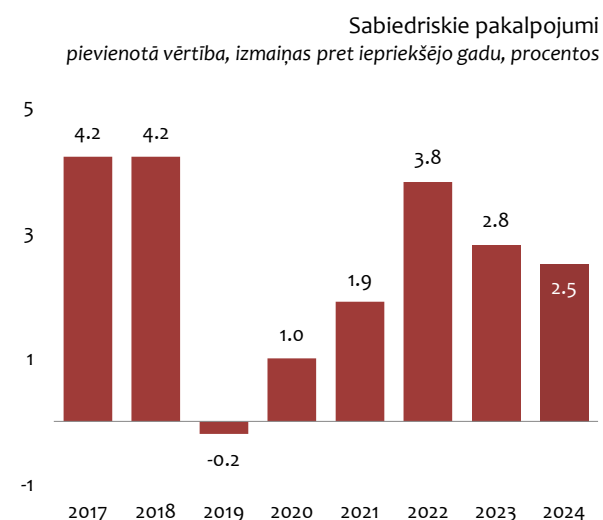

Komerccpakalpojumu – informācijas un komunikācijas (IKT) pakalpojumi, finanšu un apdrošināšanas darbības, operācijas ar nekustamo īpašumu, profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi, administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība, māksla, izklaide un atpūta – nozaru struktūrā dominē operācijas ar nekustamo īpašumu. 2021.-2023.gadā, atveseļojoties pēc Covid-19 krīzes, komerccpakalpojumu apjomi strauji pieauga. Savukārt 2024.gadā vērojams apjomu kritums. Apjomi saruka visās komerccpakalpojumu nozarēs, izņemot mākslu,

izklaidei un atpūtu un finanšu darbības. Lielākā ietekme bija pakalpojumu apjomu kritumam operācijās ar nekustamo īpašumu. Lielākais aizņemto darbavietu īpatsvars ir IKT pakalpojumos, profesionālos, zinātniskos un tehniskajos pakalpojumos un administratīvo un apkalpojošo dienestu darbībās. 2024.gadā darbavietu skaits pieauga visās nozarēs, izņemot operācijās ar nekustamo īpašumu un profesionālajos, zinātniskajos un tehniskajos pakalpojumos.

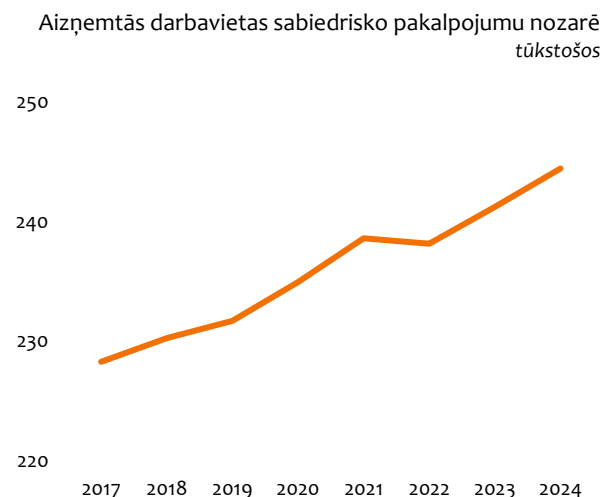

SABIEDRISKIE PAKALPOJUMI

Sabiedrisko pakalpojumu (valsts pārvalde un aizsardzība, izglītība, veselība un sociālā aprūpe) nozaru struktūrā dominē valsts pārvalde un aizsardzība. 2023.-2024.gadā kopējie sabiedrisko pakalpojumu apjomi pieaug mērenāk. 2024.gadā apjomi turpināja strauji pieaugt veselības un

sociālās aprūpes nozarē – par 5,1 %. Valsts pārvaldes un aizsardzības pakalpojumu apjomi pieauga par 4 %, bet izglītībai tie saruka – par 2,6 %. Lielākais aizņemto darbavietu īpatsvars ir izglītībā. 2024.gadā darbavietu skaits saruka tikai izglītībā, savukārt turpināja ļoti strauji pieaugt veselības un sociālajā aprūpē.

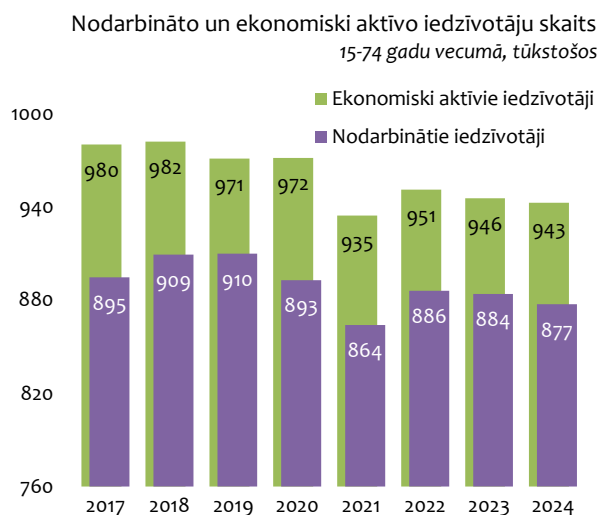

2025 | 1

DARBA TIRGUS

NODARBINĀTĪBA UN BEZDARBS

Ņemot vērā ekonomikas izaugsmes palēnināšanos, kopumā arī darbaspēka pieprasījums un nodarbinātības rādītāji ir samazinājušies. Vienlaikus darba tirgū spiedienu turpina uzturēt piedāvājuma puses faktori un nevienmērīgais brīvo darba resursu reģionālais sadalījums, līdz ar to joprojām daudzas nozares saskarās ar darba roku nepietiekamību. Lai arī piedāvājuma puses negatīvo ietekmi uz darbaspēka nepietiekamību iepriekš mazināja Ukrainas kara bēgļu ieplūšana Latvijas darba tirgū, tomēr jāņem vērā, ka daļa kara bēgļu atgriežas mājās, tādejādi demogrāfijas tendences joprojām būtiski ietekmē darbaspēka pieejamību darba tirgū.

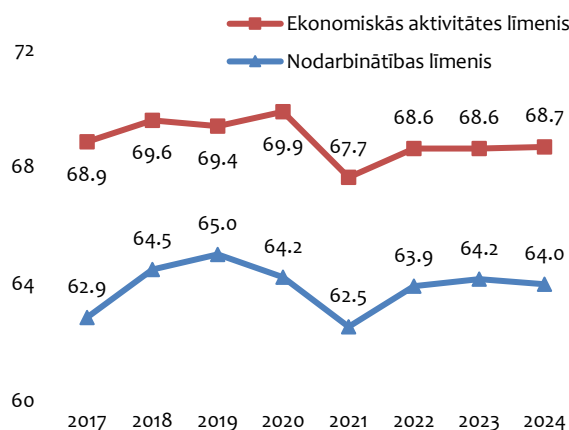
2024.gadā darbaspēka pieprasījuma dinamika kopumā saglabājās ierobežota un būtiskas izmaiņas darbavietu skaitā nebija vērojamas. Nodarbināto skaits ar samazinājuma tendenci saglabājās tuvu 2023.gada līmenim. Kopumā 2024.gadā bija nodarbināti vidēji 877,4 tūkst. iedzīvotāji, kas bija par 0,2 % jeb 6,8 tūkst. mazāk nekā pirms gada. Vienlaikus nodarbināto iedzīvotāju īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā atbilstoši vecuma grupā 2024.gadā samazinājās par 0,2 procentpunktu un veidoja 64 % (2023.gadā – 64,2 %).

Nodarbinātības līmenis Latvijā joprojām saglabājās zemāks nekā kaimiņos – par 5,1 procentpunktiem zemāks nekā Igaunijā (2024.gada 4.ceturksnī – 68,5 %) un par 2,7 procentpunktiem zemāks nekā Lietuvā (2024.gada 4.ceturksnī – 66,1 %).

Jāatzīmē, ka nodarbināto skaita negatīvo dinamiku gada laikā ietekmēja gan ekonomikas izaugsmes tempu

samazināšanās un jaunu pieprasījuma stimulu trūkums, gan arī spiedienu uz darba tirgu turpināja uzturēt piedāvājuma puses faktori – darbaspējas vecuma iedzīvotāju skaitliskais samazinājums. 2024.gadā, salīdzinot ar 2023.gadu, iedzīvotāju skaits vecumā no 15-74 gadiem samazinājās par 0,4 % jeb 5,4 tūkst. Jāņem vērā, ka līdz ar Ukrainas kara bēgļu ienākošās plūsmas samazināšanos, arī šīs plūsmas pozitīvais efekts uz darbaspējas vecuma iedzīvotāju skaitu, gan arī darbaspēka piedāvājuma dinamiku pakāpeniski izsīks.

Nodarbinātības un ekonomiskās aktivitātes līmenis
15-74 gadu vecumā, procentos

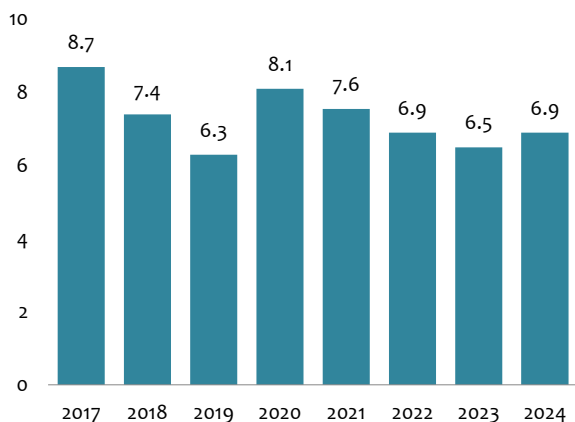

2024.gadā bija vērojams neliels iedzīvotāju aktivitātes pieaugums, vienlaikus ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaits absolūtā izteiksmē turpināja sarukt. Iedzīvotāju ekonomiskās aktivitātes līmenis 2024.gadā vidēji palielinājās līdz 68,7 %, kas bija par 0,1 procentpunktu augstāks rādītājs nekā attiecīgi 2023.gadā (68,6 %), savukārt ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaits vecumā no 15-74 gadiem bija par 3 tūkst. mazāks nekā 2023.gadā un veidoja 942,7 tūkst.

Ņemot vērā darbaspēka pieprasījuma samazināšanos, kopumā bezdarba līmenis 2024.gadā 4.ceturksnī, salīdzinot ar 2023.gada atbilstošo periodu, palielinājās par 0,1 procentpunktiem, savukārt pret gada 3.ceturksni samazinājās par 0,2 procentpunktiem – līdz 6,9 %. 2024.gada 4.ceturksnī darba meklējumos bija 63,8 tūkst. iedzīvotāji vecumā no 15-74 gadiem, kas ir par 0,4 tūkst. mazāk nekā pirms gada. Vidēji 2024.gadā, bezdarba līmenis palielinājās par 0,4 procentpunktiem (līdz 6,9 %), salīdzinot ar 2023.gadu, un kopumā darba meklējumos

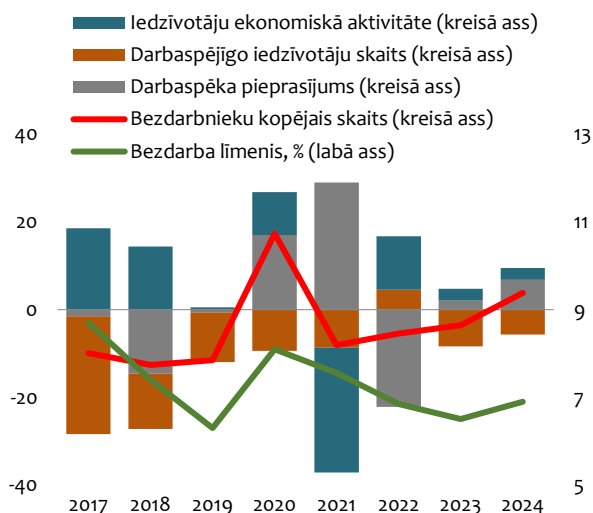
bija 65,3 tūkst. iedzīvotāju vecumā no 15-74 gadiem, kas ir par 6,2 % jeb 3,8 tūkst. vairāk nekā pirms gada.

Bezdarba līmenis
15-74 gadu vecumā, procentos

Neskatoties uz kopējā bezdarba pieaugumu, turpina samazināties reģistrēto bezdarbnieku skaits¹ un reģistrētais bezdarba līmenis, kas kopumā samazina darba devēju iespējas efektīvā veidā piesaistīt nepieciešamos speciālistus. Reģistrēto darba meklētāju skaits 2024.gada decembra beigās veidoja 46,6 tūkst., kas ir par 3,8 tūkst. darba meklētājiem jeb 7,5 % mazāk nekā pirms gada. Reģistrētais bezdarba līmenis 2024.gada decembra beigās bija 5,3 %, kas ir par 0,4 procentpunktiem mazāk nekā pirms gada.

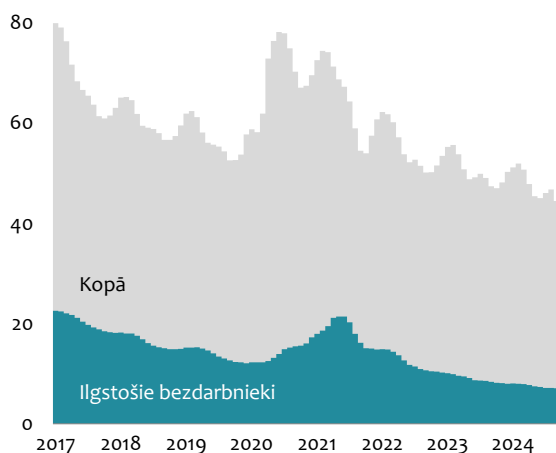
Bezdarbs un to ietekmējošiem faktoriem
izmaiņas tūkstošos pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu

Pozitīvas tendences vērojamas arī ilgstošo bezdarbnieku dinamikā. Kopš 2021.gada vidus pakāpeniski samazinās gan ilgstošo bezdarbnieku skaits, gan arī to īpatsvars kopējā darba meklētāju skaitā. Laika posmā no 2023.gada

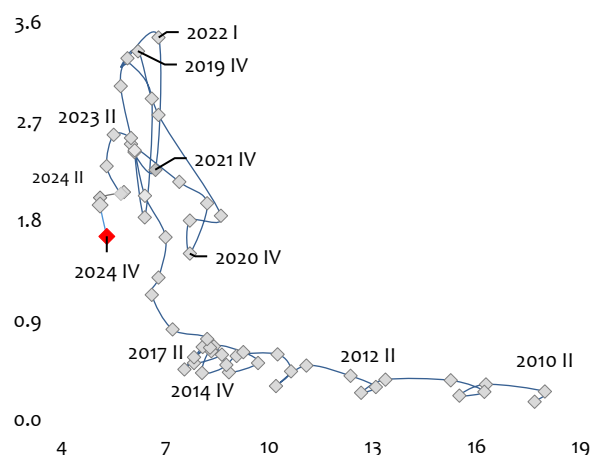
decembra beigām līdz 2024.gada beigām reģistrēto ilgstošo bezdarbnieku skaits samazinājies par 11,5 % jeb aptuveni 0,9 tūkst. Kopumā 2024.gada beigās bez darba ilgāk par gadu bija aptuveni 7,1 tūkst. reģistrēto darba meklētāju jeb aptuveni 15,3 % no visiem reģistrētiem bezdarbniekiem.

Reģistrētie bezdarbnieki
tūkstošos

Neskatoties uz bezdarba samazināšanos, joprojām saglabājās risks, ka daļai no esošiem bezdarbniekiem varētu būt problēmas atrast savām prasmēm atbilstošu darbu, proti, jo ilgāk cilvēks ir bez darba, jo lielāks risks tam ir zaudēt iepriekšējās darba iemaņas un prasmes, kā arī grūtāk pielāgoties jaunām darba tirgus prasībām. Tāpat jāņem vērā, ka ilgstoša atrašanās ārpus nodarbinātības rada strukturālā bezdarba riskus.

Beveridža likne
pa ceturkšņiem, procentos; horizontālā ass – reģistrētais bezdarba līmenis; vertikālā ass – vakancu skaits pret ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem

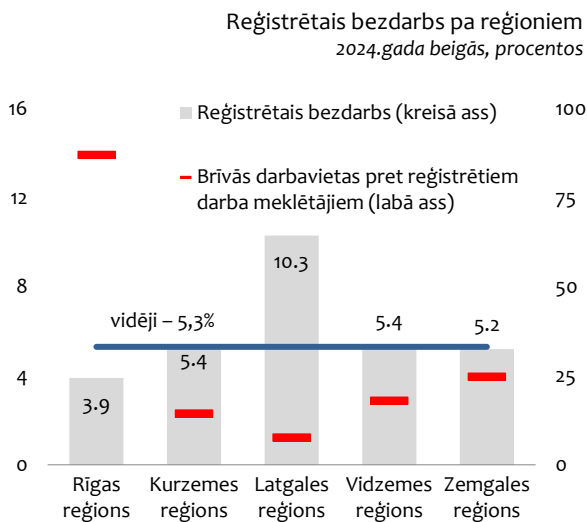

Tāpat strukturālās problēmas joprojām būtiski ietekmē darba tirgus reģionālās atšķirības, kas ierobežo efektīvu

¹ Reģistrētais bezdarbnieku skaits – personas vecumā 15-64 gadi un seši mēneši, kuras reģistrējušās Nodarbinātības valsts aģentūrā un kurām piešķirts bezdarbnieka statuss

darbaspēka resursu izmantošanu tautsaimniecībā. Lai gan reģionālās disproporcijas pakāpeniski izlīdzinās, tomēr process ir lēns. Izteiktas problēmas ilgstoši vērojamas Latgales reģionā, kur bezdarba līmenis joprojām ir gandrīz divreiz augstāks nekā vidēji valstī, bet teju 3 reizes augstāks kā Rīgas reģionā, kas kopā ar zemo darbaspēka ģeogrāfisko mobilitāti, palielina strukturālā bezdarba riskus.

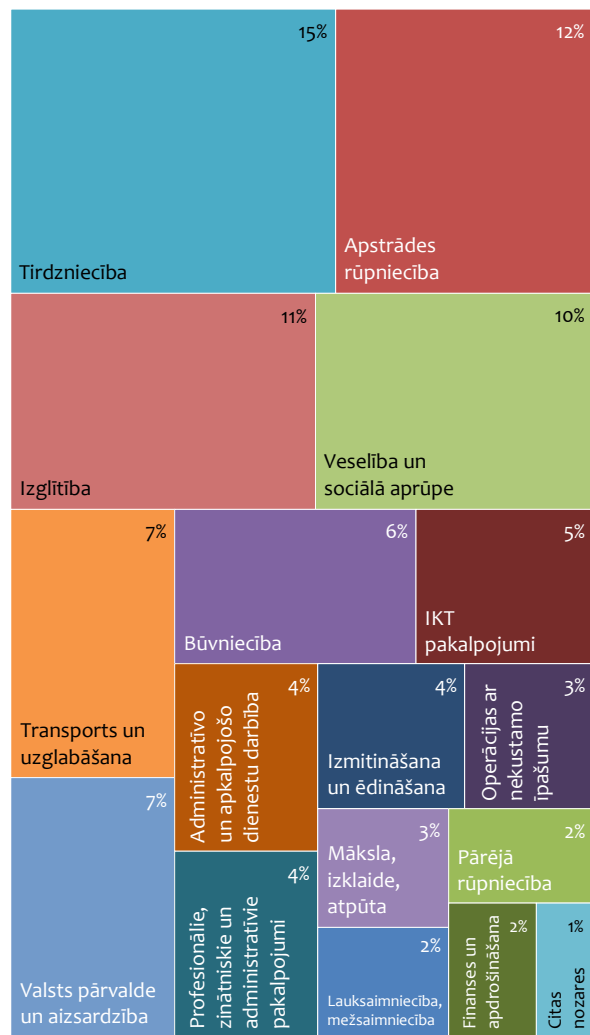
Neskatoties uz bezdarba pieaugumu, kā arī kopumā zemāku nodarbinātības līmeni, 2024.gada 4.ceturksnī Latvijā vēl joprojām ir vērojams zemāks bezdarba līmenis nekā Igaunijā. Bezdarba līmenis Latvijā šajā periodā bija 6,9 %, kas bija par vidēji 0,6 procentpunktiem zemāks nekā Igaunijā (2024.gada 4.ceturksnī – 7,5 %), bet par 0,3 procentpunktu augstāks nekā Lietuvā (2024.gada 4.ceturksnī – 6,6 %). Tāpat kā 2023.gadā, arī 2024.gadā Latvijā tika novērots arī zemākais bezdarba līmenis jauniešu vidū salīdzinājumā ar pārējām Baltijas valstīm.

Aizņemto darbavietu skaits vidēji valstī 2024.gadā, salīdzinot ar 2023.gadu, samazinājās par 0,6 % jeb aptuveni par 5,1 tūkst. – līdz 881,4 tūkst.

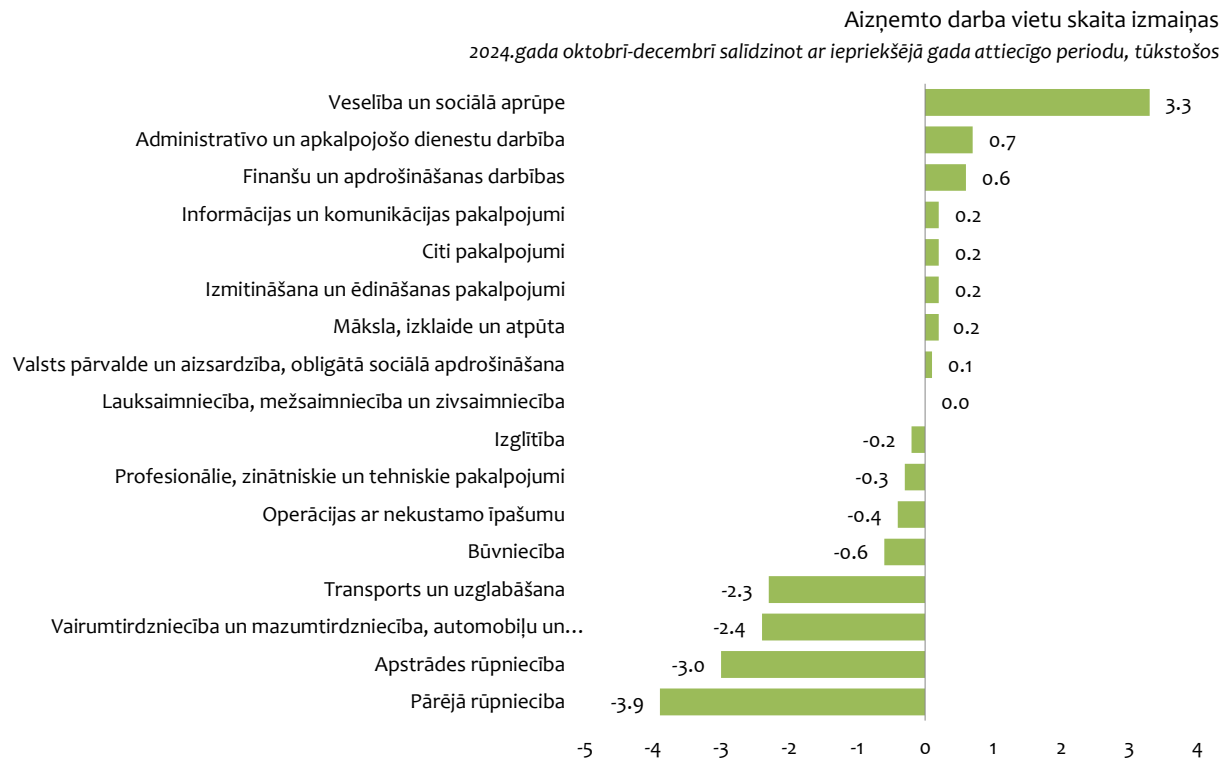
2024.gada 4.ceturksnī skaitliski būtiskākais aizņemto darba vietu pieaugums bija vērojams veselības un sociālās aprūpes nozarē, finanšu un apdrošināšanas darbības nozarē un administratīvo un apkalpojošo dienestu darbībā. Lai gan nozares pakāpeniski atkopjas, aizņemto darbavietu skaits joprojām nesasniedz pirms Covid-19 krīzes līmeni, kas bija vērojams 2019.gadā.

**Aizņemtas darbavietas pa nozarēm
struktūra 2024.gada beigās, procentos**

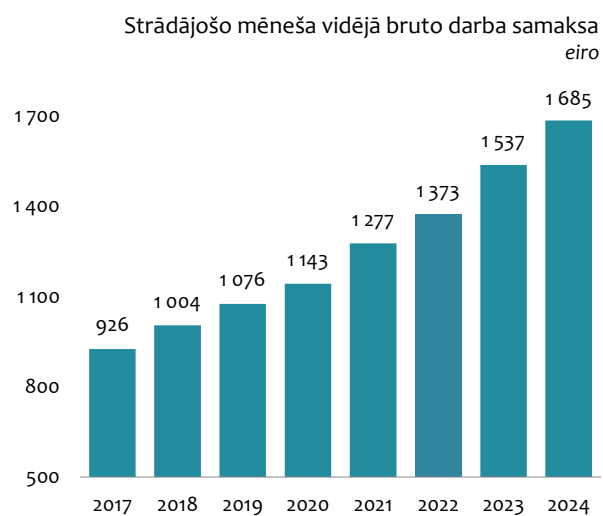
Lielākais darbavietu samazinājums 2024.gada 4.ceturksnī bija vērojams apstrādes rūpniecībā (par 3,9 tūkst. darbavietu), ko lielā mērā ietekmēja nozares izlaides apjomu samazinājums, ņemot vērā vājo ārējo pieprasījumu.

Tāpat nozīmīgs aizņemto darbavietu skaita samazinājums vērojams tirdzniecībā – samazinājums par 3 tūkst. darbavietu jeb 2,2 %, transports un uzglabāšanas nozarē – samazinājums par 2,4 tūkst. darbavietu jeb 3,6 %, būvniecībā – samazinājums kopumā par 2,3 tūkst. darbavietu jeb 4,0 %, salīdzinot ar 2023.gada 4.ceturksni.

DARBA SAMAKSA

Ņemot vērā gan minimālās algas pieaugumu, gan pārskatīto atalgojumu atsevišķās sabiedriskā sektorā nozarēs, vidējā mēneša bruto darba samaksa 2024.gadā palielinājās par 9,7 %, salīdzinot ar 2023.gadu, pieaugot līdz vidēji 1 685 eiro. Vienlaikus 2024.gada 4.ceturksnī vidējā bruto darba samaksa palielinājās līdz 1 744 eiro. Jāatzīmē, ka pēdējo 4 gadu laikā vidējā bruto alga tautsaimniecībā ir pieaugusi gandrīz uz pusi.

Būtiski vidējās algas pieaugumu 2024.gada ietekmēja minimālās algas likmes palielināšana par 12,9 % – uz 700 eiro no 620 eiro 2023.gadā, kā arī darbaspēka

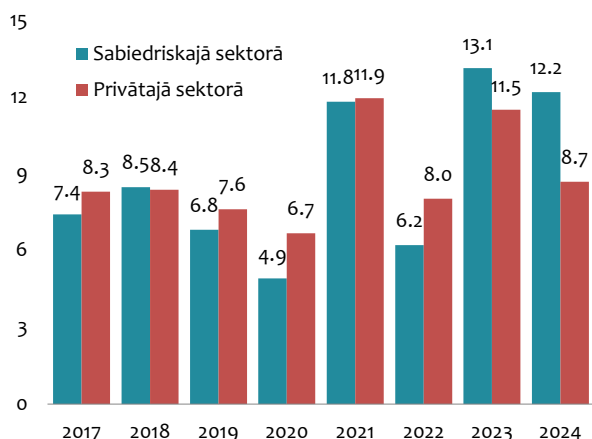
pieprasījuma strukturālās izmaiņas par labu augstāk apmaksātām profesijām – aizņemto darbavietu skaits vecāko speciālistu un speciālistu profesijās pieaudzis par attiecīgi 2,2 tūkst. (1,2 %) un 0,8 tūkst. (0,6 %), kamēr pārējās profesijās, izņemot NBS profesijas, bija vērojams darbavietu skaita samazinājums.

Tāpat algu pieaugumu turpina ietekmēt darba roku trūkums, gan arī iepriekšējo periodu inflācijas spiediena (cenu pieauguma) iecenošana darba algās. Reālā darba samaksa 2024.gadā pieauga par 7,6 %, salīdzinot ar 2023.gadu.

2024.gadā darba algas ir augušas gan privātajā, gan sabiedriskajā sektorā strādājošiem. Salīdzinot ar 2023.gadu, vidējā bruto alga sabiedriskajā sektorā 2024.gadā pieauga par 12,2 % (līdz vidēji 1 742 eiro), bet privātajā sektorā – par 8,7 % (līdz vidēji 1 666 eiro). Būtiskākais atalgojuma pieaugums sabiedriskajā sektorā bija vērojams izglītības nozarē – par 18,5 %, ko ietekmējusi algu pārskatīšana nozarē, kā arī kopumā algu zemais bāzes efekts.

Jāņem vērā, ka algu pieaugums sabiedriskajā sektorā ar laiku nobīdi caurmērā ir pakārtots algu pieaugumam privātajā sektorā, tādējādi pašreizējais algu pieaugums sabiedriskajā sektorā lielā mērā atspoguļo algu dinamiku privātajā sektorā laika posmā no 2019.–2022.gadam, kad algu pieaugums privātajā sektorā saglabājās vidēji straujāks nekā sabiedriskajā sektorā nodarbinātajiem.

Strādājošo mēneša vidējā bruto darba samaksa izmaiņas salīdzinot ar iepriekšējo gadu, procentos

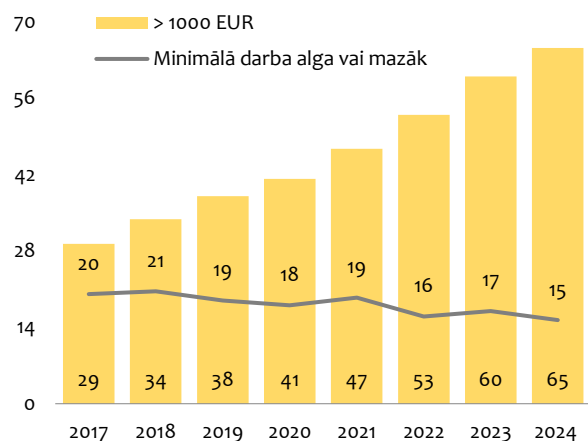

Kopumā joprojām stabili saglabājās tendence samazināties zemi apmaksātu darbinieku īpatsvaram, par ko liecina arvien pieaugoša tendence nodarbināto īpatsvarā, kas saņem algu virs 1 000 eiro mēnesī, gan arī minimālo un zemāka atalgojuma saņēmēju īpatsvara samazinājums. 2024.gadā 65,2 % no visiem nodarbinātajiem bruto atalgojums pārsniedza 1 000 eiro, savukārt nodarbināto īpatsvars, kas nopelna minimālo algu vai mazāk, samazinājās līdz 15,3 %.

2024.gadā atalgojuma pieaugums bija vērojams visās tautsaimniecības nozarēs. Straujākais pieaugums, salīdzinot ar 2023.gadu, bija izglītības nozarē – vidējā bruto alga pieauga par 17 %. Tāpat algas augušas

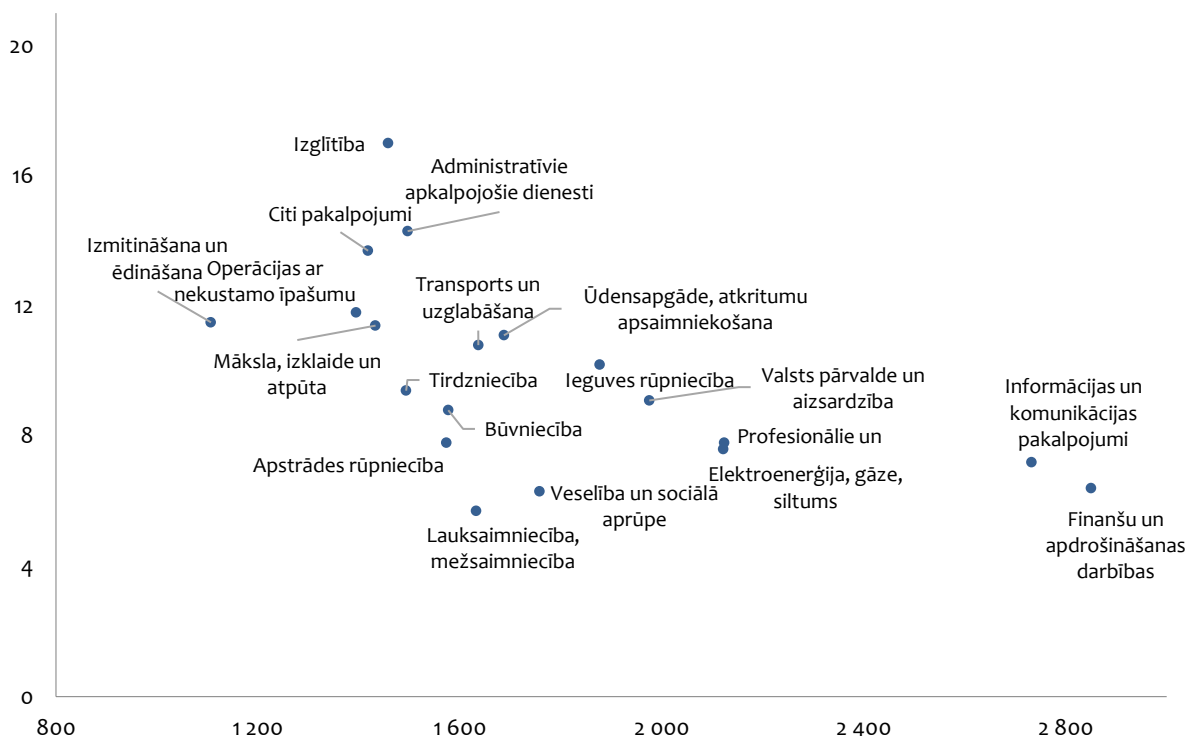
administratīvo pakalpojumu nozarē (+14,3 %), citu pakalpojumu nozarē (+13,7 %), nekustamo īpašumu operācijās (+11,8 %), kā arī izmitināšanas un ēdināšanas nozarē (+11,5 %). Lēnāks algu pieaugums bija lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē (+5,7 %), kā arī veselības un sociālās aprūpes nozarē (+6,3 %).

Nodarbināto sadalījums pa bruto algu grupām īpatsvars procentos no kopējā nodarbināto skaita

Augstākais atalgojuma līmenis 2024.gadā saglabājās finanšu pakalpojumu nozarē – vidējā mēneša bruto alga 2 851 eiro, savukārt zemākā darba samaksa bija izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumu nozarē – vidēji 1 107 eiro mēnesī.

Bruto darba alga tautsaimniecības nozarēs 2024.gadā, horizontālā ass – vidējā bruto darba alga, eiro; vertikālā ass – darba algas izmaiņas salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu, procentos

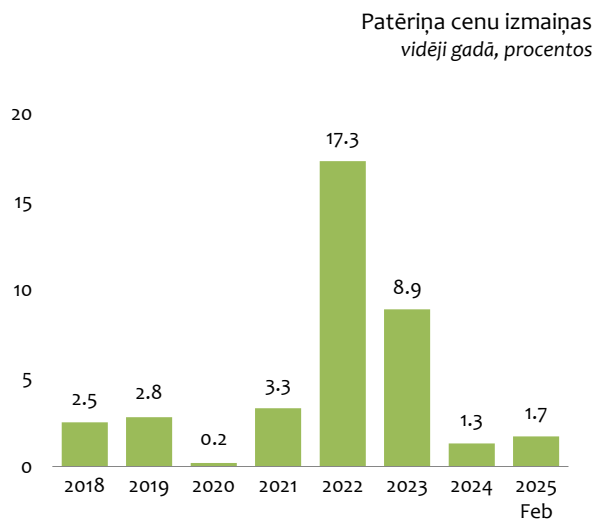
2025 | 1

EKONOMISKĀ STABILITĀTE UN KONKURĒTSPĒJA

CENAS

2024.gadā patēriņa cenas pieauga straujāk nekā iepriekšējā gadā. Patēriņa cenas 2024.gada decembrī, salīdzinot ar iepriekšējā gada decembri, pieauga par 3,3 %. To turpināja ietekmēt pasaules cenas un nestabilā ģeopolitiskā situācija. Kopumā 2024.gadā vidējā gada inflācija bija 1,3 %.

2025.gada divos mēnešos cenu pieaugums bija straujāks kā iepriekšējā gada attiecīgajā periodā. Patēriņa cenas 2025.gada februārī, salīdzinot ar 2024.gada decembri, pieauga par 1,4 %. Salīdzinot ar iepriekšējā gada februāri, patēriņa cenas pieauga par 3,7 %. Gada vidējā inflācija februārī bija 1,7 %.

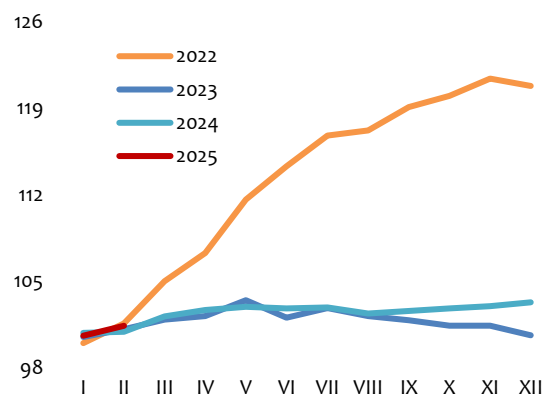

Galvenie cenas ietekmējošie faktori 2024.gadā:

- (1) liela ietekme uz vidējo patēriņa cenu līmeni bija cenu kāpumam pakalpojumiem – būtiska ambulatoro, atpūtas un kultūras, telekomunikāciju un ar mājokli saistīto pakalpojumu sadārdzināšanās;
- (2) cenu kāpums pārtikai, kur cenas pieauga visās galvenajās pārtikas produktu grupās, kur būtiskākā ietekme bija cenu kāpumam piena produktu grupā un bezalkoholisko dzērienu grupā;
- (3) cenu kāpums alkoholiskajiem dzērieniem un tabakai, kur lielākā ietekme bija cenu kāpumam cigaretēm;
- (4) cenu kritums ar mājokli saistītiem energoresursiem, kur lielākā ietekme bija cenu kritumam siltumenerģijai;
- (5) cenu kritums degvielai, ko ietekmēja pasaules naftas cenu kritums. To veicināja bažas par pieprasījuma kritumu Ķīnas vājš ekonomikas ietekmē, kā arī

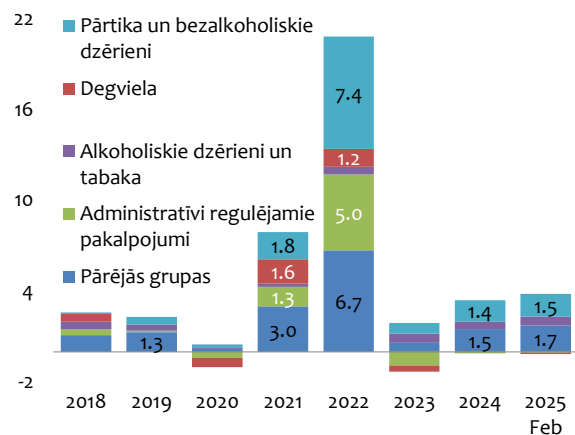
pazīmes par piedāvājuma palielināšanos tirgū, bet straujāku cenu kritumu kavēja konflikta saasināšanās Tuvajos Austrumos.

Patēriņa cenu indekss iepriekšējā gada decembris = 100

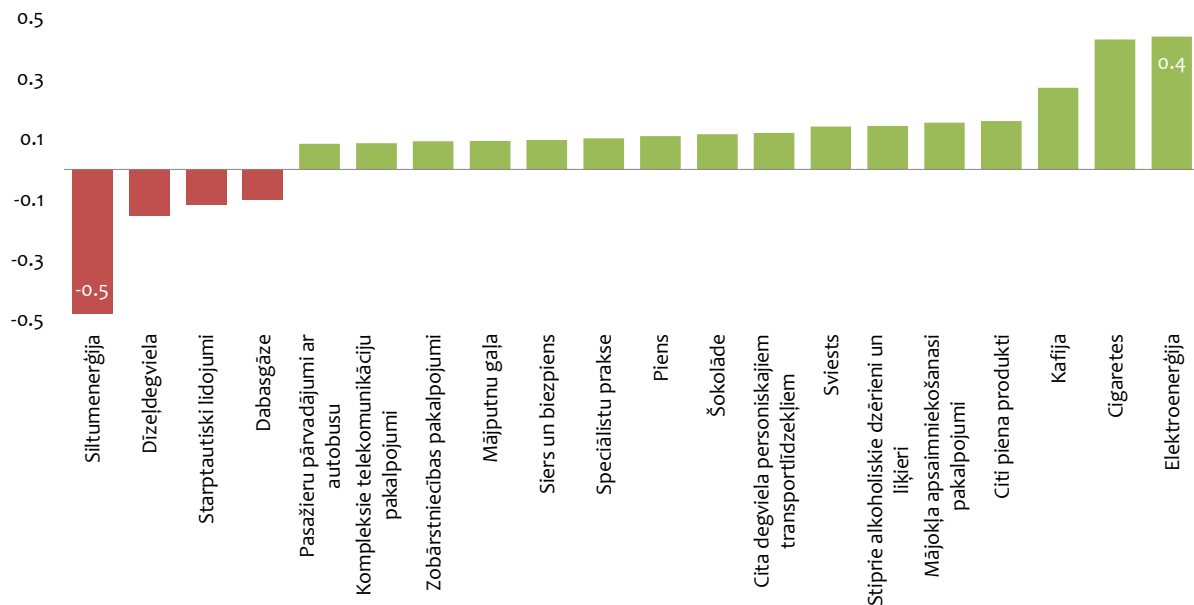

Sagaidāms, ka arī 2025.gadā cenu līmenis saglabāsies stabils. Galvenā ietekme būs jaunajām nodokļu izmaiņām, gan no piedāvājuma puses saistībā ar nodokļu un tarifu palielināšanu, gan pieprasījuma puses, pieaugot atalgojumam pēc nodokļu nomaksas, kas palielinās iedzīvotāju pirktspēju. 2025.gadā kopumā vidējā gada inflācija būs augstāka par 2024.gadā vēroto – aptuveni 3 % robežās. Vienlaikus būtiska ietekme uz cenu izmaiņām arī turpmāk būs cenu svārstībām pasaulē, kā arī to noteiks globālā attīstība, īpaši ģeopolitiskā situācija.

Patēriņa cenas preču un pakalpojumu grupās ieguldījums 12-mēnešu izmaiņās, procentos

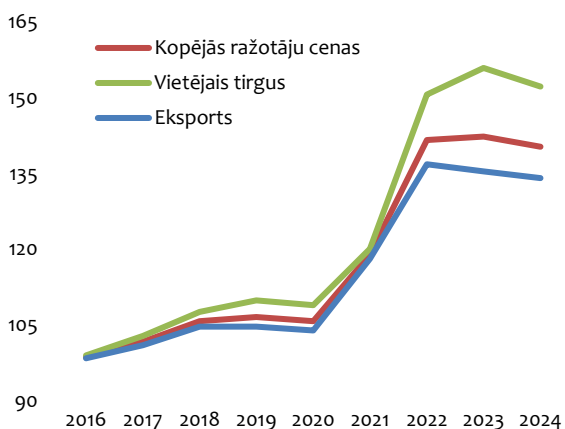

Preces un pakalpojumi ar lielāko ietekmi patēriņa cenu izmaiņās
ieguldījums 12 mēnešu izmaiņās 2025.gada februārī, procentpunktos

2024.gadā energoresursu un izejvielu cenu krituma ietekmē ražotāju cenas apstrādes rūpniecībā samazinājās.

Ražotāju cenas apstrādes rūpniecībā
2015.gads = 100

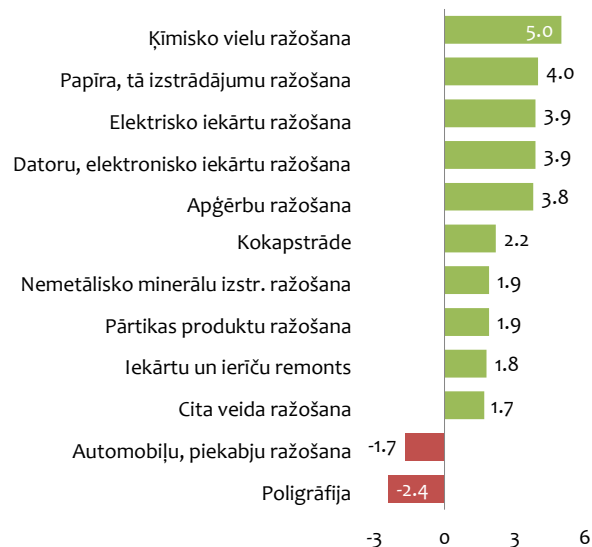
2024.gadā ražotāju cenas apstrādes rūpniecībā saruka par 1,4 %. Vietējā tirgū realizētajai produkcijai cenas samazinājās par 2,4 %, bet eksportētajai produkcijai – par 0,9 %. Ietekmīgākais cenu kritums bija kokapstrādē, nemetālisko minerālu izstrādājumu un gatavo metālizstrādājumu ražošanā, bet lielākā palielinošā ietekme – elektrisko iekārtu, citu transportlīdzekļu un pārtikas produktu ražošanā.

2025.gada sākumā ražotāju cenu kāpums apstrādes rūpniecībā ļoti mērens. 2025.gada divos mēnešos ražotāju cenas apstrādes rūpniecībā pieauga par 0,6 %.

2025.gadā kopumā apstrādes rūpniecības ražotāju cenas turpinās pieaugt. Ražotāju cenu līmeni lielā mērā ietekmē

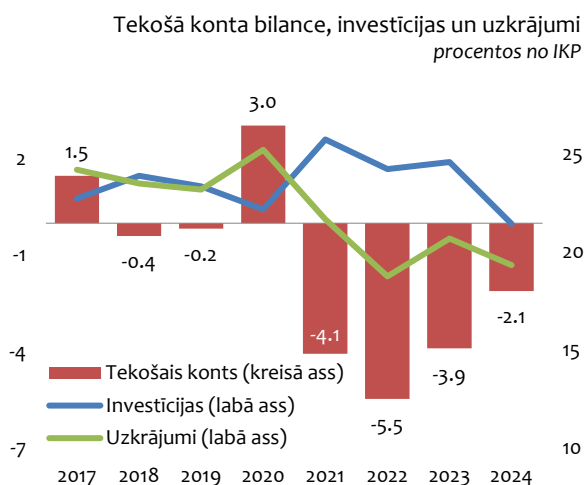
eksportētās produkcijas ražotāju cenu svārstības, ko pamatā nosaka pasaules izejvielu cenu dinamika. Jāatzīmē, ka 2025.gadā pasaules enerģijas un izejvielu cenas pieaug, kas varētu ietekmēt arī ražotāju cenu dinamiku. Būtiska ietekme uz ražotāju cenām joprojām ir nenoteiktībai izejvielu piegādēs saistībā ar saspringto ģeopolitisko situāciju. Arī vietējā tirgū realizētajai produkcijai cenas nedaudz pieaug, ko galvenokārt ietekmē gan energoresursu un izejvielu cenu dinamika pasaulē, gan vietējā tirgū, kā piemēram koksne, neapstrādāta pārtika u.c. Vienlaikus vietējā tirgū realizētajai produkcijai ražotāju cenu dinamiku ietekmē izaugsmes tempi, kas šogad kopumā varētu būt straujāki.

Ražotāju cenu straujākās izmaiņas apstrādes rūpniecības nozarēs 2025.gada februārī pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu, procentos

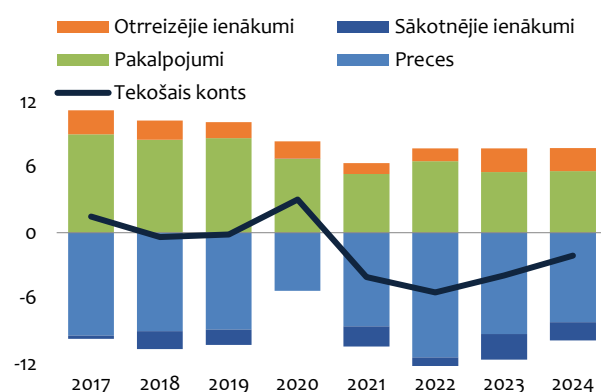
MAKSĀJUMU BILANCE

Tekošā konta deficīts pēdējos gados pakāpeniski samazinās, bet joprojām saglabājas salīdzinoši augsts. Ārējo šoku ietekmē kopš 2020.gada ir notikušas nozīmīgas tekošā konta korekcijas. 2021. un 2022.gadā tas strauji auga, sasniedzot, attiecīgi 4,1 % un 5,5 % no IKP, ko būtiski ietekmēja aktivitāšu atjaunošanās pēc Covid-19 pandēmijas ierobežojumu mazināšanas, kā arī energoresursu cenu kāpums, saistībā ar Krievijas karu Ukrainā. 2023.gadā tekošā konta bilance pakāpeniski uzlabojās, sasniedzot 3,9 % no IKP deficītu. Arī 2024.gadā tekošā konta negatīvā bilance turpināja samazināties, sasniedzot 2,1 % no IKP, ko galvenokārt noteica importa sarukums.

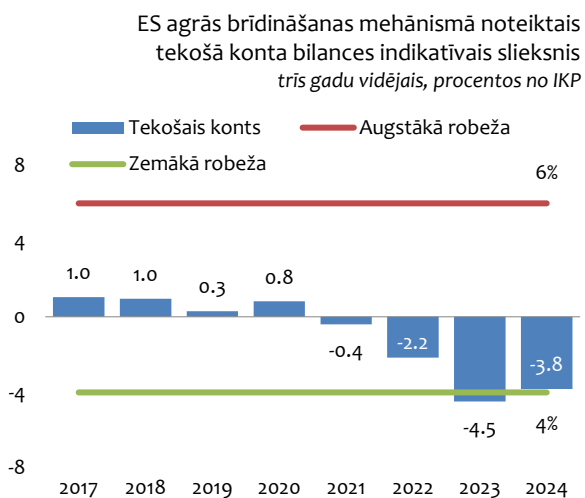

sākotnēji izraisīja Covid-19 pandēmija, vēlāk Krievijas invāzija Ukrainā, kas pastiprināja ārējās vides nenoteiktību. 2022.gadā eksporta dinamika bija mērena. Energoresursu sadārdzināšanās un nepieciešamība mainīt to piegādes avotus, kara dēļ, būtiski palielināja importa vērtību. Turklāt eksportam pieaugot lēnāk nekā importam, tirdzniecības deficīts pieauga līdz 11,4 % no IKP. 2023. un 2024.gadā, gan eksporta, gan arī importa vērtība samazinājās. Tomēr importa vērtībai samazinoties straujāk, ārējās tirdzniecības bilance nedaudz uzlabojās un bija, attiecīgi 9,3 % un 8,2 % no IKP. Ģeopolitiskās norises ir veicinājušas Latvijas ārējās tirdzniecības pārorientēšanu no Krievijas. Importa apjomos arvien lielāka daļa ir ES valstīm.

Tekošais konts pa posteņiem procentos no IKP

Tekošā konta deficītam saglabājoties salīdzinoši augstā līmenī pēdējo četru gadu laikā, palielinājās arī ārējās nesabalansētības riski. 2023.gadā tika pārsniegts ES brīdināšanas mehānismā noteiktais tekošā konta trīs gadu vidējā deficīta indikatīvais sliekšnis.

Pakalpojumu tirdzniecības pārpalikums saglabājās, bet ir zemākā līmenī nekā pirms Covid-19 pandēmijas izraisītās krīzes. Pēdējos trīs gados (2022.-2024.) pakalpojumu pozitīvā bilance bija vidēji 5,9 % no IKP, kas ir mazāk nekā pirms Covid-19 pandēmijas gados (vidēji 8,7 % no IKP).

2024.gadā pakalpojumu importa un eksporta pieauguma tempi bija lēnāki nekā 2023.gadā. Imports faktiskajās cenās palielinājās par 2,7 % (2023.gadā – par 8,7 %), bet eksports pieauga – par 2,9 %. Pakalpojumu bilances pārpalikums saglabājās 2023.gada līmenī, sasniedzot 5,6 % no IKP.

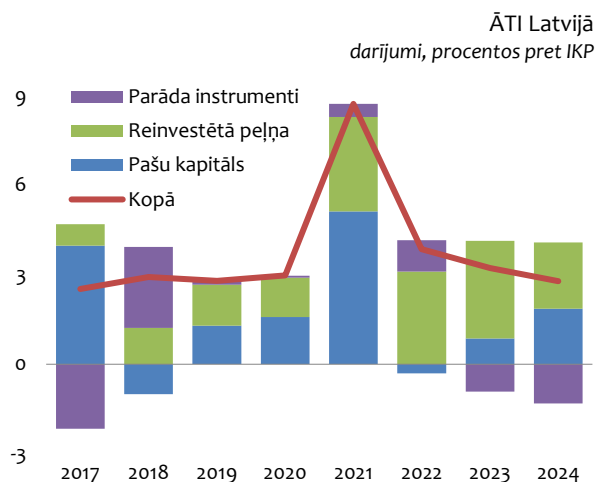
Ienākumu un kapitāla konta izmaiņas galvenokārt ir saistītas ar ES fondu līdzekļu apgūšanu. Kapitāla konta bilance 2024.gadā bija 1,5 % no IKP līmenī, kas ir līdzvērtīgs vidējam pēdējo piecu gadu laikā (1,5 %).

Finanšu konta bilances stāvokli pēdējos gados noteica valsts sektora parādu restrukturizācija, kā arī Eiropas Centrālās bankas monetārās politikas īstenošana. 2024.gadā finanšu konta aktīvi pieauga mērenāk nekā saistības un finanšu konta bilance (ar rezerves aktīviem) bija 1,2 % no IKP līmenī. Maksājumu bilances kontu stāvokli tuvākajā nākotnē noteiks ģeopolitiskās situācija izmaiņas un to ietekme uz globālajām piegāžu ķēdēm, pārrobežu plūsmām un Latvijas ekonomiku kopumā.

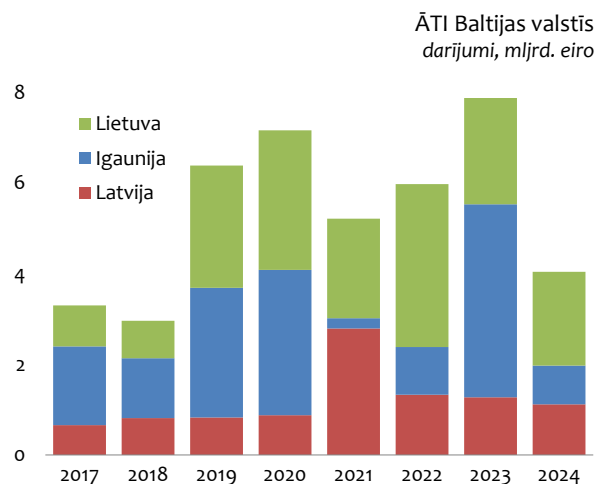
Pēdējos gados ir vērojama ārējās tirdzniecības plūsmu vājināšanās. Tā galvenais cēlonis bija ekonomiskais šoks, ko

ĀRVALSTU TIEŠĀS INVESTĪCIJAS

Ārvalstu tiešo investīciju (ĀTI) plūsmu intensitāte saglabājās mērena. To galvenokārt ietekmē nestabilitāte pasaules ekonomikā. Karš Ukrainā palielināja ģeopolitisko notikumu izraisīto nenoteiktību un radīja negatīvu spiedienu uz globālajām ĀTI plūsmām.

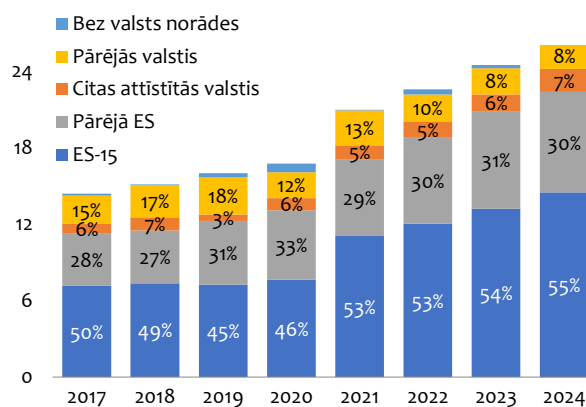
Baltijas valstīs kopumā tiešo investīciju pārrobežu plūsmas 2024.gadā sasniedza gandrīz -4 mljrd. eiro, t.i. 2,6 % no IKP. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu Baltijas valstīs piesaistītās ĀTI bija gandrīz uz pusi mazākā apjomā, ko galvenokārt noteica Igaunijas finanšu sektorā piesaistīto ĀTI samazinājums. Arī Lietuvā un Latvijā ĀTI neto ieplūde bija par gandrīz 12 % mazākā apjomā, nekā pirms gada.

2024.gadā ĀTI darījumi bija gandrīz par 12% mazāki nekā pirms gada un veidoja 2,8 % no IKP. Lielā mērā to noteica reinvestētās peļņas mērenāks pieaugums. Savukārt, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, investīcijas uzņēmumu pašu kapitālā bija gandrīz 2 reizes lielākā apjomā.

Vājās ekonomiskās aktivitātes nav ietekmējušas ĀTI ienākumus. 2024.gadā tie bija par 20,4 % lielāki nekā pirms gada. Tai skaitā par 32 % palielinājās reinvestētā peļņa.

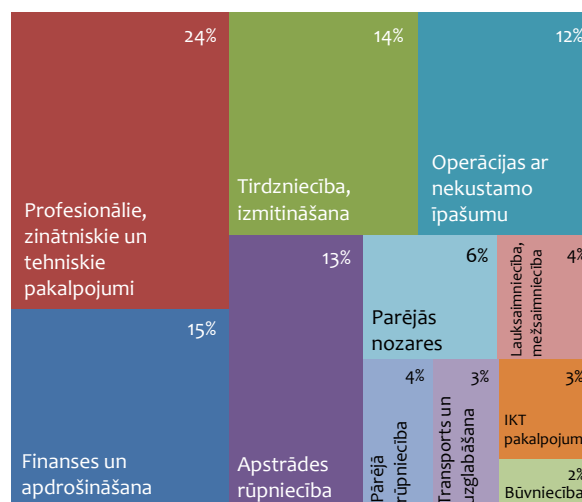
ĀTI pa valstīm atlikumi perioda beigās, mljrd. eiro un procentos

Uzkrātās ĀTI Latvijas ekonomikā 2024.gada beigās sasniedza 26,3 mljrd. eiro, t.i. 65,4 % no IKP. Gada laikā tās pieauga par 5,7 % jeb 1,4 mljrd. eiro. ĀTI ģeopolitiskā struktūra ir samērā stabila. Tajā dominē ES uzņēmēju investīcijas, kas 2024.gada beigās veidoja 85 % no kopējām uzkrātajām ĀTI. Lielākā ieguldītājvalsts Latvijas ekonomikā ir Zviedrija. Tās investīcijas kopš 2020.gada ir augušas 3 reizes un 2024.gada beigās veidoja 31,1 % no visām uzkrātajām ĀTI. Apjomīgi ir arī Igaunijas, Lietuvas, Vācijas, Nīderlandes un Kipras ieguldījumi. Šo valstu investīcijas Latvijā veido gandrīz 38 % uzkrātajām ĀTI.

Ir mainījusies uzkrāto ĀTI nozaru struktūra. Pateicoties apjomīgiem ieguldījumiem profesionālo, zinātnisko un tehnisko pakalpojumu nozarē, tās daļa uzkrāto ĀTI kopapjomā kopš 2021.gada būtiski palielinājās un 2024.gada beigās bija 24,3 %. Nozīmīgi ieguldījumi ir veikti finanšu starpniecībā (14,9 % no visām ĀTI), tirdzniecībā (14,2 %), darījumos ar nekustamo īpašumu (12,5 %) un apstrādes rūpniecībā (13 %).

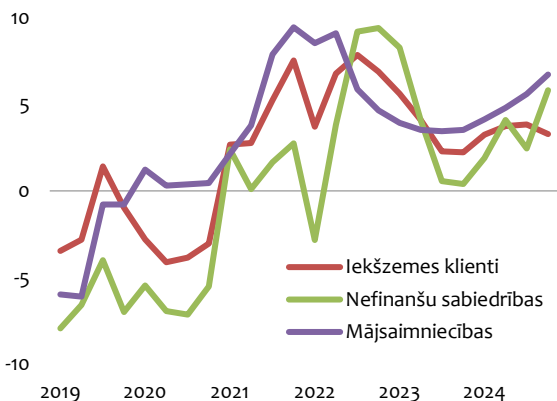
ĀTI pa nozarēm atlikumi 2024.gada beigās

MONETĀRIE RĀDĪTAJI

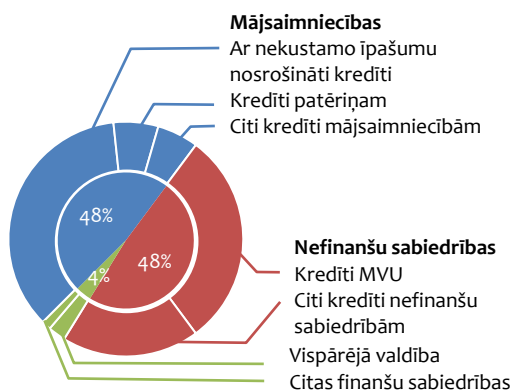
Banku sektors darbojas noturīgi¹. Noguldījumi palielinās, tomēr pēdējo vismaz 10 gadu laikā Baltijas valstu salīdzinājumā kreditēšana, īpaši uzņēmumu kreditēšana, vērtējama kā vāja.

Nebanku klientu kredītu atlikumu dinamika perioda beigās, pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu, procentos

Kopējais banku kredītportfelis 2024.gada beigās bija 16,7 mljrd. eiro. No tā iekšzemes nebanku klientiem bija izsniegti 13,9 mljrd. eiro, par 3,3 % vairāk kā pirms gada. Nefinanšu sabiedrību kredītportfelis pieauga par 5,8 %, kamēr MVU kreditēšana attīstījās straujāk – par 12 %, mājsaimniecību kreditēšana pieauga par 6,7 %.

Rezidentu nebanku klientu kredītportfelis 2024.gada beigās, procentos

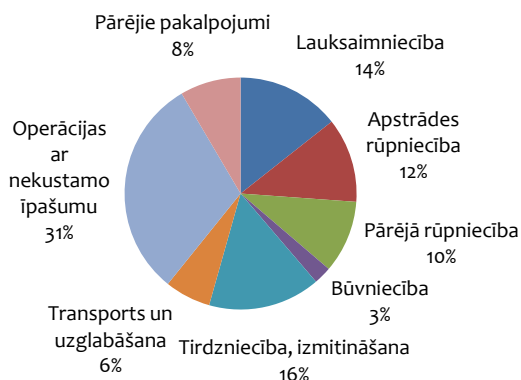

Kredītu sadalījums pa nozarēm rāda, ka 2024.gada beigās līderis joprojām bija operācijas ar nekustamo īpašumu; 31 % no visiem iekšzemes uzņēmumu kredītiem. Nākamās bija tirdzniecības un izmitināšanas, kā arī lauksaimniecības nozares ar attiecīgi 16 % un 14 % īpatsvaru.

2023.gadā strauji kāpa kredītu procentu likmes, ko noteica ECB lēmumi par bāzes procentu likmju paaugstināšanu inflācijas ierobežošanai. 2024.gadā pieaugums apstājās un sākas lēns samazinājums. Gada beigās nefinanšu

sabiedrībām ilgtermiņa un īstermiņa kredītu procentu likme bija attiecīgi 5,27 % un 6,06 %, savukārt mājsaimniecībām kredītiem mājokļa iegādei – 5,23 % un 5,98 %. To veicina arī ECB, kopš jūnija atsākot pazemināt bāzes procentu likmi.

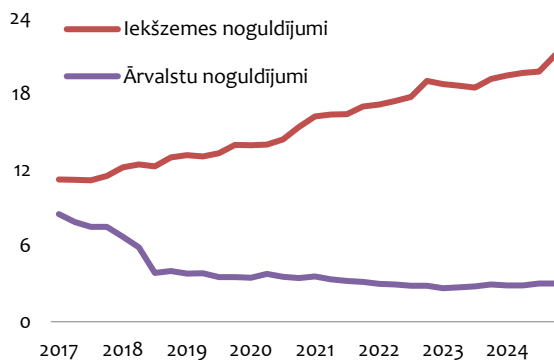
Iekšzemes nefinanšu sabiedrību kredītportfelis pa nozarēm 2024.gada beigās, procentos

Banku sektorā palielinās konkurence. 2024.gada augustā darbu uzsāka Indexo banka. Tā ir pirmā jaunā banka Latvijā, kas saņēmusi licenci pēc iestāšanās eirozonā. Latvijā ieviestas banku solidaritātes iemaksas, kuras darbojas no 2025.-2027.gadam. Ar tām tiek aplikta banku neto procentu ienākumu daļa, kas par vairāk nekā 50 % pārsniedz vidējos gada neto procentu ienākumus 2018.-2022.gadu periodā. Aktivizējot kreditēšanu, iemaksu apmēri tiek samazināti.

Nebanku noguldījumi bankās 2024.gada beigās bija 24,1 mljrd. eiro, gada laikā palielinoties par 8,8 %. Iekšzemes noguldījumu īpatsvars veidoja 87 % no kopējā noguldījuma apjoma, un pieauguma temps bija 9,9 %. Ārvalstu noguldījumu īpatsvars bija 13 % un pieauguma temps – 1,9 %. Salīdzinājumam – vēl 2016.gada sākumā ārvalstu noguldījumu īpatsvars bija lielāks par pusi.

Iekšzemes un ārvalstu noguldījumi bankās miljardi eiro

¹ Šajā nodaļā izmantoti Latvijas Bankas dati

KOPBUDŽETS UN VALSTS PARĀDS

Covid-19 pandēmija ir izraisījusi būtiskas izmaiņas līdz šim īstenotajā fiskālajā politikā. 2020.gadā ES tika aktivizēta „Stabilitātes un izaugsmes pakta (SIP) vispārējā izņēmuma klauzula”, ļaujot ES valstīm palielināt vispārējās valdības budžeta deficītu 2020.-2022.gadā tādā apmērā, cik ir nepieciešams pandēmijas izsauktā ekonomikas kaitējuma mazināšanai. Ņemot vērā Krievijas-Ukrainas karu un visām ar to saistītajām sekām, SIP vispārējā izņēmuma klauzula bija spēkā arī 2023.gadā. 2024.gadā tika atjaunota ES fiskālo noteikumu piemērošana, pārtraucot ES vispārējās izņēmuma klauzulas darbību.

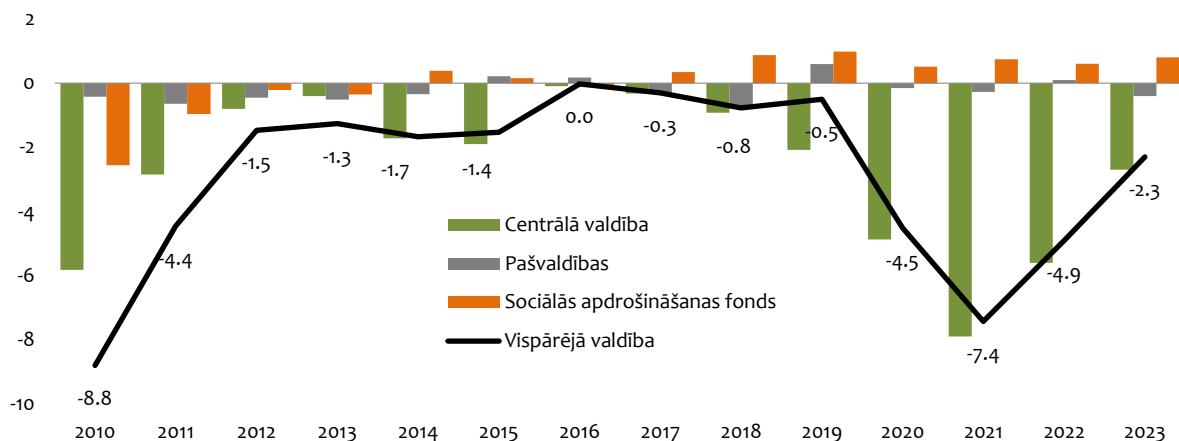
Covid-19 pandēmijas ietekmē budžeta deficīts Latvijā 2021.gadā pieauga līdz 7,2 % no IKP. 2022.gadā tas nedaudz samazinājās un bija 4,9 % no IKP, bet 2023.gadā tas bija 0,9 mljrd. EUR jeb 2,4 % no IKP.

Pēc Finanšu ministrijas aplēsēm 2024.gadā budžeta deficīts bija 2,1 % no IKP. 2025.gadam Saeima ir apstiprinājusi budžetu ar deficītu 2,9 % no IKP, 2026.gadā – 2,6 % no IKP un 2027.gadā – 2,4 % no IKP.

Vispārējās valdības budžets

	2020	2021	2022	2023
Ieņēmumi, mljrd. eiro	11,5	12,5	13,9	15,6
% pret IKP	39,2	38,7	38,6	40,0
Izdevumi, mljrd. eiro	12,8	14,9	15,7	16,5
% pret IKP	43,7	46,1	43,5	42,3
Bilance, mljrd. eiro	-1,3	-2,4	-1,8	0,9
% pret IKP	-4,5	-7,4	-4,9	-2,3

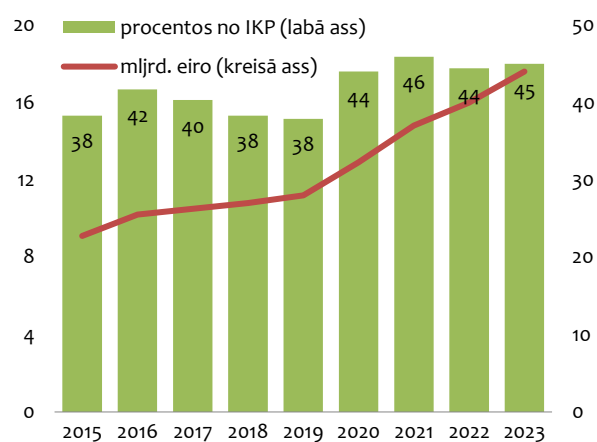
Vispārējās valdības sektora budžeta bilance sadalījumā pa apakšsektoriem procentos no IKP

Neskatoties uz budžeta deficīta pieaugumu pēdējos gados vispārējās valdības parāda līmenis Latvijā ir viens no zemākajiem ES. Covid-19 uzliesmojums izraisīja nepieciešamību ievērojamā apmērā nodrošināt finansējumu Covid-19 izraisītās krīzes ietekmes mazināšanai. Valsts parāda apjoms 2021.gadā pieauga līdz 45,9 % no IKP jeb 14,8 mljrd. EUR. Tā kā nominālā IKP pieaugums augstas inflācijas apstākļos bija straujš, tad 2022.gadā tas attiecībā pret IKP samazinājās līdz 44,4 %, bet nominālā izteiksmē pieauga līdz 16 mljrd. EUR. 2023.gadā valsts parāds bija 17,6 mljrd. EUR jeb 45 % no IKP. Jāatzīmē, ka vispārējās valdības parāda pieaugumu 2023.gadā ietekmēja trīs jaunu eiroobligāciju emisijas.

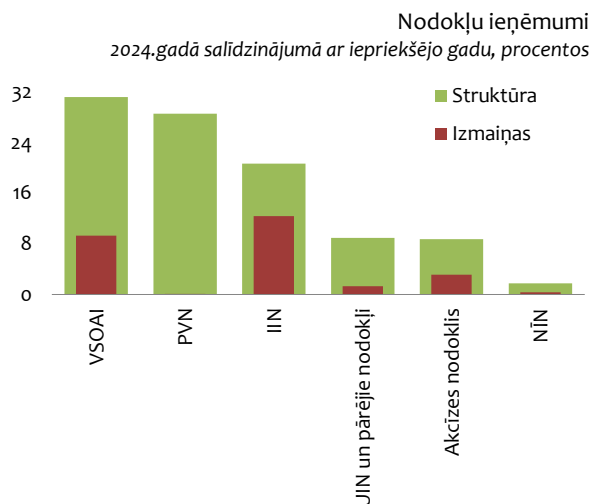
Pēc Finanšu ministrijas aplēsēm 2024.gadā vispārējās valdības parāds bija 45,8 % no IKP. Sagaidāms, ka vidējā termiņā Fiskālās disciplīnas likumā noteiktais parāda nosacījums 60 % no IKP tiks ievērots.

Vispārējās valdības konsolidētais bruto parāds pēc nominālvērtības gada beigās

BUDŽETA IEŅĒMUMI UN IZDEVUMI

Kopš 2011.gada pieaug valsts konsolidētā budžeta ieņēmumi. Neliels samazinājums bija tikai 2020.gadā Covid-19 krīzes dēļ. Ekonomikas izaugsmei atjaunojoties, pieauguma tendence turpinās. 2024.gadā budžeta ieņēmumi par 9,7 % pārsniedza iepriekšējā gada rādītāju.

2024.gadā palielinājās visu lielāko nodokļu grupu ieņēmumi. Labvēlīgā darba tirgus situācija un algas pieaugums turpina noteikt nodarbinātības nodokļu dinamiku. Ieņēmumi no iedzīvotāju ienākuma nodokļa bija par 12,4 % lielāki kā 2023.gadā, turpretim ieņēmumi no valsts sociālās apdrošināšanas iemaksām – par 9,3 %.

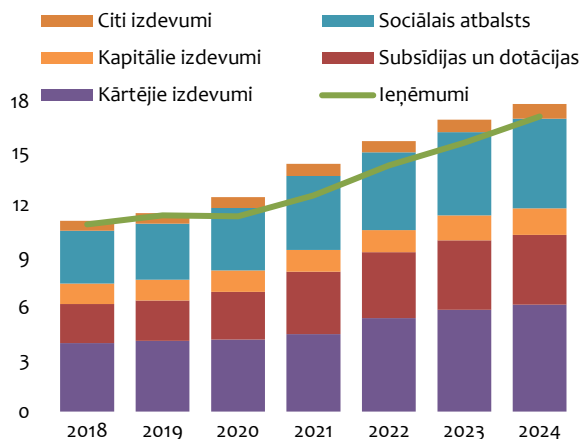
Valsts konsolidētais kopbudžets

	mljrd. eiro			izmaiņas procentos
	2022	2023	2024	2024
Ieņēmumi, tai skaitā:	14,3	15,6	17,1	9,7
Nodokļu ieņēmumi, tai skaitā:	11,6	12,6	13,6	7,8
Sociālās apdrošināšanas iemaksas	3,5	3,9	4,2	9,3
Pievienotās vērtības nodoklis	3,6	3,9	3,9	0,1
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis	2,3	2,5	2,8	12,4
Uzņēmumu ienākuma nodoklis	0,4	0,5	0,7	32,1
Akcīzes nodoklis	1,1	1,2	1,2	3,1
NĪN	0,2	0,2	0,2	0,3
Pārējie nodokļi	0,4	0,4	0,5	7,3
Citi ieņēmumi	2,7	3,0	3,6	17,7
Izdevumi	15,7	17,0	17,9	5,4

Patēriņa nodokļu dinamika 2024.gadā algu pieauguma kontekstā liecina par pieaugošu noslieci uzkrāt. Pievienotās vērtības nodokļa ieņēmumi saglabājās iepriekšējā gada līmenī (+0,1 %), akcīzes nodokļa ieņēmumi pieauga par

3,1 %. Arī kapitāla nodokļu ieņēmumi turpināja augt, ieņēmumi no uzņēmuma ienākumu nodokļa – par 32,1 %, no nekustamā īpašuma nodokļa – par 0,3 %.

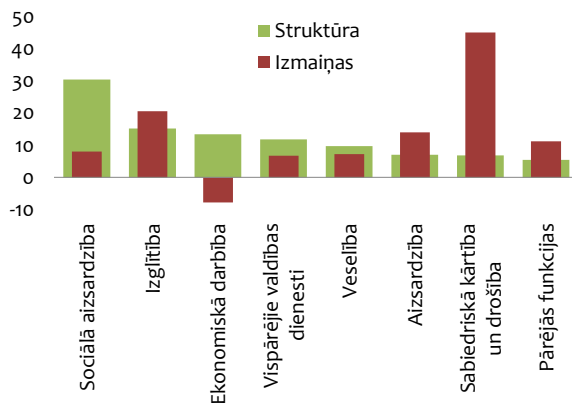
Valsts konsolidētais kopbudžets pa posteņiem mljrd. eiro

Valsts konsolidētā budžeta izdevumi 2024.gadā pieauga par 5,4 %. Budžeta izdevumu posteņu dinamikā lielākā ietekme bija izdevumu pieaugumam atbildībām aizsardzības, drošības un tieslietu sektoru darbiniekiem, kā arī pedagogiem. Nākamais pēc ietekmes bija sociāla rakstura maksājumu pieaugums no valsts speciālā budžeta. Sociālā atbalsta izdevumi un kapitālie izdevumi palielinājās, attiecīgi par 7,8 % un 6,3 %. Kārtējiem izdevumiem un izdevumiem subsīdijām un dotācijām bija lēnāks pieauguma temps, attiecīgi par 5,2 % un 0,3 %.

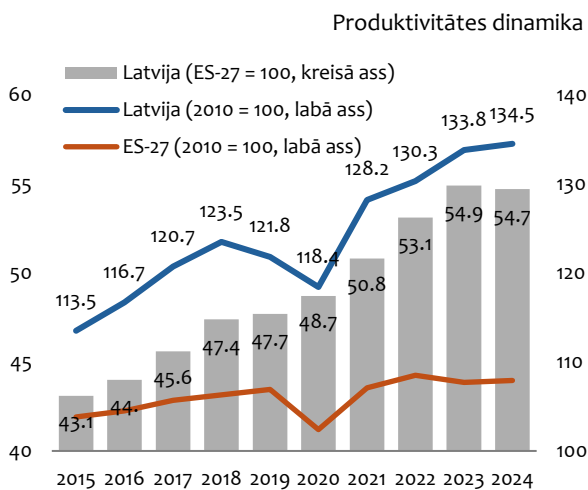
Budžeta izdevumu pēc funkcionālajām kategorijām dati liecina, ka 2024.gadā jomas ar lielāko pieauguma tempu bija sabiedriskā kārtība un drošība, izglītība un aizsardzība. Strukturālā aspektā sociālās aizsardzības jomas izdevumiem tradicionāli ir lielākais īpatsvars, veidojot gandrīz 1/3 no konsolidētā budžeta izdevumiem. Nākamās jomas īpatsvara ziņā ir izglītība un ekonomiskā darbība.

Valsts konsolidētā kopbudžeta izdevumi pa funkcijām 2024.gadā salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, procentos

PRODUKTIVITĀTE UN KONKURĒTSPĒJA

Produktivitātes dinamika ir svārstīga, atspoguļojot nevienmērīgas korekcijas produktu un darba tirgos. Atjaunojoties ekonomiskām aktivitātēm, 2021.gadā produktivitāte pieauga par 8,3 %. Lai arī 2022. un 2023.gadā ekonomikas izaugsme bija mērenāka, tomēr to noteica straujāks produktivitātes nekā nodarbināto skaita pieaugums. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, produktivitāte pēdējos divos gados pieauga vidēji par 2,2%. Arī 2024.gadā produktivitātei saglabājās mēreni pozitīva dinamika – pieauga par 0,5 %. IKP uz vienu nodarbināto Latvijas tautsaimniecībā kopumā 2024.gadā sasniedza 54,7 % (72,8 % pēc PPS) no vidējā ES līmeņa. Kopš 2019.gada produktivitātes plaisa ar ES vidējo līmeni (pēc PPS) ir samazinājies par gandrīz 4 procentpunktiem.

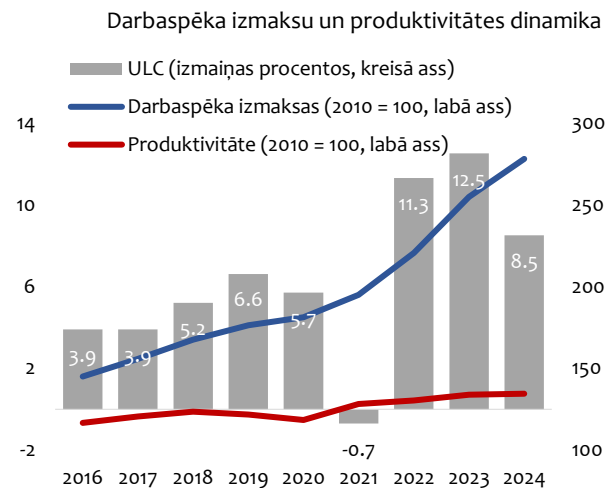
Darbspēka izmaksas turpina pieaugt. Ārējo šoku izraisītās korekcijas būtiski nemaina ilgtermiņa tendences darbspēka izmaksu dinamikā. Kopš 2021.gada darbspēka izmaksas pieauga par 42,6 %, kas ir gandrīz divreiz straujāk nekā pirms Covid-19 pandēmijas. Turklāt produktivitātes dinamika bija daudz mērenāka – pēdējos trīs gados (2022.-2024.) pieauga par 4,4 %. Darbspēka izmaksu straujāks nekā produktivitātes kāpums būtiski pasliktināja izmaksu konkurētspējas rādītājus. Nominālais ULC 2024.gadā, salīdzinot ar 2021.gadu palielinājās par 35,9 %, tai skaitā 2024.gadā – par 8,5%, kas ir nedaudz straujāk nekā Lietuvā (7,5%) un Igaunijā (6,1%).

Jāatzīmē, ka Baltijas valstīs nominālā ULC pieaugums ir straujāks nekā vidēji ES un šim rādītājam ir būtiski pārsniegts ES brīdināšanas mehānisma (MIP) noteiktais sliekšnis (9 % trīs gados).

Reālais efektīvais valūtas kurss (REER) pieaug. Uz patēriņa cenu indeksa balstīts REER pret 42 tirdzniecības partnervalstīm no 2021. līdz 2024.gadam pieauga par 9,6 %, kas ir trīsreiz lielāks par MIP noteikto sliekšni (3%).

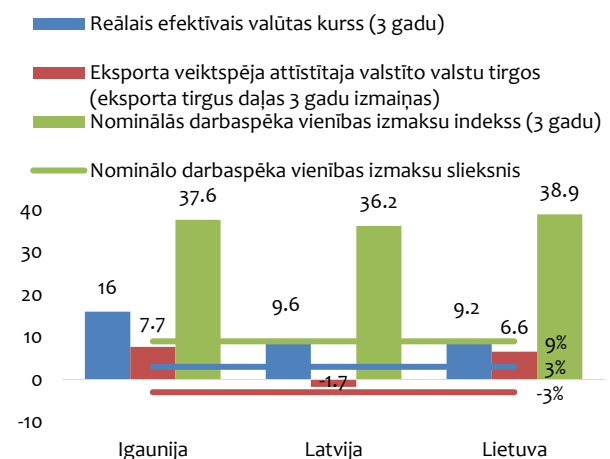
Latvijas eksporta tirgus daļas pasaules tirgos ilgtermiņa dinamika palēninās. Trīs gados (2021.-2023.gadā) Latvijas

eksporta daļa pasaules tirgos samazinājās par 1,7 %, tai skaitā attīstīto valstu preču un pakalpojumu tirgos Latvijas eksporta daļa trīs gadu laikā samazinājās par 1,7%. Eksporta tirgus daļas pasaules tirgos lielā mērā ietekmēja negatīvās izmaiņas preču tirgos 2021. un 2022.gadā, attiecīgi par 1,7% un 2,8%, kā arī būtisks tirgus daļas samazinājums pasaules pakalpojumu tirgos – par 5,1%.

Produktivitātes lēnās dinamikas apstākļos darbspēka izmaksu kāpums rada būtisku spiedienu uz Latvijas uzņēmēju izmaksu konkurētspēju. Ekonomisko aktivitāšu vājināšanās ir maz ietekmējusi stāvokli darba tirgū. Tas liecina, ka darbspēka trūkuma problēma ir aktuālā uzņēmējiem, un neraugoties uz ekonomisko aktivitāšu palēnināšanos tiek saglabātas darbavietas. Savukārt inflācijas spiedienā algas turpina pieaugt. Šīs tendences arvien vairāk palielina plaisu starp produktivitātes un darbspēka izmaksām. Produktivitātes noturīgi pozitīvo dinamiku lielā mērā noteiks strukturālās izmaiņas Latvijas tautsaimniecībā virzībā uz augstākas pievienotās vērtības aktivitātēm un zināšanu ietilpīgām nozarēm.

Konkurences rādītāju izmaiņas procentos

BRĪDINĀŠANAS MEHĀNISMS

Atbilstoši 2011.gadā Eiropas Savienībā pieņemtajiem ekonomiskās un fiskālās politikas uzraudzības noteikumiem ir izveidota makroekonomiskās nesabalansētības procedūra, kuras mērķis ir savlaicīgi identificēt (ar brīdināšanas mehānisma rādītāju saraksta palīdzību) un koriģēt makroekonomiskās nesabalansētības.

2025.gada Agrīnās brīdināšanas mehānisma ziņojumā (ABMZ) Latvija nav atzīmēta to 10 ES dalībvalstu vidū, kurām tika konstatētas makroekonomiskās nesabalansētības.

Latvijai 2023.gadā četri rādītāji no pārskatītā rādītāju saraksta pārsniedza indikatīvos sliekšņus – tekošā konta bilance, reālais efektīvais valūtas kurss, nominālās darbaspēka vienības izmaksu indekss un darbaspēka līdzdalības līmenis.

ABMZ ir atzīmēts, ka atbilstoši EK prognozēm Latvijas IKP 2025.gadā pieaugs par 1 %, kopējā inflācija pieaugs līdz 2,2 %, bezdarba līmenis turēsies 6,7 % līmenī.

EK atzīmē, ka Latvijas tekošā konta bilance 2023.gadā paslīdēja zem apakšējā sliekšņa -4 %. No uzkrājumu un investīciju perspektīvas skatoties, zemāki valsts uzkrājumi kopā ar salīdzinoši noturīgu investīciju līmeni ir bijuši

galvenie iemesli, kas kopš 2021.gada ir veicinājuši pastāvīgu tekošā konta deficītu.

Neto starptautisko investīciju pozīcija (NIIP) 2023.gadā kopumā saglabājās stabila un bija -26 % no IKP. Latvijas saistības lielā mērā sastāv no valsts obligācijām un ārvalstu tiešajiem ieguldījumiem, kuru apjoms pārsniedz citu finanšu instrumentu apjomu.

Spiediens uz izmaksu konkurētspēju mazinās, jo ievērojami ir samazinājusies inflācija. Vienības darbaspēka izmaksu pieauguma temps ir kļuvis lēnāks, bet joprojām ir augsts.

Nefinanšu uzņēmumu parāda līmenis pret IKP turpina samazināties. Arī mājsaimniecību parāds saglabājas zems.

Mājokļu cenu pieaugums 2023.gadā ievērojami palēninājās līdz 3,7 %. Mājokļu tirgus Latvijā ir pakļauts zemiem riskiem.

Fiskālais deficīts 2024. un 2025.gadā tiek plānots vidēji 3 % apmērā no IKP, tādēļ valsts parāds mazliet palielināsies.

Banku sektors ir stabils un labi kapitalizēts, to rentabilitāte ir ievērojami virs ES vidējā līmeņa. Ienākumus nenesošo kredītu īpatsvars samazinās. Kredītu dinamika ir piezīmēta.

Makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūras rādītāju saraksts Latvijai

	Robežvērtības	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ārējā nelīdzsvarotība un konkurētspēja								
Tekošā konta bilance (% no IKP, 3 gadu vidējais)	-4 % / 6 %	1,0	0,3	0,8	-0,4	-2,2	-4,5	..
Neto starptautisko ieguldījumu pozīcija (% no IKP)	-35 %	-47,0	-41,4	-35,0	-27,9	-28,2	-26,0	..
Reālais efektīvais valūtas kurss – 42 tirdzniecības partneri, SPCI deflators (% izmaiņas 3 gadu laikā)	±3 %* / ±10 %	5,1	3,8	5,9	2,3	5,6	11,0	9,6
Eksporta veiktspēja salīdzinājumā ar attīstītajām ekonomikām (% izmaiņas 3 gadu laikā)	-3 %	8,8	5,1	14,5	10,1	15,9	-1,7	..
Nominālās darbaspēka vienības izmaksu indekss (par nostrādāto stundu) (% izmaiņas 3 gadu laikā)	9 %* / 12 %	13,1	16,0	17,4	11,3	16,2	24,4	36,2
Iekšējās nesabalansētības								
Vīspārējās valdības parāds (izteikts % no IKP)	60 %	38,3	37,9	44,0	45,9	44,4	45,0	..
Mājsaimniecību (ieskaitot bezpeļņas organizācijas) parāds – konsolidēts (izteikts % no IKP)	55 %	21,2	20,5	20,7	20,3	19,2	18,6	..
Nefinanšu korporāciju parāds, konsolidēts (izteikts % no IKP)	85 %	49,4	47,3	45,3	39,9	37,2	35,8	..
Mājsaimniecību (ieskaitot bezpeļņas organizācijas) kredītu plūsma, konsolidēta (% parāda atlikums t-1)	14 %	1,6	2,4	0,3	8,7	6,1	5,2	..
Nefinanšu korporāciju (izņemot ārvalstu tiešās investīcijas) kredītu plūsma, konsolidēta (% parāda atlikums t-1)	13 %	-4,4	1,9	-4,3	-4,6	7,7	1,8	..
Mājokļu cenu indekss, nominālais (% izmaiņas 1 gada laikā)	9 %	9,6	9,0	3,5	10,9	13,8	3,7	..
Nodarbinātības rādītāji								
Bezdarba līmenis (% no darbaspēka vecumā no 15 līdz 74 gadiem)	10 %	7,4	6,3	8,1	7,6	6,9	6,5	6,9
Darbaspēka līdzdalības līmenis (izmaiņas 3 gadu laikā procentpunktos (% no iedzīvotājiem vecumā no 15 līdz 64 gadiem))	-0,2 procentpunkti	1,9	1,1	1,1	-1,8	-0,5	-1,4	0,9

* – eirozonas valstīm; .. – nav datu;

Piezīme: ar oranžo fonu izceltie skaitļi pārsniedz agrīnās brīdināšanas mehānismā noteiktās robežvērtības jeb sliekšņus

Avots: MIP procedūras rādītāji, Eurostat

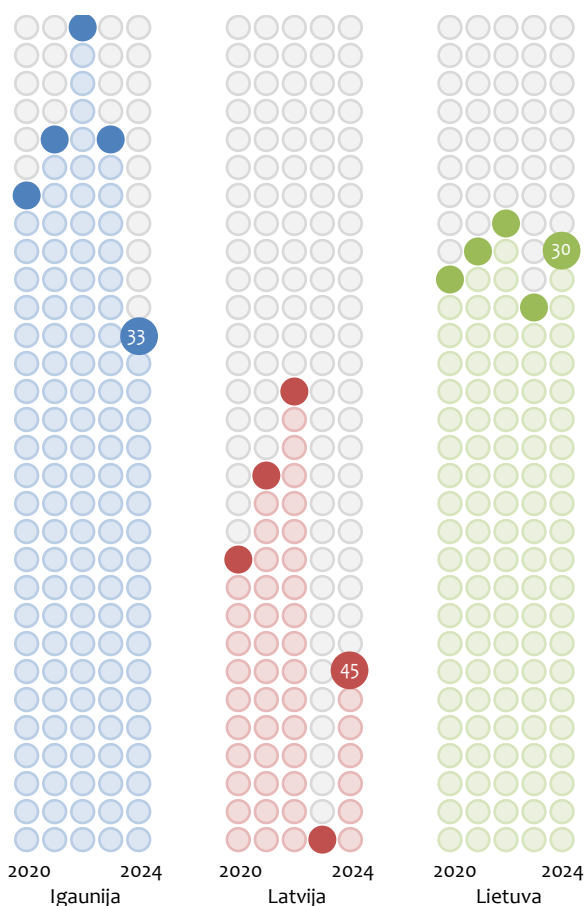
2025 | 1

LATVIJA STARPTAUTISKAJOS REITINGOS

Starptautiskā vadības attīstības institūta, Pasaules Intelektuālā īpašuma organizācijas, Eiropas Komisijas un citu organizāciju veidotie reitingi raksturo Latviju kā augsti attīstītu valsti, kas ar dažādām sekmēm pārvar dažādus ārējos satricinājumus, bet vienlaikus saglabā augstu attīstības potenciālu.

Starptautiskā vadības attīstības institūta (IMD) ikgadēji publicētajā **Pasaules konkurētspējas reitingā 2024** (*World Competitiveness Ranking 2024*) Latvija 64 valstu vidū ir ierindojusies 45.vietā, uzlabojot savu vietu par 6 pozīcijām salīdzinājumā ar 2023.gadu.

Baltijas valstu vietas Pasaules konkurētspējas reitingā

Avots: IMD, *World Competitiveness Ranking 2024*

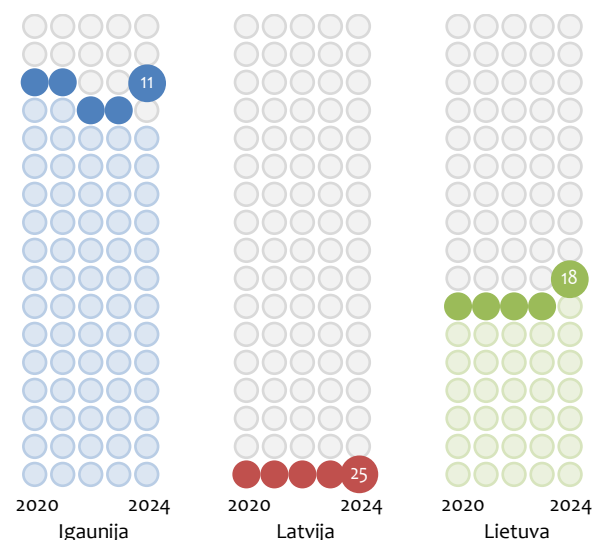
Pēc būtiska krituma 2023.gada reitingā, 2024.gadā ir notikusi atgūšanās vairākās pozīcijās kā, piemēram, starptautiskā tirdzniecība, uzņēmējdarbības likumdošana, uzņēmējdarbības efektivitāte vadības praksei un attīeksmei un vērtībām, kā arī bāzes infrastruktūra un tehnoloģiskā infrastruktūra. Tīkmēr ekonomisko sniegumu būtiski pasliktināja cenu rādītājs, kas balstīts uz 2023.gada

rezultātu, kad patēriņa cenu indekss bija sasniedzis maksimālo vērtību. Vienlaikus ir atzīmēts, ka joprojām saglabājas augsts ārvalstu investīciju līmenis pret IKP, kā arī kvalificēts darbaspēks darbojas kā ekonomikas pievilcības faktors.

Eiropas Komisijas ikgadēji publicētajā **Eiropas inovācijas rezultātu pārskatā 2024** (*European Innovation Scoreboard 2024*) Latvija 27 ES valstu vidū ir ierindota 25.vietā un atrodas *pieticīgo novatoru* valstu grupā.

Pārskatā ir atzīmēts, ka Latvijas salīdzinošās stiprās puses ir iedzīvotāju ar augstāko izglītību īpatsvars, preču zīmju pieteikumu skaits, publiskā un privātā sektora autoru kopīgo publikāciju skaits.

Baltijas valstu vietas Eiropas Inovācijas rezultātu pārskatā*

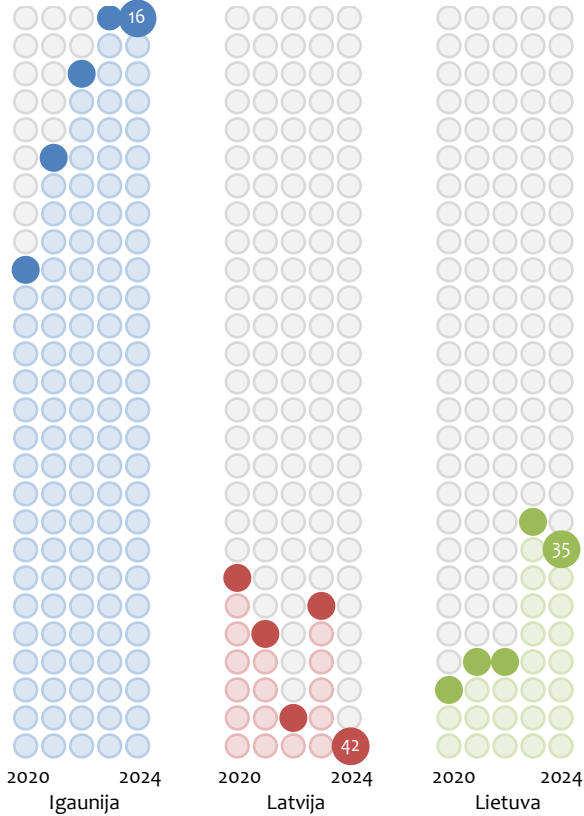

Avots: European Commission, *European Innovation Scoreboard 2024*
* tikai ES-27 dalībvalstis

Pasaules Intelektuālā īpašuma organizācijas (WIPO) sagatavotajā **Globālajā Inovācijas indeksā 2024** (*Global Innovation Index 2024*) Latvija ir ierindojusies 42.vietā starp 133 apsekotajām valstīm.

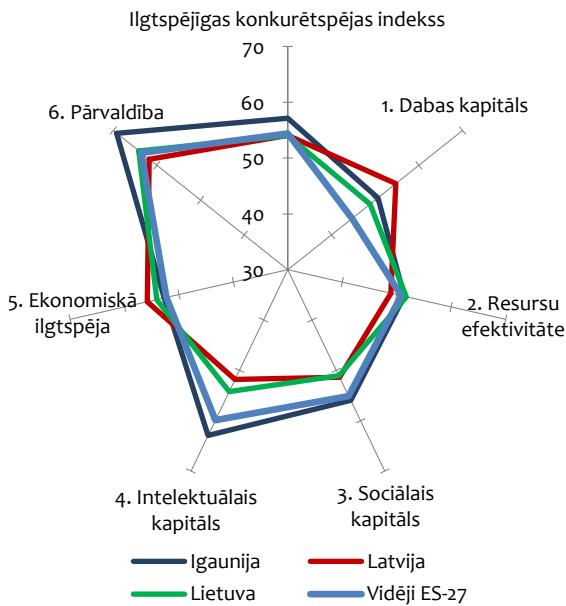
Kā Latvijas stiprās puses ir izceltas: augstskolā uzņemto vidējo izglītību ieguvušo īpatsvars, ārvalstu studentu skaits, IKT izmantošana, formālo apmācību piedāvājošo uzņēmumu īpatsvars, zinātnisko grādu saņēmušo nodarbināto sieviešu īpatsvars, ISO 9001 sertifikātu skaits, kultūras un radošo pakalpojumu eksports, nacionālo spēlfilmu skaits, radošo industriju preču eksports, radošo mobilo lietotņu skaits.

Baltijas valstu vietas Globālajā Inovāciju indeksā

Avots: Cornell University, INSEAD, WIPO, Global Innovation Index 2024: Unlocking the Promise of Social Entrepreneurship

Baltijas valstu sniegums Globālajā ilgtspējīgas konkurētspējas indeksā un tā pilāros (vērtējuma skala no 0-100, kur 100 ir labākais vērtējums)

Avots: SolAbility, Global Sustainable Competitiveness Index 2024

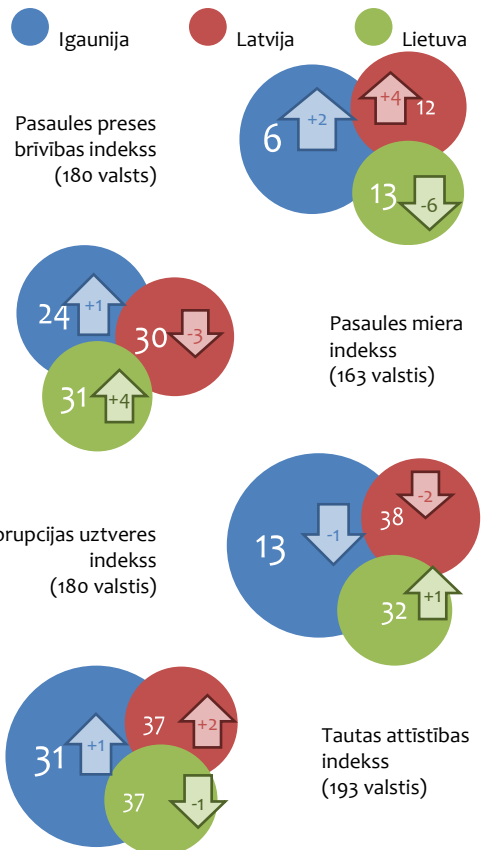
2024.gada Šveices uzņēmuma SolAbility veidotajā **Globālajā ilgtspējīgas konkurētspējas indeksā** (*Global Sustainable Competitiveness index*), kas balstīts uz 6 pilāriem: dabas kapitāls, resursu efektivitāte, sociālais kapitāls, intelektuālais kapitāls, ekonomiskā ilgtspēja un pārvaldība, Latvija ieņēma 22.vietu starp 191 pasaules valsti (Igaunija – 8.vietu, Lietuva – 24.vietu).

Ekonomiskās ilgtspējas pilārā, kuru raksturo tādi faktori kā normatīvā vide, valdības efektivitāte, izglītības līmenis kā inovācijas pamats, nozaru līdzsvars, iekļautība un vienlīdzīgas iespējas, Latvija atrodas augstajā 8.vietā.

Salīdzinoši labs sniegums (16.vieta) Latvijai ir arī dabas kapitāla pilārā, kuru raksturo tādi faktori kā lauksaimniecības zemju izmantošana, bioloģiskās daudzveidības potenciāls, ūdens un citu resursu pieejamība, zems gaisa un ūdens piesārņojums.

Starptautiskās preses un vārda brīvības organizācijas "Reportieri bez robežām" veidotajā **Pasaules preses brīvības indeksā** Latvija 2024.gadā ieņēma 12.vietu (apsekotas 180 valstis), uzlabojot vietu par 4 pozīcijām, salīdzinot ar 2023.gadu.

Baltijas valstu vietas starptautiskos reitingos vieta un izmaiņas gada laikā

Avots: Reporters Without Borders, 2024 World Press Freedom Index; The Institute for Economics and Peace, Global Peace Index 2024; Transparency International, Corruption Perceptions Index 2024; United Nations Development Programme, Human Development Report 2023/2024.

Ekonomikas un miera institūta veidotajā **Pasaules miera indeksā** Latvija 2024.gadā ieņēma 30.vietu (apsekotas 163 valstis). Salīdzinot ar 2023.gadu, Latvija ir pasliktinājusi vietu par 3 pozīcijām, jo ir palielinājusi izdevumu apjomu gan sociālajai drošībai, gan militārajām vajadzībām.

Starptautiskās pretkorupcijas organizācijas *Transparency International* veidotajā **Korupcijas uztveres indeksā** Latvija 2024.gadā ieņēma 38.vietu (no apsekotajām 180 valstīm), pasliktinot pozīciju par 2 vietām, salīdzinot ar 2023.gadu.

Apvienoto Nāciju attīstības programmas (*UNDP*) veidotajā **Tautas attīstības indeksā 2023/2024**, Latvija ieņēma 37.vietu (no apsekotajām 193 valstīm), uzlabojot vietu par 2 pozīcijām, salīdzinot ar 2021.gada rezultātu.

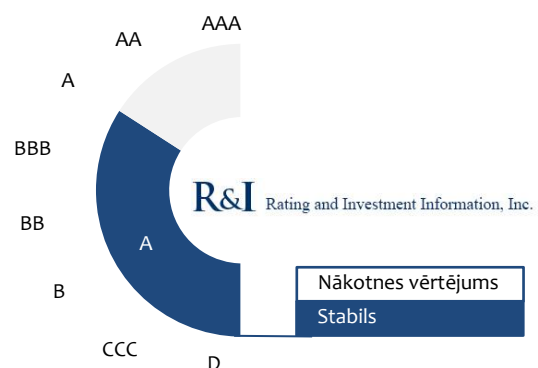
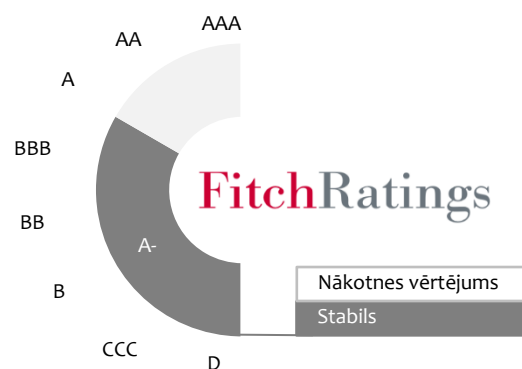
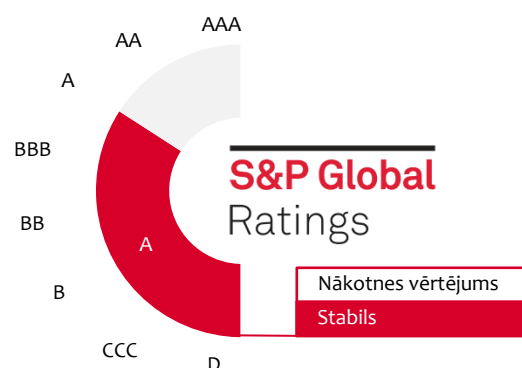
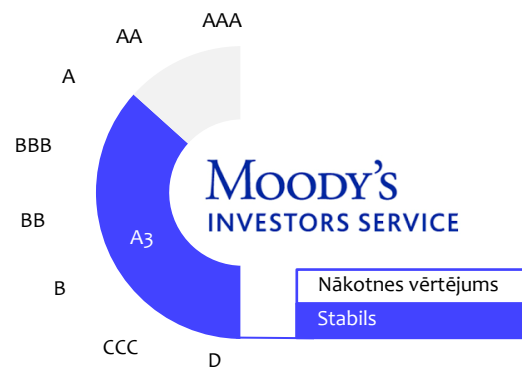
Starptautiskā reitinga aģentūra S&P Global Ratings jau ilgstoši nosaka **Latvijas kredītreitingu** augstajā "A" līmeņa grupā. Laikā no 2020.gada februāra līdz 2024.gada jūnijam Latvijas kredītreitings bija "A+" līmenī, bet šobrīd tas ir noteikts mazliet zemākajā "A" līmenī ar stabilu nākotnes vērtējumu. Aģentūra savu lēmumu pamatoja ar to, ka vidējā termiņā Latvijas fiskālie rādītāji, ekonomiskā izaugsme un starptautiskā konkurētspēja līdz šim ir bijusi noturīga pret netiešo Krievijas agresijas pret Ukrainu ietekmi, taču šo rādītāju uzlabošanās var aizkavēt izdevumu pieaugums prioritārām jomām – iekšējai drošībai un aizsardzībai. Savukārt stabila politiskā situācija un dalība eirozonā, kā arī mērenais valsts parāda līmenis atbalsta kredītreitingu "A" līmeni.

Citas kredītreitinga aģentūras kopš 2020.gada nav mainījušas savus vērtējumus par Latvijas kredītreitingu, bet nākotnes novērtējumu ir mainījusi tikai kredītreitinga aģentūra *Fitch Ratings*, kas 2023.gada 28.jūlijā paaugstināja kredītreitinga nākotnes vērtējumu no stabila uz pozitīvu, to pamatojot ar Latvijas relatīvo noturību pret ārējiem satricinājumiem, pārsniedzot pirmspandēmijas IKP līmeni. Šī kredītreitinga aģentūra norādīja, ka Latvijai ir izdevies salīdzinoši viegli atbrīvoties no energoresursu importa atkarības no Krievijas. Tomēr 2024.gada 15.novembrī kredītreitinga aģentūra *Fitch Ratings* atkal nomainīja nākotnes vērtējumu no pozitīva uz stabilu, jo Latvijas ekonomikas izaugsme būs lēnāka, nekā aģentūra iepriekš prognozēja. To turpinās ietekmēt ģeopolitiskā situācija, kā rezultātā budžeta deficīts būs lielāks, izraisot vispārējās valdības parāda līmeņa pret IKP pakāpenisku pieaugumu.

Arī kredītreitinga aģentūra *Moody's Investors Service* atzīst, ka Latvijas finanšu stāvoklis ir stabils un salīdzinoši zems vispārējās valdības parāda līmenis arī turpmākajos gados tiks uzturēts stabili mērenā līmenī.

Arī Japānas kredītreitinga aģentūra *R&I* ir secinājusi, ka vidējā termiņā Latvijas ekonomikas izaugsme būs stabila, ko veicinās labvēlīga uzņēmējdarbības vide un investīcijām pieejamais ES fondu finansējums.

Latvijas kredītreitings ilgtermiņa saistībām ārvalstu valūtā

Avots: Valsts kase